
Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018.

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat

2018. június

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	11
Célok.....	12
Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	14
1. Jogszabályi háttér bemutatása	14
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	18
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	25
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	54
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	103
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	116
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	131
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	142
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	144
Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	145
10. Megvalósítás	165
A megvalósítás előkészítése	165
A megvalósítás folyamata.....	165
Monitoring és visszacsatolás.....	166
Nyilvánosság	166
Érvényesülés, módosítás	167

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Budapest Főváros XVI. kerületének Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során törekszik bevonni partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A Budapest észak-keleti részén elterülő XVI. kerület több település összevonásával lett kialakítva 1950. január 1-én. A 348/1949. XII. 20. MT határozat értelmében Árpádföld, Cinkota, Mátyásföld, Rákosszentmihály és Sashalom együtt lett a főváros XVI. kerülete.

Mára a kerület természetesen a főváros szerves része, de különleges specifikumokkal rendelkezik, az összevont és Budapesthez csatolt községek eltérő történelmi, társadalmi fejlődése eredményeként.

Közülik **Cinkota** a legrégebbi település. A létezését igazoló első okleveles adat 1259-ből származik. Fellendülését gróf Batthyány Ilona intézkedéseitől lehet számítani, aki 1906-ban sóderbányát, téglagyárat nyitattott, majd ekkortájt épült egy nagy fonalfestő és fehérítő gyár is. A kultúrát, oktatást is támogatta, kastélya parkjában gimnáziumot építtetett. Az 1886-ban létrejött Budapesti Helyiérdekű Vasút Rt. első vonalát a Keleti pályaudvartól Cinkotáig, 1988. július 20-án nyitották meg. E vasútvonal nagy hatással volt valamennyi település fejlődésére amelyen áthaladt, mégis Cinkota tartotta meg legtovább falusias jellegét.

Sashalmot először egy 1325-ből származó okirat említi, de végleges nevét csak 1926-ban kapta meg. Kisiparosokkal, kiskereskedőkkel, állami hivatalnokokkal betelepülő község volt. A foglalkoztatottság érdekében sorra épültek a gyárak, többek között a Typha Szövőgyár, a Magyar Kalapgyár, a Konzervgyár. Az 1990-es évek elején megalakultak az első munkáskolóniák. Egész Sashalmon zsúfoltnak mondható lakásviszonyok voltak, egy lakásban átlagosan 6 személy élt. A gazdasági hanyatlás idején itt is sok gyárat bezártak, de a község munkás jellege csak lassan változott meg.

Rákosszentmihályt egy 1335-ből származó okirat említette először, de még csak Szentmihály néven. Mai nevét 1902-ben kapta meg. Az eleinte pusztaságnak számító területet a Belga Bank és a Bécsi Forgalmi Bank parcellázta fel nyaraló telepnek. Az 1909-es évben már nyolcezer főt számlált a lakossága. Gyorsan fejlődött mind kulturális, mind

¹– Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

infrastrukturális szempontból. Kezdetben nyaralóövezetként tartották számon, de később művészek, hivatalnokok kedvelt lakóhelye lett. A folyamatra pozitív hatással volt az, amikor a HÉV elérte a településrészt. Vízellátását nagyban javítják a Szilaspartak partján épített artézi kutak.

Mátyásföld létének gondolata Kunkel Imre fejében született meg, aki 1887-ben megvette Cinkota földesurától a szóban forgó vadászterületet, majd megszervezte a nyaralótulajdonosok egyesületét. A Budapesti HÉV- vasútvonal kiépítésének hatására a telekárak emelkedtek és az egyesület szigorú feltételek mellett bocsátotta eladásra parcelláit. A kertváros jellegének megőrzése érdekében előírták a villaszerű építkezést. A telep alapítói a földbirtokosok, bankárok, gyárosok, politikusok, katonatisztek lettek és az ország legigényesebb nyaralótelepévé fejlesztették. A villatelep névadójául Mátyás királyt választották. Új arculatot adott a telep fejlődésének 1915-ben a Magyar Általános Gépgyár által kezdeményezett repülőgépgyár és a repülőtér létesítése. Később kialakult Újmátyásföld is, amit a Budapesti HÉV vasútvonala és a vele párhuzamosan futó 3-as főút választ el a régiótól.

Árpádföld mai elnevezését egy 1935-ös BM rendelet értelmében kapta. Észak-kelet felől Csömör határához csatlakozik. Régebben akácerdő volt ezen a területen, benépesülése az 1900-as évekre tehető. Kezdetben ez a település is nyaralótelep jellegű volt. Valódi fejlődés csak a harmincas évekre tehető, amikor is a környék vállalkozója Schnider Andor saját tőkével parcellázott, épített és értékesített kulcsra kész lakóházakat. A HÉV-vonal bővülése fellendítette a telekvásárlást. A fejlődést itt is megszakította a második világháború. 1965 és 1970 között megugrott a lakosság száma és ezen a településrészen luxusházak is megjelentek.

A korábbi hatalmi döntés, amely egy közigazgatási egységbe tömörítette a kerület öt részét, nem számolt az eltérő történelmi, társadalmi fejlődéssel, a hagyományokkal, norma, érték- és szokásrendekkel. Cinkota, Sashalom, Rákosszentmihály, Mátyásföld és Árpádföld társadalomtörténete különösen a XIX. sz. vége óta egyértelműen az önállósodás, az identifikáció irányába mutat. A Budapest agglomerációs körzetének számító öt községben eltérő értékek mentén valósult meg a fejlődés.

Különösen szembetűnő a fejlődés (fejlesztés) különbözősége pl. Mátyásföld és Sashalom vonatkozásában. A mátyásföldi fejlődés generálójá a korabeli felső- és középosztály tudatos regionális fejlesztési koncepciója nyomán történt.

Elsőként Sashalmon a Lándzsa utcai, majd Rákosszentmihályon a Varga József utcai, Mátyásföldön a Jókai utcai, a Pilóta utcai és a Centenárium lakótelep, majd ismét Rákosszentmihályon a Pálya utcai lakótelep és végül Cinkotán az Ostoros utcai lakótelep épült meg. A lakások tulajdonviszonyát vizsgálva nyilvánvaló, hogy a fejlesztés túlnyomórészt önerőből történt és feltehetően nem kis részben kölcsönökből valósult meg. 1970. és 1990. között 6000 új lakás épült a kerületben, lényegesen befolyásolva ezzel a kerületi lakásállomány minőségét is. A lakások nagy része teljesen összkomfortos, mindegyik el van látva korszerű fűtéssel, gázzal, csatornával, mindez a kerületi lakosok lakáskörülményeinek javulását is jelenti.

Mátyásföldön nagy területen volt a szovjet hadsereg elszállásolva, a hadsereg kivonulása után az önkormányzat a lakásokat felújította, és értékesítette, ezáltal a lakosság összetétele megváltozott. Ezzel egy időben megindul a nagyirányú infrastrukturális és kommunális fejlesztés is, amely a nyolcvanas évek elejére közelébe jutott a budapesti átlagszínvonalnak. A gyorsütemű és nagyon komoly önerőt is mozgósító fejlesztések létfontosságúak voltak a kerület számára, mindez azonban azt is jelentette, hogy a lakossági tartalékok felemésztődtek.

A rendszerváltás után a kerületben több nagyüzemet felszámoltak, az IKARUS gyárait privatizálták. Az időközben alakuló vállalkozások, növekedésük ellenére sem tudták pótolni a kieső munkahelyeket, s jellegüknél fogva a jövőben sem lesznek versenyképesek a nagyipar munkahelyteremtő potenciáljával. A tömeges elbocsátások miatt a kerület munkaképes lakosai vagy munkanélküliekké váltak, vagy a város más kerületeiben kényszerültek munkát vállalni, emiatt a kerület alvóvárosként üzemelt. A munkanélküliség elsősorban a 40-54 éveseket sújtja, ennek a korosztálynak a legrosszabbak az elhelyezkedési esélyei. A kerületben lévő munkahelyek számának csökkenése komoly szociális kihívás. A kerület adottságaiból következően a rendszerváltás előtt, és azt követően is magas az egyéni és társas kisvállalkozások száma. Ez arra engedne következtetni, hogy magas az önfoglalkoztatás, de a tapasztalat azt mutatja, hogy a vállalkozások nagy része nem működik.

Az egészségügyi ellátás terén a fejlődés a 60-as évek után kezdődött meg. 1997-ben épült meg a lakossági és önkormányzati támogatással a mentőállomás, a már alap és szakellátást is nyújtó XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálatát jogelődjeit is figyelembe véve idén ünnepli fennállásának 50. évfordulóját.

A szociális ellátás intézményrendszerét 1970-ben kezdték kiépíteni, az első Öregek Napközi Otthonának átadásával. Ezt követően a jogszabályi előírásoknak és az igényeknek való megfelelésre való törekvés folyamatosan megfigyelhető az ellátórendszer alakításában, fejlesztésében.

1994-ben Urbanekné László Judit, Kovács Valéria és Orbán Gábor végzett kutatásokat „Szociális szükségletek és intézményesített válaszok a Főváros XVI. kerületében” címmel. Az alábbi szociális indikátorokat választották kutatásaikhoz:

- időskor és rászorultság
- gyerekszám és szociális rászorultság
- munkahelyvesztés és szociális rászorultság
- marginalizálódás

A következő megállapításokat tették:

„A kerület nem kezelhető homogén egységként. Az eltérő történelmi, társadalompolitikai, szociológiai sajátosságokat hordozó városrészek, az elmúlt évtizedek egységében kezelő államigazgatási gyakorlata ellenére is igen eltérő szociális, demográfiai paraméterekkel körülírható területek maradnak.”

Szociálisan legveszélyeztetettebbnek tűnik Sashalom (Jókai utca és Védő utca), mivel ezen a területen inkább idősebbek laknak, akik a lakás fenntartási költségeit is éppen csak ki tudják egyenlíteni, így felújításra szoruló lakásukat már nem áll módjukba helyreállítani.

Új szegénység szempontjából különösen veszélyeztetettnek tűnik Mátyásföldön a Centenárium lakótelep, illetve a Mészáros József utca és környéke. Az 1970 és 1980 között épült összkomfortos lakások tulajdonosai az otthonteremtés oltárán nem csak szűkös tartalékaikat áldozták fel, de jelentős mértékben el is adósodtak. A tartós munkanélküliség szociális problémája elsősorban ezen a területen élőket veszélyezteti.

- Sashalom:	tradicionális öregség
- Mátyásföld:	új szegénység, lakásfenntartási és gyermekvédelmi terhek növekedése
- Cinkota:	öregség és munkanélküliség
- Árpádföld,	} lakhatási terhek növekedése, munkanélküliség
- Rákosszentmihály:	

A XVI. kerület kiterjedése 33,52 km² ebből 23,59 km² a belterület. A kerület (állandó) lakosságának létszáma 72716 fő. A lakosság létszáma a kilencvenes években – a belső kerületekből a kertvárosias, illetve az agglomerációba való kiköltözködési trendnek

megfelelően – növekedett, az utóbbi években pedig stagnál, az évenkénti változás nem számottevő. Az országos és fővárosi abszolút népességfogyással ellentétes tendencia tehát kevésbé köszönhető a természetes szaporulatnak. A lakosság 20,1%-a (15 114 fő) hatvanöt év feletti korosztályhoz tartozik. A kerületben több mint huszonötezer lakásban él több mint hetvenezres lélekszámú lakosság. A lakások csaknem 80%-a családi ház. A kerület úthálózata 268 km.

A kertvárosi jelleg igen fontos a kerületben. Ez nemcsak a hangulatot határozza meg, hanem kiemelendő, hogy igen magas a zöldfelület aránya. Kerületen belül Mátyásföldön a legmagasabb (felülmúlja az országos átlagot), de a legkevésbé zöld területen, Rákosszentmihályon is ötszöröse az egy főre jutó zöldterület, a pesti viszonylatban legrosszabb VII. kerületnek.

Demográfiai adatok

Budapest XVI. kerületének lakosságszáma 1990 és 2006 között lényegében nem változott. Voltak évenként kisebb növekedések és fogyások, de a 69-72 ezer közötti lakosságszám folyamatos, mindez főleg annak tükrében tekinthető pozitívumnak, hogy Magyarország népessége folyamatosan csökken. 2012 óta a lakosságszám nem esett 72 000 fő alá (figyelembe véve a KSH nyilvántartásában bármilyen lakcímmel rendelkezők nyilvántartását).

2007 és 2011 között a lakosságszám kismértékű ingadozása tapasztalható, de a hosszabbtávú trend a kismértékű folyamatos növekedés, mely az elmúlt években felerősödött.

A növekedés lassú üteme is nagyon pozitívnak mondható ahhoz képest, hogy Budapest, illetve az ország lakossága csökken. A jövőben a lakosságszám további emelkedése remélhető a kerületben, olyan beruházások eredményeként, melyek növelik a lakóingatlanok (saját tulajdonú és bérlakások) számát. Az utóbbi években a születések száma ingadozást mutat, folyamatosan 600 körüli. A 30-39 évesek az összes korcsoporthoz képest kiemelkedő arányban szerepeltetik magukat a népességben. Ez a korosztály többnyire lefedi a „Ratkó korszakban” születettek gyermekeit. Figyelembe véve azt a tendenciát, hogy a gyermekvállalás időszaka későbbre tolódott, tipikusan e korosztály jellemzője a családalapítás. Ez befolyásolhatja a lakáspolitikai alakulását, illetve alátámasztja a bölcsődei férőhelyszám növelési igényét.

Az, hogy a 3 év alatti gyermeke száma az öt évvel ezelőttihez képest 200 fővel növekedett (5.2. táblázat) arra enged következtetni, hogy a népességgazdasági eszközök eredményesek.

A **demográfiai változást** a társadalom előregedésével szokás azonosítani, noha a folyamat összetett, sokrétű, és nem is feltétlenül drámai, hiszen demográfiai változások alatt egyszerre értjük a családi struktúrák átalakulását, a fiatalkori és az időskori életszakasz kitolódását, az idősödésen belül az igen idősök számarányának növekedését is. Budapest XVI. kerületének Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciójához gyűjtött, a KSH adatszolgáltatásából nyert adatok alapján, a kerület lakosságán belül a 85 év felettek aránya folyamatos emelkedést mutat.

Természetesen mindez túlmutat az önkormányzat által nyújtott ellátásokkal megoldható feladatok körén, hiszen e szempontból a szociális, oktatási, nevelési és egészségügyi intézmények, szolgáltatások hatékony működésére és összehangolására is szükség van, mely már nem teljes egészében önkormányzati hatáskör.

Az 1. táblázat és a hozzá tartozó diagram a lakónépesség változását mutatja, ahol a lakónépesség a lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint a kerületben tartózkodási hellyel rendelkezők száma. 2012-től az adatok a kerületünkben lakó és/vagy tartózkodási hellyel rendelkezők számát mutatják.

A lejjebb található – népszámlálás adatai alapján készült – korfa látványosan mutatja a népesség megoszlását, a korcsoportok arányát. Bár azóta némi elmozdulás figyelhető meg, hasonló pontosságú adatok a következő népszámlálás alkalmával nyerhetők.

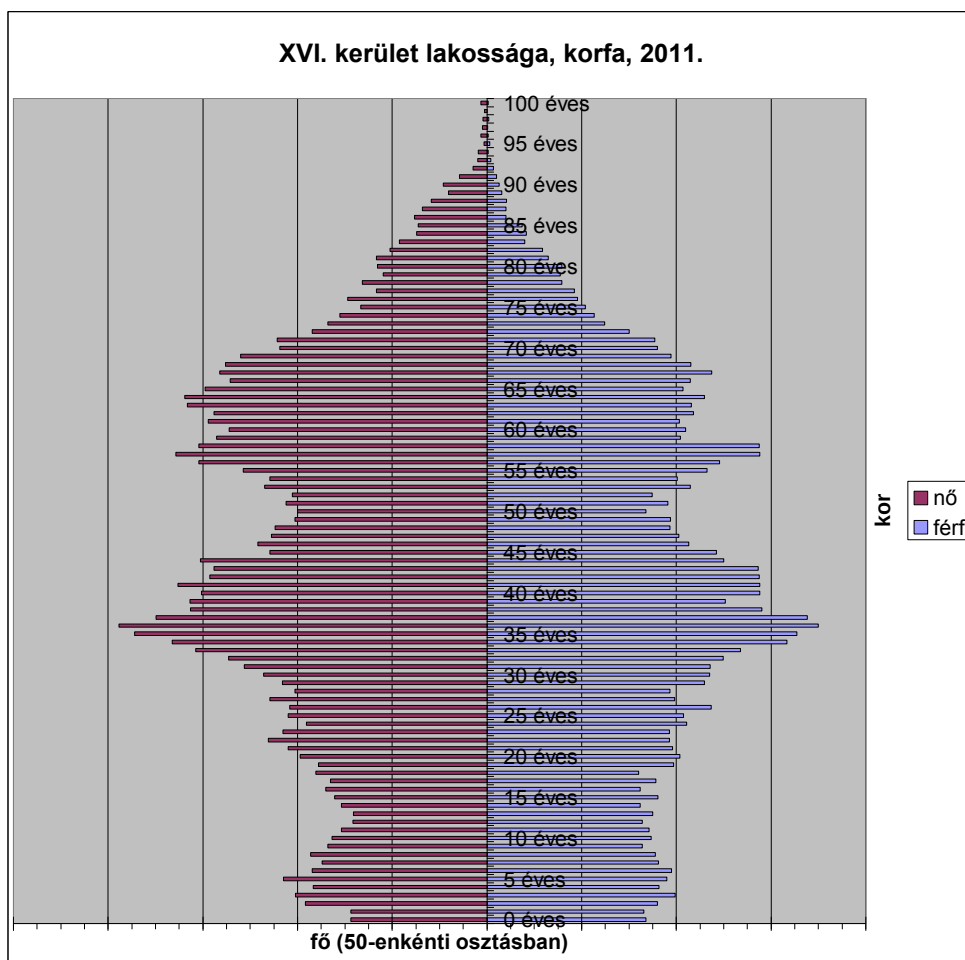
A 2. táblázat az állandó népességen belül a férfiak és nők arányát szemlélteti, a 2016. december 31-ei állapotnak megfelelően.

A 3. táblázatban és diagramjában az öregedési index látható, vagyis hogy 100 fő 14 év alatti lakosra mennyi 65 év feletti jut.

A 4. az el- és odavándorlást, az 5. a természetes szaporodást és fogyást mutatja. Mindkettő a népességszám-változás okának egyes elemeit vizsgálja. Azonban fontos megjegyezni, hogy az adat az állandó lakosok számát tartalmazza, de a lakónépesség ettől mindig eltér.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

	Fő	Változás
2007	68298	
2008	68484	100%
2009	68368	100%
2010	68393	100%
2011	68235	100%
2012	72062	106%
2013	72516	101%
2014	72745	100%
2015	73486	101%
2016	73783	100%
2017	74109	100%

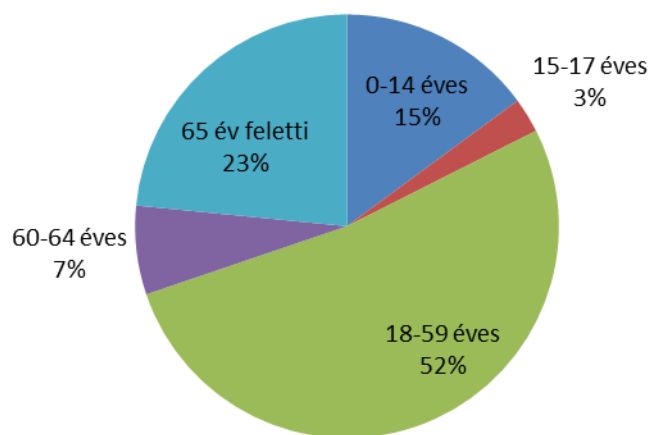

2. számú táblázat - Állandó népesség

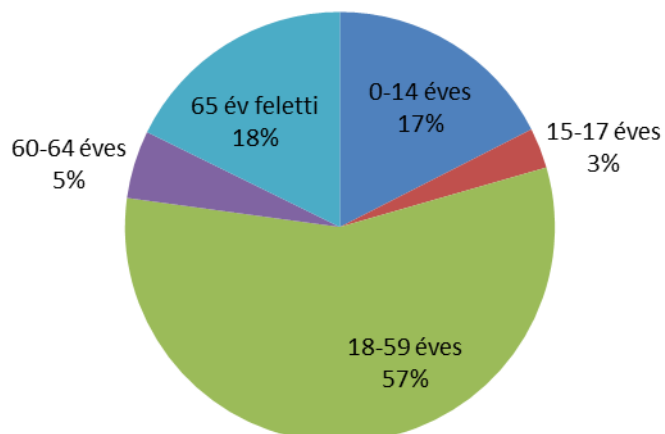
	fő				%
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
kor	38964	33752	72716	54%	46%
0-2 évesek			2010		
0-14 éves	5806	5907	11713	50%	50%
15-17 éves	1034	1024	2058	50%	50%
18-59 éves	20353	19111	39464	52%	48%
60-64 éves	2639	1728	4367	60%	40%
65 év feletti	9132	5982	15114	60%	40%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - nők

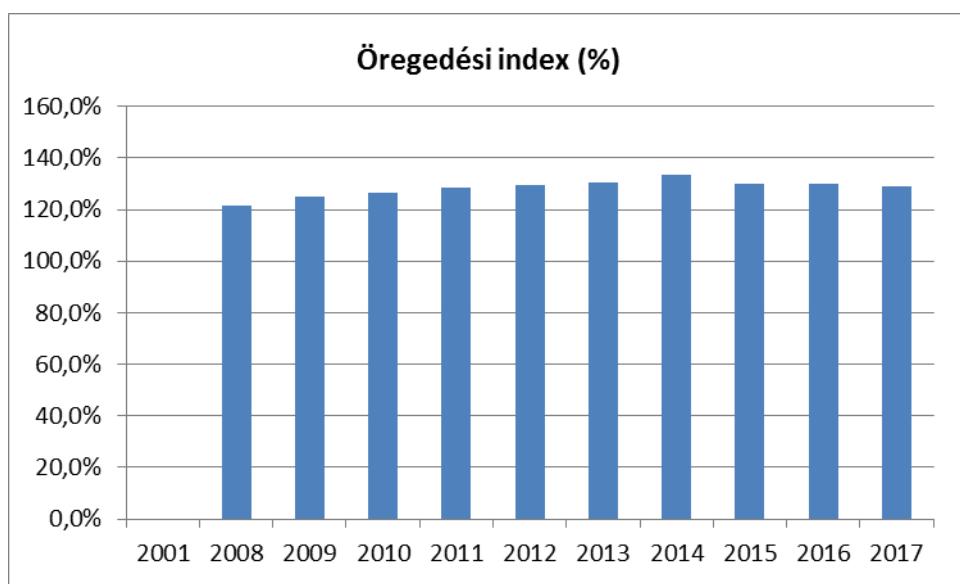
Állandó népesség - férfiak

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001		9869	0,0%
2008	12218	10034	121,8%
2009	12684	10129	125,2%
2010	13014	10278	126,6%
2011	13318	10362	128,5%
2012	13693	10568	129,6%
2013	14070	10776	130,6%
2014	14703	11003	133,6%
2015	14674	11267	130,2%
2016	14875	11440	130,0%
2017	15114	11713	129,0%

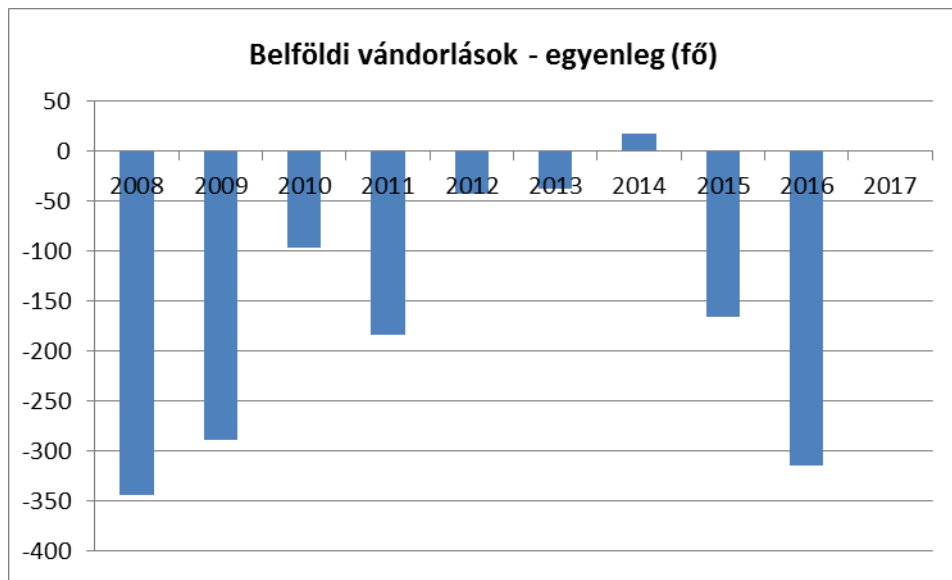
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	905	1249	-344
2009	853	1141	-288
2010	837	933	-96
2011	776	959	-183
2012	811	854	-43
2013	822	859	-37
2014	860	842	18
2015	958	1124	-166
2016	925	1239	-314

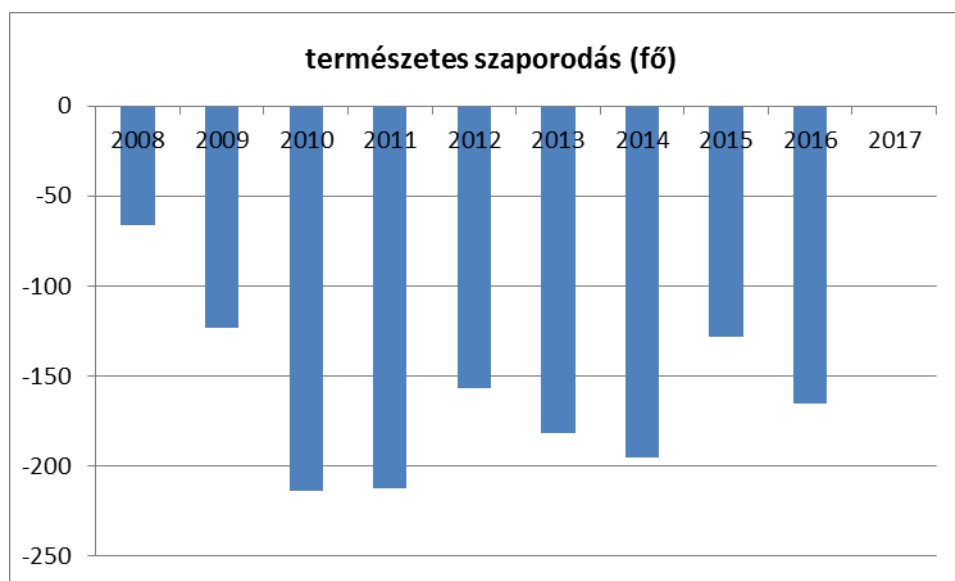
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR (2017-re még nincs feldolgozott adat)

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	710	776	-66
2009	653	776	-123
2010	573	787	-214
2011	629	841	-212
2012	634	791	-157
2013	584	766	-182
2014	579	774	-195
2015	642	770	-128
2016	609	774	-165

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR (2017-re még nincs feldolgozott adat)

A népességszám alakulását meghatározó tényezők negatívak, a ténylegesen a területben élő, itt tartózkodó lakosok száma mégis emelkedést mutat.

Az önkormányzat célja az állami és kerületi források, lehetőségek és a lakossági igények megfelelő szintű koordinálása az adott jogszabályi körülmények között.

A lakosságon belül is fontos és nem elhanyagolható számú réteget képvisel, a fogyatékkal élők és családjaik, idős, nyugdíjas emberek, idős szüleiket családjukban gondozók, negyven évnél idősebb munkavállalók, romák, nők, pályakezdők, két vagy annál több 10 éven aluli gyermeket nevelők, a 10 éven aluli gyermeket egyedül nevelők, tartósan beteg gyermeket nevelők köre, mely alapinformáció az esélyegyenlőségük megteremtéséhez.

Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos feladatok megfelelő kidolgozása és hatékony, magas színvonalú végrehajtása jelentős erővel bírhat az érintett emberek életminőségének színvonalára, a társadalomba való beilleszkedésükre.

A Képviselő-testület az esélyegyenlőséget elősegítendő alábbi célokat, alapelveket fogalmazza meg:

- Jog az emberhez méltó életre.
- A szociális biztonsághoz való jog.
- A társadalmi kohéziót segítő szerveződések támogatása.
- A rászoruló joga az ellátáshoz való hozzájutás, vallási, felekezeti, etnikai, nemi, fizikai és mentális helyzete alapján való megkülönböztettség nélkül.
- Az ellátások igénybevételekor a mindennemű állampolgári jogok szem előtt tartása.
- Az életfeltételek, életkörülmények javítása érdekében tett segítségnyújtás folyamatában az egyén autonómiájának, képességeinek hangsúlyozása, támogatása.
- A segítségnyújtás során a támogatott egyének aktív részvétele.
- Az ellátások megszervezésekor a hatékonyság és a hatásosság lehető legmagasabb foka, mely elősegíti az egyenlőtlenségek csökkentését, és az ellátáshoz való hozzáférhetőség növelését.
- A megfelelő pénzbeli, természetbeni juttatásokhoz való hozzájutás, valamint az önkormányzat intézményeiben a különböző közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása.
- A foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi, szociális, igazgatási és területfejlesztési célok összehangolása az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.
- A hátrányos helyzetű egyének és csoportok esélyegyenlőségének előmozdítása, szükség esetén új támogató szolgáltatások bevezetése, melyek csökkentik a meglévő hátrányokat.
- A diszkriminációmentesség és szegregációmentesség biztosításával a társadalmi integráció támogatása.

Az alapelveket alátámasztó értékek:

Biztonság: minden állampolgárnak hozzá kell jutniuk az öt megillető ellátásokhoz, valamint annak biztosítása, hogy váratlan élethelyzetekben, krízishelyzetben sem süllyedjen a családok, egyének életszínvonala egy meghatározott szint alá. Fontos, hogy amennyiben a juttatások köre, összege változik, azt körütekintő, alapos döntés előzze meg.

Egyénközpontúság: Az ellátás, információnyújtás, minden egyéb kommunikációs mód központjában az egyén, illetve a család áll, a jogszabályi keretek között személyre szabottan.

Egyenlőség: a szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosításában, az ezek által megteremtett lehetőségekben.

Szabadság: A célcsoportokba tartozó személyek számára is ugyanazon választási lehetőségek biztosítása, mint minden más állampolgár számára; ehhez a szükséges feltételek megteremtésének elősegítése. Az önkormányzat által nyújtott szolgáltatások terén az ellátási forma és a segítő szakember személyének megválasztásában, az adott intézmény lehetőségeihez mérten, működési elveihez igazodva.

Megkülönböztetés tilalma, egyenlő bánásmód elve: A közszolgáltatások működésében meg kell előzni az állampolgárok hátrányos megkülönböztetését. A megkülönböztetés tilalma vonatkozik a lakosok bármilyen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti diszkriminációjára.

Az emberi méltóság tiszteletben tartása: Az állampolgárok emberi értékük, méltóságuk, egyediségük alapján tiszteletet érdemelnek, érdekeiket figyelembe véve olyan körülményeket és légkört kell kialakítani, melyek ezeknek az alapvető értékeknek a megőrzését és megerősítését szolgálják.

Szolidaritás: A társadalom számára minden állampolgár egyformán értékes, ezért a kerület lakójának érdeke a szolidaritás erősítése, mely nagyban elősegítheti a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi integrációját, foglalkoztatási és érvényesülési lehetőségeit. A rászoruló embernek megfelelő hozzáférést kell biztosítani az erőforrásokhoz, szolgáltatásokhoz abból a célból, hogy ő maga is el tudja végezni a rá szabott feladatot, meg tudjon birkózni a nehézségekkel.

Méltányosság és rugalmas ellátás: A megkülönböztetés tilalma nem old fel minden létező egyenlőtlenséget. Olyan pozitív méltányos és rugalmas intézkedéseket kell kidolgozni, melyek elősegítik az érintettek társadalmi pozíciójának, életminőségének javulását.

Minőségi ellátás: törekedni a minél színvonalasabb ellátás biztosítására.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Budapest XVI. kerületének Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az Észak-Pesti Területi Központtal, azzal közös célok mentén valósít meg projekteket.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

Az Önkormányzat által 2013-ban elfogadott öt évre szóló HEP és felülvizsgálatai tapasztalatait a 2018-2023-ra vonatkozó HEP-be beépítettük.

A HEP helyzetelemző része adatsorokat tartalmaz. A használt táblázatok sorrendisége és sorszámozása nem függ össze. Sorszámozása a használandó sablonban megadott sorszámot követi, elhelyezésükre azonban tartalmuk alapján került sor.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

Helyi településpolitikai, társadalompolitikai célok

A társadalmi kirekesztettség és marginalizálódás enyhítése, a társadalmi integráció elősegítése érdekében kiemelt feladat a legelesettebbek, legszegényebbek támogatása.

A XVI. kerület egy egységként tekint a település lakosainak támogatására, az intézményrendszer szolgáltatásaira, melyek kiegészítik egymást. Így fokozott hangsúlyt fektet az ágazatközi egyeztetésekre, összhangra, együttműködésre.

Ez alapján a helyi esélyegyenlőségi program kialakításának fontos eleme az egészségügy, gyermekvédelem, lakás-, foglalkoztatás-, és kisebbségpolitika helyzete, kapcsolódási pontjai a szociális ellátás rendszeréhez.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A HEP megalkotását meghatározó jogszabályi környezetet az alábbi EU és nemzeti stratégiák határozzák meg. Ezen programokról nemcsak azért fontos szót ejteni, mert a vonatkozó jogrend részét képezik, hanem mert a HEP-nek illeszkedni kell e stratégiákhoz is.

Az EU 2020 stratégia²

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Nemzeti Reform Program³

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek. A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia⁴

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS-t 2014 szeptemberében „Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II. Tartósan rászoruló - szegény családban élő gyermekek- romák ” címen az EMMI frissített változatban adta ki.

² EU 2020 Stratégia : A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE EURÓPA 2020 Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája: file:///C:/Users/kohe/AppData/Local/Temp/1_HU_ACT_part1_v1.pdf

³ 2018. évi Nemzeti reform Program :

<file:///C:/Users/kohe/AppData/Local/Temp/2018-european-semester-national-reform-programme-hungary-hu.pdf>

⁴ Nemzeti Társadalmi és Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák (2011-2020.) <file:///C:/Users/kohe/AppData/Local/Temp/Stratégia-1.pdf>

A Stratégia 2015-17. évekre szóló intézkedési tervét a Magyar nemzeti társadalmi felzárkózási stratégia II. végrehajtásának a 2015–2017. évekre szóló kormányzati intézkedési tervéről szóló 1672/2015. (IX. 22.) Korm. határozat⁵ tartalmazza.

Az NTFS és frissítése összhangban van az Európa 2020 Stratégiához kapcsolódó Nemzeti Reform Program szegénység csökkentését szolgáló céljaival és intézkedéseivel.

Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózás politikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. Az NTSF II. 2016. júniusában készült nyomonkövetési jelentése⁶ szerint:

„A szemléletváltó felzárkózást segítő közpolitikai beavatkozás talán legtöbbet ígérő eredménye, hogy a mélyszegénységben élők jelentős részét sikerült kimozdítani a segélyezési rendszer passzivitásra készítő viszonyaiból, és a közfoglalkoztatásba, illetve a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzési programokba való bevonással oly módon aktivizálni, hogy megkezdődhessen az önálló életvezetési és jövedelemszerzési képesség kialakítása, illetve helyreállítása.”

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben elfogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2016-2017. évekre vonatkozó cselekvési tervről az 1535/2016. (X. 13.) Korm. határozat rendelkezik.⁷

Európai Fogytékosságügyi Stratégia⁸

Az EU tíz évre szóló stratégiát dolgozott ki abból a célból, hogy a fogyatékkal élők Unió-szerte minden területen könnyebben vehessenek részt az európai társadalmak életében. Az európai fogyatékos ügyi stratégia arra irányul, hogy fogyatékos emberek érvényt tudjanak szerezni az őket uniós polgárként megillető jogoknak, és könnyebbé váljon számukra a mindennapi élet. A végrehajtás során az EU finanszírozást biztosít majd az említett célokra, bővíti a lakosság témával kapcsolatos ismereteit, és arra ösztönzi a tagállamok kormányait, dolgozzanak közös erővel a társadalmi befogadást hátráltató akadályok elhárításán.

A Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia – Irányok és Célok 2010-2021⁹

A Stratégia 6 prioritást határoz meg olyan területeken, ahol a nők és férfiak társadalmi egyenlőségének eléréséhez határozott kormányzati lépések megtétele szükséges:

1. A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése, a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a nők és a szegénység, a nők és az egészség szempontjainak figyelembevétele.

⁵ 1672/2015. (IX. 22.) Korm. határozat

file:///C:/Users/kohe/AppData/Local/Temp/MNTFS%20intezkedesi%20terv%202015_2017.pdf

⁶ MAGYAR NEMZETI TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSI STRATÉGIA II. Nyomonkövetési jelentés 2016. június

<file:///C:/Users/kohe/AppData/Local/Temp/MNTFS%20nyomonkovetesi%20jelentés%202016-1.pdf>

⁷ [file:///C:/Users/kohe/AppData/Local/Temp/1535_2016.%20\(X.%2013.\)%20Korm.%20határozat.pdf](file:///C:/Users/kohe/AppData/Local/Temp/1535_2016.%20(X.%2013.)%20Korm.%20határozat.pdf)

⁸ Európai fogyatékos ügyi stratégia 2010–2020: megújított elkötelezettség az akadálymentes Európa megvalósítása iránt file:///C:/Users/kohe/AppData/Local/Temp/COM_2010_0636_FIN_HU_TXT.pdf

⁹ 1004/2010. (I. 21.) Korm. határozat a Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia - Irányok és Célok 2010-2021

file:///C:/Users/kohe/AppData/Local/Temp/doc1_15652_877604593.pdf

2. A szakmai, a magán- és a családi élet fokozottabb összehangolásának támogatása: A család értéket képvisel, amennyiben a bennük élő egyének testi, lelki és szellemi épségét nem veszélyezteti senki a családon belül. Mindkét nemnek joga van ahhoz, hogy osztozzon a családfenntartás örömeiben, sikerélményeiben és nehézségeiben, akár a fizetett, házon kívüli szakmai, akár a nem fizetett, házon belüli háztartási és gyermeknevelési, beteg- és idősgondozási feladatokat tekintjük annak. A társadalomnak elő kell segíteni a munka és a magánéleti kötelezettségek összehangolását családon belül, a nők és férfiak számára egyaránt.
3. A férfi- női részvétel aránytalanságának csökkentése, ennek támogatása a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén. A döntéshozatalra vonatkozó általános cél, hogy a stratégia által meghatározott időtartam végére, vagyis 2021-re Magyarország felzárkózzon az EU-s országok középmezőnyébe a nőknek a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén elfoglalt helyét illetően.
4. Az erőszak elleni hatékony fellépéshez, a megelőzéshez szükséges intézkedések megtétele. A végső cél a nők és a gyermekek elleni erőszak minden formájának felszámolása, valamint sürgős fellépés a nők és férfiak, lányok és fiúk testi és érzelmi integritáshoz való alapvető jogának megsértése ellen.
5. A nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorításának támogatása: Az oktatásra vonatkozó EU-s irányelvek azt hangsúlyozzák, hogy lehetőséget kell biztosítani mindenki számára a személyes fejlődésre, az új nemzetközi környezet által megkívánt legmagasabb szintű teljesítmény elérésére és a társadalmi integrációhoz szükséges forrásokhoz való hozzájutásra.
6. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőség politikájának stratégiai elve, célkitűzéseinek megvalósításához elengedhetetlen változások szakmai megalapozása (képzés, intézményrendszer, nemekre érzékeny költségvetés, nemekre bontott adatgyűjtés).

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nktv.),

és a kapcsolódó kormány- és miniszteri rendeletek előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

- a szociális és gyermekvédelmi települési támogatásról szóló 1/2015. (II. 23.) önkormányzati rendelet

A rendelet a szociálisan rászorult, és/vagy gyermeket nevelő lakosság támogatása céljából került megalkotásra, a település sajátosságainak és a lakosság igényeinek figyelembevételével.

A rendelet az önkormányzat által kötelezően nyújtandó ellátásokon felül, önként vállalt támogatási formákat is tartalmaz.

- a szociális szolgáltatásokról, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról és a szociálpolitikai kerekasztalról szóló 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelet

Az önkormányzat által nyújtott szociális szolgáltatások, és személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások körét tartalmazza. Magába foglalja többek között a rászorultság megállapításának, a nyújtott szolgáltatások és ellátási formák biztosításának módját. Több, az önkormányzat által önként vállalt szolgáltatást tartalmaz, amelyek a lakosság szükségleteire reagálva folyamatosan bővülnek.

- a visszatérítendő, és a vissza nem térítendő támogatásról szóló 15/2009. (IV. 27.) önkormányzati rendelet

A rendelet a rendkívüli élethelyzetbe illetve méltánylást érdemlő helyzetbe, továbbá a krízishelyzetbe került személyek megsegítése céljából került megalkotásra.

- a fiatal házaspár első lakáshoz jutásának támogatásáról szóló 3/2009. (I. 27.) önkormányzati rendelet

A rendelet célja, a fiatal házaspár a XVI. kerület területén történő első lakáshoz jutásának támogatása, a támogatás feltételeinek, mértékének szabályozása.

- a környezetet szennyező fűtési mód megszüntetéséhez nyújtható helyi támogatásról szóló 30/2017. (XI. 21.) önkormányzati rendelet

A környezetet szennyező fűtési mód végleges megszüntetése céljából elvégzendő fűtőkorszerűsítést kívánja támogatni az önkormányzat e rendeletben szabályozott helyi támogatás nyújtásával.

- Lakóépület magánérős felújításának önkormányzati támogatásáról szóló 18/2007. (VI. 20.) önkormányzati rendelet

A rendelet célja, hogy önkormányzati támogatással segítséget nyújtson a lakosságnak lakóépületek állagának javításához, korszerűsítéséhez, felújításához.

- az Önkormányzat tulajdonában álló lakások bérbeadásának feltételeiről, valamint a lakbér mértékéről szóló 32/2012. (XI. 26.) önkormányzati rendelet

Az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérbeadásának feltételeiről, valamint a lakbér mértékéről szóló rendelet, amely tartalmazza többek között a Szobabérlok Házában történő lakásbérlet, valamint a szociális helyzet alapján történő bérbeadás feltételeit is. A Szobabérlok Házában lakóknak, a piaci árnál jóval alacsonyabb lakhatási költségek mellett, lehetőségük van előtakarékoskodni, ezáltal lakáshelyzetüket véglegesen megoldani.

- a helyi vállalkozások munkahelyteremtő és foglalkoztatás-ösztönző programjáról szóló 18/2011. (IX. 20.) önkormányzati rendelet

E rendelet célja, hogy a helyi a foglalkoztatás elősegítése és a kerületben lakók életminőségének javítása érdekében ösztönözze a vállalkozások Budapest XVI. kerületében való letelepedését vagy fejlesztését, a lakóterületek mentesítését és elsősorban új munkahelyek létesítését.

- a XVI. kerület ifjú tehetségeinek támogatásáról szóló 7/2011. (III. 30.) önkormányzati rendelet

A rendelet a XVI. kerületben élő, a magyar kultúra, irodalom, zeneművészet, tudomány és sport területén kimagasló teljesítményt felmutató ifjú tehetségek anyagi és erkölcsi ösztönzése, ezzel munkájuk elismerése, támogatása céljából került megalkotásra,

- a kerület tehetséges tanulóinak támogatásáról szóló 10/2004. (II. 27.) önkormányzati rendelet

E rendelet által az önkormányzat a tanulói jogviszonnyal és a kerületben lakóhellyel rendelkező általános vagy középiskolai tanulókat támogatja tanulmányaikban, versenyekre történő felkészülésükben.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az alábbiakban azon jogszabályi rendelkezések ismertetésére kerül sor, amelyek koncepciók, tervek elkészítését írják elő az önkormányzatok számára. A felsoroltak áttekintése után szükséges annak leírása, hogy az egyes dokumentumokban leírtak miként szolgálják az esélyegyenlőség megvalósítását.

- **Gazdasági program** - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

A XVI. Kerület a 2015-2019-es évekre vonatkozó Gazdasági Programmal rendelkezik. Alapvető célja, hogy megfogalmazza azokat az alapelveket, megállapítsa azokat a prioritásokat, meghatározza mindazon teendőket, amelyek lehetővé teszik, hogy önkormányzatunk költségvetésének egyensúlyban tartása mellett

- biztosítsa a kerület lakói számára az alapvető intézmények működését,
- képes legyen a szolgáltatások színvonalának megtartására, illetve fejlesztésére,
- gondoskodjon a kerület infrastruktúrájának folyamatos fejlesztéséről,
- törekedjen az élhetőbb környezet fenntartására, fejlesztésére,
- segítse elő a családok életminőségének javítását,
- segítse a kerületben élő munkavállalók versenyképességét a munkaerőpiacon,
- fokozza a kerület közbiztonságát.

A képviselő-testület elsődleges feladatának tekinti a kerület és intézményeinek zavartalan, kiegyensúlyozott működtetését, fejlesztését, fontosnak tartja a kerület kertvárosi jellegének megőrzését, lakosai életkörülményeinek javítását, az infrastruktúra fejlesztését és mindezek érdekében a gazdasági lehetőségek feltárását, a források hatékony kihasználását. Az uniós pályázati források

beszűkültek a Közép-Magyarországi régióban, azonban továbbra is naprakészen követjük a pályázati felhívásokat.

A gazdasági programban meghatározott célok, elképzelések megvalósításához a Képviselő-testületnek biztosítania kell a szükséges anyagi forrásokat, vagyont, melyhez az alábbi elveket, feladatokat rögzítette:

- A működésből származó bevételeket a működésre, a fejlesztéshez biztosított forrásokat fejlesztésre fordítjuk.
- Meg kell keresni a működési bevételek növelésének lehetőségeit; az adóhátralékok behajtását a lehető leghatékonyabban kell végezni.
- Nyomon kell követni a költségvetési támogatási rendszert, ki kell használni a támogatási rendszer által nyújtott előnyöket.
- Át kell tekinteni a meglévő vagyontárgyakat, azok hasznosítási módját, lehetőségeit, a fenntartási, üzemeltetési költségek nagyságát. Javaslatot kell kidolgozni az egyes vagyontárgyak megfelelő hasznosítására, értékesítésére.

A Program összhangban van a kerület rendezési tervével, figyelembe veszi a kerület sajátosságait, előnyeit, lehetőségeit, s ennek megfelelően határozza meg a gazdasági beruházások, fejlesztések irányát.

- **Szolgáltatástervezési koncepció** – a szociális igazgatásról és a szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény 92. §-a szerint a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít.

A XVI. kerületi Önkormányzat határidőben, 2004-ben elkészítette az SZTK-t. Azt felülvizsgálta 2006-ban, 2008-ban, 2010-ben, 2012-ben, 2014-ben és 2016-ban is. A koncepció tartalmazza az általános elveket, célokat, a szociális ellátórendszer elemzését, a társterületek (egészségügy, gyermekvédelem, lakáspolitikai) rövid bemutatását, a következtetéseket, terveket.

- **Köznevelés-fejlesztési terv**¹⁰ – A tankerületi központ a települési önkormányzat – az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény alapján elkészített – helyi esélyegyenlőségi programját is figyelembe véve megalkotja a tankerületi szintű esélyegyenlőségi intézkedési tervet az állami köznevelési feladatellátás vonatkozásában, melyet megküld a Klebelsberg Központnak (a továbbiakban: oktatási központ), valamint a Hivatalnak.

A köznevelés-fejlesztési terv adatai és a KIR más rendszerében tárolt közérdekű adatok alapján a Hivatal járási, megyei, fővárosi bontásban összesítő jelentést készít arról, hogy a köznevelési közszolgálati feladatok megvalósításában melyik köznevelési intézmény, milyen köznevelési alapfeladatban, milyen feladatellátási helyen, nevelési-oktatási intézmény esetén feladatellátási helyenként és köznevelési alapfeladatonként mekkora felvehető maximális gyermek- és tanulólétszámmal, valamint egyházi köznevelési intézmény és magán köznevelési intézmény esetén milyen jogcím alapján, milyen időtartamban vesz részt. A jelentés tartalmazza, hogy mely köznevelési intézmény, milyen köznevelési feladat vonatkozásában vesz részt a gyakorló óvodai, iskolai, kollégiumi és pedagógiai szakszolgálati feladatok ellátásában, továbbá az alternatív pedagógiai program alapján működő óvodákat, iskolákat.

Az Nktv. 74. § (1) bekezdése alapján az állam gondoskodik – az óvodai nevelés, a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése, a többi gyermekkel együtt nevelhető, sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése kivételével – a köznevelési alapfeladatok ellátásáról. Az Nktv. 75. § (1) bekezdése szerint az oktatásért felelős miniszternek a köznevelési közszolgálati feladatok megszervezéséhez szükséges döntései előkészítése céljából a hivatal tankerületi központ illetékességi területe szerinti bontásban, fenntartó típusonként évente jelentést készít az oktatásért felelős miniszter számára a KIR-ben rendelkezésre álló adatok felhasználásával a nevelési-oktatási intézményi férőhelyek és a nevelésben-oktatásban részt vevő gyermekek, tanulók létszámának alakulásáról. A jelentést az oktatásért felelős miniszter által vezetett minisztérium honlapján közzé kell tenni.

- **Településfejlesztési stratégia** – A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. Törvény 24. §-a értelmében a fővárosi közgyűlés a főváros egységes településpolitikájának biztosítása érdekében – a Kormány, valamint a kerületi képviselő-testületek véleményének kikérésével – a megalakulását követő egy éven belül minősített többséggel dönt a fővárosnak legalább az adott ciklusra szóló településfejlesztési stratégiájáról
- **Helyi építési szabályzat** – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 13. §-a alapján az építés helyi rendjének biztosítása érdekében a települési önkormányzatnak az országos szabályoknak megfelelően, illetve az azokban megengedett eltérésekkel a település közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos, a telkekhez fűződő sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket helyi építési szabályzatban kell megállapítania.
- **Településszerkezeti terv** - Az 1997. évi LXXVIII. törvény 10. §-a szerint a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett.
- **Településfejlesztési koncepció** - az 1997. évi LXXVIII. törvény 9/A §-a értelmében a településfejlesztési koncepció hosszú távra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására. A településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti. Az integrált településfejlesztési stratégia a rendelkezésre álló és bevonható források ismeretében meghatározza a településfejlesztési koncepcióban meghatározott célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló beavatkozásokat, programokat, továbbá a megvalósítás eszközeit és nyomon követését. A településfejlesztési koncepciót és az integrált településfejlesztési stratégiát a települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

Az Önkormányzat Integrált Városfejlesztési Stratégiával (IVS) rendelkezik, mely a főnti, település-fejlesztéssel kapcsolatos dokumentumokat magába foglalja.

Az IVS a város középtávú (7-8 évre vonatkozó) fejlesztéseit megalapozó stratégiai dokumentum, amelynek célja a nagyobb települések területi alapú, területi szemléletű tervezési tevékenységének megszilárdítása, a városrészekre vonatkozó célok, és az azok középtávú megvalósításához szükséges eszközök egyidejű meghatározása. A koncepció integrált, területi alapú tervezési szemléletet kíván érvényesíteni, amely az önkormányzat meghatározó szerepét megtartva összekapcsolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket az érintett partnerek céljaival, elvárásaival.

A 2008-2013-ig tartó időszakra szóló IVS-t a Képviselő-testület 206/2016. (V. 25.) Kt. határozatával kiegészítette.

Az IVS négy fő jellemzője:

- A hosszú távú városfejlesztési célokat középtávú programokká bontja le.
- Területi alapú, területi szemléletű tervezést követel meg, a problémafeltárássra épülő, városrészekre vonatkozó célok meghatározását, és azok középtávú megvalósítását írja elő.
- A megvalósíthatóságra alapozó stratégiát állítja előtérbe (ez elsősorban a pénzügyi, illetve szervezeti számadás követelményében jelenik meg).
- Meghatározó szerepet szán a partnerségi alapú tervezésnek, ami a kijelölt célrendszer megfelelő helyi támogatását és középtávú megvalósíthatóságát jelenti.

- **Átfogó Értékelés az Éves Gyermekvédelmi Tevékenységről** – a Gyvt. 96. § (6) bekezdésében foglalt önkormányzati kötelezettségnek eleget téve, a gyámhatóságokról valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 2. számú melléklete szerinti tartalommal az Önkormányzat évente elkészíti az átfogó értékelést. Az anyag elsősorban arra szolgál, hogy az elmúlt évre visszatekintő, tájékoztató információkat tárjon a Képviselő-testület és más szervek elé, mégis tartalmaz terveket, célokat, feladatokat.

- **Sportfejlesztési terv** – alapelvei a következők:

- A Sportfejlesztési terv alapvető célja, hogy a kerületi polgárok az alaptörvényben biztosított rendszeres testedzéshez való jogukat minél szélesebb körben gyakorolhassák, ezáltal egészségük, fizikai állapotuk, állóképességük javuljon,
- a sportbeli hagyományok ápolása töretlen legyen,
- a szabadidő hasznos eltöltése és szórakozási lehetőség biztosítva legyen,
- a testnevelés és a sport részterületeinek – óvodai, iskolai testnevelés, lakossági szabadidősport, látványsport, fogyatékosok sportja, melyek egymással összefüggő, egymással kölcsönhatásban álló egészet képeznek, - fejlesztése ne történjen egyik részterület rovására sem,
- a testnevelés és sporttevékenység gyakorlása során ne forduljon elő hátrányos megkülönböztetés.
- A kerületi igazolt sportolók felkészülésének és versenyzésének támogatása a XVI. kerületben bejegyzetten és ténylegesen működő sportegyesületeken keresztül.

E koncepcióban rögzített jogok megilletnek minden személyt, kor, nem, vallás, politikai, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyon, születési és egyéb különbségtétel nélkül.

A sportfejlesztési terv célja amellet, hogy a törvényi kötelezettségeinek eleget tegyen az Önkormányzat, olyan plusz érték hozzáadása a Kertvárosi sportolási lehetőségekhez, amivel a XVI. kerület Budapest egyik legsportosabb kerülete lehet.

Célkitűzések:

- a kerületi sport (óvodai, iskolai (diákolimpia), szabadidő és versenysport) minél szélesebb körű továbbfejlesztése, a támogatási feltételek javítása,
- az iskolai, óvodai tornatermek, tornaszobák, sportudvarok állagának, felszereltségének javítása, a létesítmények kihasználtságának növelése,
- lehetőség szerint az általános iskola 4. évfolyam végére tudjon minden tanuló biztonsággal úszni, ehhez nagy segítség az állam által kötelezően előírt mindennapos testnevelés keretében történő ingyenes úszásoktatás,
- szükséges a kerületi diáksport versenyrendszer további fejlesztése, törekedni kell arra, hogy a versenyeken résztvevők között növekedjen a nem igazolt sportolók aránya,
- ösztönözni kell a 6-12 éves korosztályt arra, hogy rendszeresen és nagy létszámban, az életkori sajátosságainak megfelelő sportfoglalkozásokon vegyen részt,
- a lakosság szabadidős sporttevékenységének támogatása létesítmény és szervezett sportprogramok biztosításával,
- a sportegyesületek utánpótlás nevelésének elősegítése, támogatása.

A XVI. kerületi Önkormányzat több eszközzel is tudja támogatni a célkitűzések megvalósulását, az iskolai sport kérdésében szorosan együttműködik az Észak-Pesti Tankerületi Központtal.

- **Bérlakás Konceptió** – A Képviselő-testület 2007. IV. 18.-i Kt. ülésén fogadta el az Önkormányzati bérlakásokra vonatkozó koncepcióját. 2011-ben új lakáskonceptiót dolgozott ki, melyben a tapasztalatokat összegezve megfogalmazta a célok eléréséhez szükséges további tennivalókat és eszközöket. Világos feladat meghatározásával jelöli ki azt az utat, ahova a lakásgazdálkodás területén el kíván jutni. Ezt felülvizsgálva, megalkotta a Bérlakás koncepció 2015-2019. című dokumentumot.

A Képviselő-testület 201/2007. (IV. 18.) Kt. sz. határozatában kifejezésre juttatta azt a szándékát, hogy a bérlakás állományt a lakossági igények, a lakásmobilitás növelése, a gazdaságosabb üzemeltetés érdekében át kívánja alakítani, melyhez célokat határozott meg.

A 2014-2019-re érvényes lakáskonceptió 60/2015. (II.19.) számú Kt. határozat alapján az alábbiakat fogalmazza meg:

1. Nem kívánja értékesíteni a lakótelepi lakásokat, bérlő részére az egy lakásos házas ingatlanokat, valamint a gazdaságosan felújítható bérlakásokat.
2. Meg kell szüntetni az ingatlanokban még fennálló eszmei osztatlan tulajdonközösséget a tulajdoni hányad értékesítésével.
3. Ahol az épület felújítása gazdaságtalan, de jók az ingatlan adottságai, ott a bérlők részére cserelakást, vagy pénzbeli megváltást kell felajánlani és az ingatlant üres állapotban értékesíteni. Az értékesítésből befolyó bevételt bérlakások vásárlására kell fordítani.
4. A mátyásföldi villaépületeket piaci áron javasolt értékesíteni, amelyek így jelentős bevételi forrást képviselnek.
5. Főútvonalon lévő ingatlanok esetében a vállalkozások fejlesztésének lehetőségét is vizsgálat tárgyává kell tenni.
6. A lakásállomány összetételének javítása érdekében az Önkormányzat fokozott figyelmet fordít új, jó állapotú lakások megvásárlására, illetve a bérlő kérelmére a bérleti jog megváltására.
7. Az önkormányzat továbbra sem zárja ki önkormányzati bérlakások építését, melynek érdekében folyamatos és jelentős hangsúlyt kell fektetni az erről szóló pályázatok figyelésére. Az Önkormányzat a Tóköz utca 28. szám alatti ingatlant

- új bérlakások építésére kívánja felhasználni. A szükséglakásokat és a rentábilisan nem felújítható, rossz műszaki állapotú lakásokat értékesíteni kell.
8. A nagyon rossz állapotban levő 100%-ban Önkormányzati tulajdonban álló épületeket teljesen üres állapotban kell értékesíteni.
 9. Szociális jellegű bérlakásokat kell kijelölni és biztosítani azoknak a szociálisan rászoruló családoknak, akik önhibájukon kívül, alacsony jövedelemmel rendelkeznek, és lakhatásukat önerőből megoldani képtelenek.
 10. Azoknak a XVI. kerületi hajléktalanoknak, akik önhibájukon kívül elvesztették lakásukat, lakhatási lehetőségeiket, és bármilyen alacsony, de rendszeres jövedelemmel rendelkeznek, és ugyan ezen korlátozott fizetési képességük mellett is feltehető, hogy visszavezethetők a társadalomba, kis költségű, fenntartható, szociális bérlakásokat kell kijelölni és pályázati úton biztosítani a jelenlegi lakásállományból.

- ***Drogellenes stratégia*** – A 2014-ben aktualizált helyi Drogellenes stratégia alapját képezi a 2013-ban elfogadott Nemzeti Drogellenes Stratégia, valamint épít, annak eredményét részletesen leírja. az év elején végzett helyzetelemzésre, és a korábbi években, a kerület fiataljai körében folytatott vizsgálatok adataira. A dokumentum részletesen tárgyalja a felmérés eredményeit figyelembe véve az elmúlt tíz év tendenciáit.

A 2014 januárjában történt helyzetfelmérést a kerület 14 iskolájában, pedagógusok, diákok és szülők kérdőíves megkérdezésével végezte az Önkormányzat. A kutatás során 1353 diák, 1289 szülő és 340 pedagógus töltötte ki az egészségmagatartással kapcsolatos kérdőíveket. A felmérés célja volt, hogy pontos képet kapjunk a 13-18 éves korosztály egészséggel kapcsolatos magatartásáról, és szüleik pedagógusaik véleményét is megismerjük. Az eredmények figyelembe vételével hatékony cselekvési program összeállítása váljon lehetővé, a stratégia mindhárom beavatkozási területén. A stratégia céljait az egészségfejlesztés-prevenció, kezelés-ellátás-felépülés, és a kínálatcsökkentés szempontjából átfogóan közelíti meg.

Benyomásaink alapján a kerületben feltételezhetően még mindig alacsonyabb mértékű a drogérintettség, bár a fiatalok percepciója azonos a hasonló korú, de más kerületben, nagyobb fertőzöttségben élő társaikkal: a droghasználat az ifjúsági szubkultúra részévé vált. Nyíltan beszélnek róla, megfelelő ismereteik vannak a szerek hatásairól, és magasnak vélik a drogérintettséget korosztályukban.

A probléma feltérképezését követően a feladatok meghatározása során egyszerre koncentrálnak egyéni és társadalmi szintre is (közösség, együttműködés, kínálatcsökkentés, prevenció), és megállapítja, hogy a probléma kezeléséhez társadalmi konszenzus szükségeltetik.

- ***Sashalom Városközpont Komplet Rehabilitációjával Kapcsolatos Antiszegregációs Terv***

Elsősorban területi dimenziókban, a szegregációs folyamatok szempontjából vizsgálja az esélyegyenlőségi problémák meglétét. Célja, hogy a város felmérje azon területeit, ahol a szegregáció már megindult, illetve ahol már előrehaladott állapothoz van, és kidolgozzon a szegregáció oldására irányuló programokat. A tanulmány az IVS azon megállapításán alapszik, mely kimutatta melyik az a terület, ahol a fizikai környezet, és a lakosság társadalmi státusza is kedvezőtlenebb. A Terv leírja, hogy szegregátumnak azt a területet tekinti, ahol az aktív korú lakosságon belül a legfeljebb általános iskolai végzettségű, és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező lakosság aránya is meghaladja az 50%-ot. Az

antiszegregációs terv nem mutat rá jelenleg létező ilyen területre a kerületben. 2015-ben a 314/2012.(XI.8.) Korm. rendeletben foglalt kritériumoknak megfelelő, szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület térképi ábrázolását kértük a KSH Népszámlálási Főosztályától, a 2011. évi népszámlálási adatok alapján. Az adatok alapján 3 olyan háztömböt találtak a kerületben, ahol a szegregációs mutató 20% -os határértéke mellett szegregátumot mutat.

- **Idősügyi stratégia** – Budapest XVI. kerületében élő idősök és családjaik problémáira, jellegzetes élethelyzeteire reagálva kíván legalább két évre célokat, irányvonalakat meghatározni, melynek mentén az idősök által igénybe vehető szolgáltatások alakulnak, az Önkormányzat és az idősügyi szervezetek aktív kapcsolata realizálódik. Általános célokat fogalmaz meg, melyre a konkrét végrehajtási technikák épülhetnek.

A Idősügyi Stratégia megalkotását indokolta, hogy a társadalom, így a XVI. kerület lakossága is idősödő, nő a születéskor várható élettartam. Apropija pedig az, hogy 2012 az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás európai éve volt.

A stratégia jó keretet ad az átgondolt, tervszerű fejlesztésekhez. Időszerűvé vált a felülvizsgálata.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program Budapesten belül nem kezelhető önállóan helytálló dokumentumként: illeszkednie kell a többi kerületi HEP-hez, valamint a XVI. kerület elhelyezkedését tekintve a környező kistéleptelepülések által elfogadott HEP-ekhez.

Kerületünk azokkal a környező településekkel, akikkel folyamatos kapcsolatot tart közös, vagy összefüggő feladatellátásból, tevékenységből adódóan, egyeztetési céljait, programjait, terveit, amikor azok aktuálisak. Ezt megalapozzák a jó szakmai kapcsolatok.

A HEP egy olyan átfogó anyag, melyet akkor tudunk figyelembe venni, ha azt a környező érintett településeken is megalkották. A Már megalkotott és releváns HEP-eket és értékeléseiket tanulmányozzuk munkánk során, és amennyiben nem ütközik kerületi érdekbe, a találkozási pontoknál nem határozzuk meg azokkal ellentétes célokat.

Ennél több, pontosabb kapcsolódási pontra öt éves távlatban jelenleg nincs lehetőség, mivel az önkormányzati választási ciklust tekintve a meghatározó programok 2019-ig szólnak.

A XVI. kerület együttműködik más önkormányzatokkal, elsősorban a szociális és gyermekvédelmi ellátás területén: A IV. kerület Újpest Önkormányzatának intézménye nyújtja a XVI. kerület lakosai számára a gyermekek átmeneti otthona és az idősök gondozóháza szolgáltatásokat. A társulási megállapodások kizárólag ezekre a feladatellátásokra koncentrálnak, más együttműködést nem határoznak meg. E mellett minden esetben, mikor új feladatellátásról van szó, és vizsgáljuk a megoldási módokat, megkeressük a környező települések önkormányzatait.

A területi, környezeti projektek, programok folyamatos együttműködést kívánnak a szomszédos kerületekkel, a fővárosi önkormányzattal, mely kapcsolat nemcsak jogszabályi kötelezettség, hanem a mindenki számára megfelelő egymás mellett élés alapvető szabálya is.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok elsődleges forrása a KSH adatbázisa, a TEIR adatbázis valamint a 2.1. fejezetben jelzett stratégiák, koncepciók és egyéb dokumentumokban szereplő, az elkészítésükhöz felhasznált adatok, információk, valamint az említett dokumentumokat készítő személyek. Ezek az anyagok tartalmaznak helyi kutatásokat, felméréseket, melyeket felhasználtunk, nem ismételtünk meg.

A fenti információforrásokban fel nem lelhető adatok elérése érdekében partnerként bevontuk a Budapest Főváros Kormányhivatala XVI. Kerületi Hivatala Foglalkoztatási Osztályát, (továbbiakban: Foglalkoztatási Osztály), és Hatósági Osztályát, a kerületi önkormányzati, állami intézményeket, a helyi civil szervezeteket, egyéb, érintett országos vagy fővárosi szerveket (Magyar Államkincstár, mint Nyugdíjfolyósító Igazgatóság, Budapesti Közlekedési Vállalat, fogyatékosokat tömörítő érdekvédelmi szervezetek – szövetségek).

Az így kapott adatokat önmagukban nem érdemes vizsgálni, hanem helyükön, az adat szempontjából érintett célcsoport vizsgálatánál térünk ki rájuk. Még így is gyakori jelenség, hogy egy helyi adat nem tükrözi a valóságot, mivel fővárosi kerületként sok szempontból egy nagyobb egységhez szervesen csatlakozó részről beszélhetünk.

A HEP az alábbiakban számos adatot, információt tartalmaz.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Az **elszegényedés trendjét** vizsgálva megállapítható, hogy már a rendszerváltáshoz kapcsolódó gazdasági-társadalmi folyamatok következtében kialakult egy legalább 700 ezres létszámú, szélsőségesen marginalizálódott, társadalom periferiáján tengődő, alacsony iskolázottságú, a munkaerőpiacról tartósan kiszorult tömeg, amelynek immár a harmadik generációja válik úgy felnőtté, hogy újratermeli szülei alacsony iskolázottságát, s ennél fogva kevesebb esélye van arra, hogy rendszeres munkát találjon magának. A legkeservesebb, máig megoldatlan problémát a munkaképes szegények jelentik. Budapesten, illetve a XVI. kerületben ez a probléma jelenleg abban mutatkozik, hogy az érintett csoportokhoz kapcsolódóan meg kell találni a megfelelő motiváló erőt és a képzettség nélkül is végezhető munkákat, az átképzés lehetőségeit, hisz inkább a munkaerőhiány jellemzi a térséget.

Fenti társadalmi, szociális problémák megoldásában a foglalkoztatáspolitikai és a szociálpolitika eszköztára is szerephez jut.

A romák helyzetét az élet szinte minden területén fennálló diszkrimináció és társadalmi kirekesztés jellemzi. Az aktuális kormányok, valamint civil szervezetek számos intézkedést hoztak a probléma kezelésére, azok korlátozott eredményekkel jártak.

A **cigányságot érintő hátrányok** – területi elszigeteltség, társadalmi lemaradás, alacsony iskolázottság, szakképzetlenség, alacsony jövedelmi viszonyok, rossz lakáskörülmények – kölcsönösen erősítik egymást és vezetnek e csoport szegregáltóságához. Főként alacsony iskolázottságuknak és a társadalom előítéletességének köszönhetően alacsonyabb körökben a foglalkoztatottsági szint, és magasabb és tartósabb a munkanélküliség, mint a többségi társadalom esetében.

A roma társadalom a mindennapi élet során, hivatalos ügyintézés alkalmával – iskolázottsági, szocializációs, nyelvi hátrányaik következtében is számos akadályba ütközik.

A roma lakosság szociális helyzetére nincsenek pontos adatok, azonban megállapítható, hogy a roma népesség átlagos életszínvonala, lakhatási körülményei, egészségi állapota, iskolázottsága, foglalkoztatottsága a társadalom egészéhez viszonyítva átlagos.

Az önkormányzatoknak az oktatási, a foglalkoztatási, a lakhatási, az egészségügyi, és a szociális szakpolitikák tervezésekor figyelembe kell venniük a romák szempontjait, biztosítaniuk kell a megkülönböztetéstől mentes hozzáférést a minőségi szolgáltatásokhoz, és hosszú távon érvényesíteni kell a deszegregáció szempontját.

A roma lakosság foglalkoztatottságának elősegítése szintén kiemelt feladat. Szakértői javaslatok szerint elsősorban az iskolázottságot, a foglalkoztatottságot, a cigányság létbiztonságát erősítő, kirekesztettségét kölcsönös erőfeszítésekkel, fokozatosan gátló és feloldó hosszú távú politikára van szükség.

A cigány származású munkanélküliek elhelyezkedési esélyeinek és foglalkoztatásának növelését a munkaügyi központ számos eszközzel és munkaerő-piaci programmal igyekszik elősegíteni. Az önkormányzat a közhasznú foglalkoztatás maximális kihasználtságával erősíti munkavállalási esélyeiket.

Egyre sürgetőbb feladat továbbá a generációk között öröklődő szegénység megtörése, és a társadalmi, gazdasági integráció megvalósítása, ami nem kezelhető csupán emberbaráti kötelezettségként, hiszen komoly gazdasági érdek is fűződik hozzá.

A HEP ugyan együtt tárgyalja a mélyszegénységben élők és a romák helyzetét, esélyegyenlőségüket, de le kell szögezni, hogy a két csoport nem fedi le egymást, csak nagy a metszéspont közöttük. A romakérdést nem kezelhetjük szegénypolitikával, és a mélyszegénységben élők életkörülményeinek, esélyegyenlőségének javítását célzó intézkedésekkor nem a cigányság jellemzőire, hanem a legszegényebb csoportok jellemzőire kell figyelemmel lennünk.

Budapest XVI. kerületét a települések összehasonlításában, általánosságban az átlagosnál jobb lakáskörülmények, magasabb jövedelmi viszonyok jellemzik.

Mélyszegénységben élő van a kerület területén, számuk a gazdasági válság hatásaként emelkedett csakúgy, mint más településeken, de ez a hatás már nem érzékelhető számottevően, továbbá nem ez a legjellemzőbb probléma.

A Napraforgó Család- és Gyermekejóléti Központ adatai alapján klienseik körében a mélyszegénységben élők száma a következőképpen alakult az elmúlt években: 2008: 483, 2009: 678, 2010: 681, 2011: 634, 2012: 589, 2013: 663, 2014: 658.

2017-ben 187 fő akinek esetében az egy főre jutó jövedelem 28 500.-Ft, vagyis a legkisebb öregségi nyugdíj összege alatti, és 138 fő azok száma, akiknél jelentős közüzemi tartozások miatt nyújtott segítséget a Központ. A Magyar Vöröskereszt utcai gondozó szolgálata információi alapján a hajléktalanok száma 2017-ben 57 fő. A hajléktalan személyeket is egyértelműen a mélyszegénység csoportjába sorolhatjuk.

Semmilyen adatszolgáltatás nem kötelezi a Központot az információ nyilvántartására, ezért az adatok szubjektív alapokon nyugszanak, ezért az adatgyűjtés visszamenőleg (2015, 2016) nem lehetséges.

A 2011-es népszámlálási adatok a **cigányság** számát tekintve alacsony arányt mutatnak: Budapesten a romák aránya 11 %, ami eleve alacsonyabb az országos átlagnál (csak 2 megye az, ami ebben a nagyságrendben szerepel). Ezzel szemben a népszámlálási adatok összefoglalása abba a körbe sorolja a kerületet, ahol az önmagukat cigánynak vallók aránya 0,4-0,9 % közötti, ami a második legkisebb kategória. Összesen 257 főt számláltak cigány nemzetiségűnek, és 285 főt nemzetiséghez tartozónak. Közülük 95-en mondják, hogy anyanyelvüknek tekintik a cigány nyelvet, és baráti, családi környezetben használják is azt. A 2016. évi mikrocenzus adatai nem tartalmaznak kerületi adatokat, ezért frissebb információval nem rendelkezünk.

Összességében a mélyszegénységben élők és a romák csoportjának problémáiról, helyzetéről is elmondható, hogy más társadalompolitikai problémák nagyobb súllyal képviseltetnek a kerületben.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A kerületben mélyszegénységben élők jövedelmi helyzetére jellemző, hogy a jövedelemmel rendelkező és önkormányzati támogatásban részesülő ellátottak tipikusan a nyugdíjminimum körüli egy főre jutó jövedelemmel rendelkeznek. (28.500.- Ft) A nyugdíjminimumot el nem érő egy főre jutó jövedelem azért nem jellemző, mert ha egy család bevétele csak transzferjövedelmekből áll, és legalább egy felnőtt minimálbérrel rendelkezik, akkor a nyugdíjminimum körüli, az egy főre jutó jövedelem. A nyugdíjminimumot el nem érő egy főre jutó jövedelem gyakorlatilag azt jelenti, hogy az adott család nem jutott hozzá még a transzferjövedelmekhez sem. Az országos családpolitikai intézkedések e téren javulást eredményeznek a gyermeket nevelő családok esetében, illetve a minimálbér és a garantált bérminimum többszöri drasztikus emelésével.

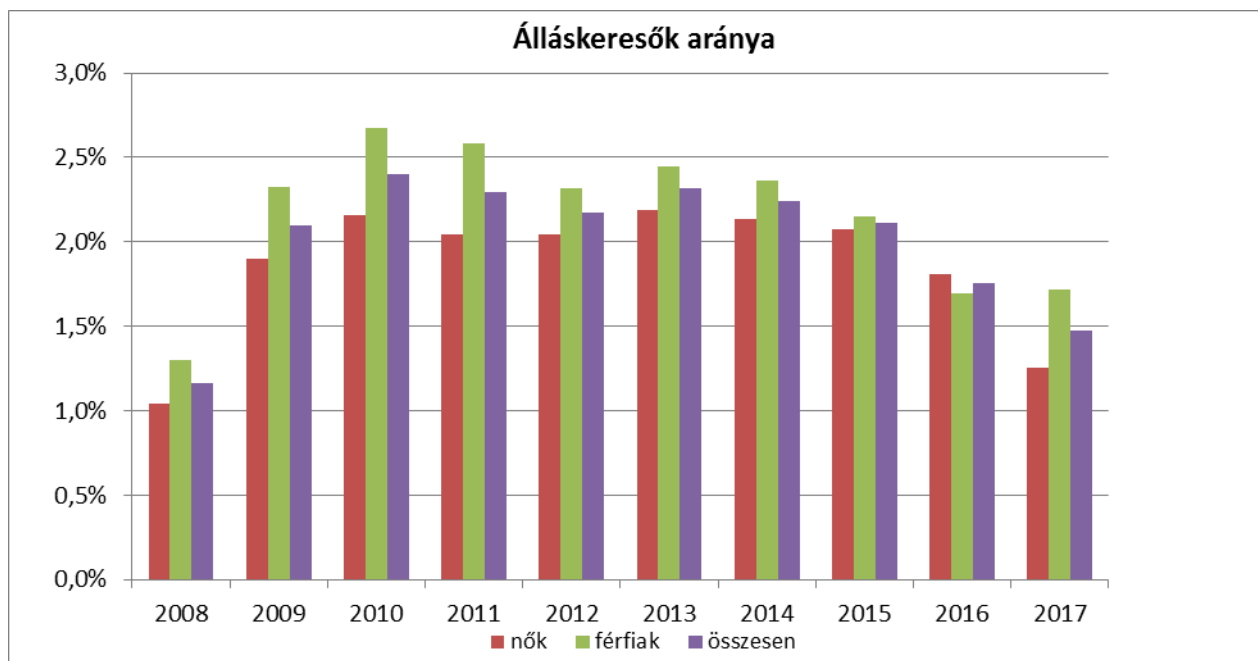
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP táblázataiba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftl.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is: foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya.

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	36692	31792	68484	381	1,0%	414	1,3%	795	1,2%
2009	36643	31725	68368	695	1,9%	738	2,3%	1433	2,1%
2010	36634	31759	68393	791	2,2%	849	2,7%	1640	2,4%
2011	36490	31745	68235	745	2,0%	821	2,6%	1566	2,3%
2012	35966	30644	66610	735	2,0%	711	2,3%	1446	2,2%
2013	25245	23040	48285	553	2,2%	564	2,4%	1117	2,3%
2014	25116	22925	48041	537	2,1%	541	2,4%	1078	2,2%
2015	24742	22547	47289	514	2,1%	484	2,1%	998	2,1%
2016	23964	22578	46542	434	1,8%	383	1,7%	817	1,8%
2017	24622	22635	47257	309	1,3%	389	1,7%	698	1,5%

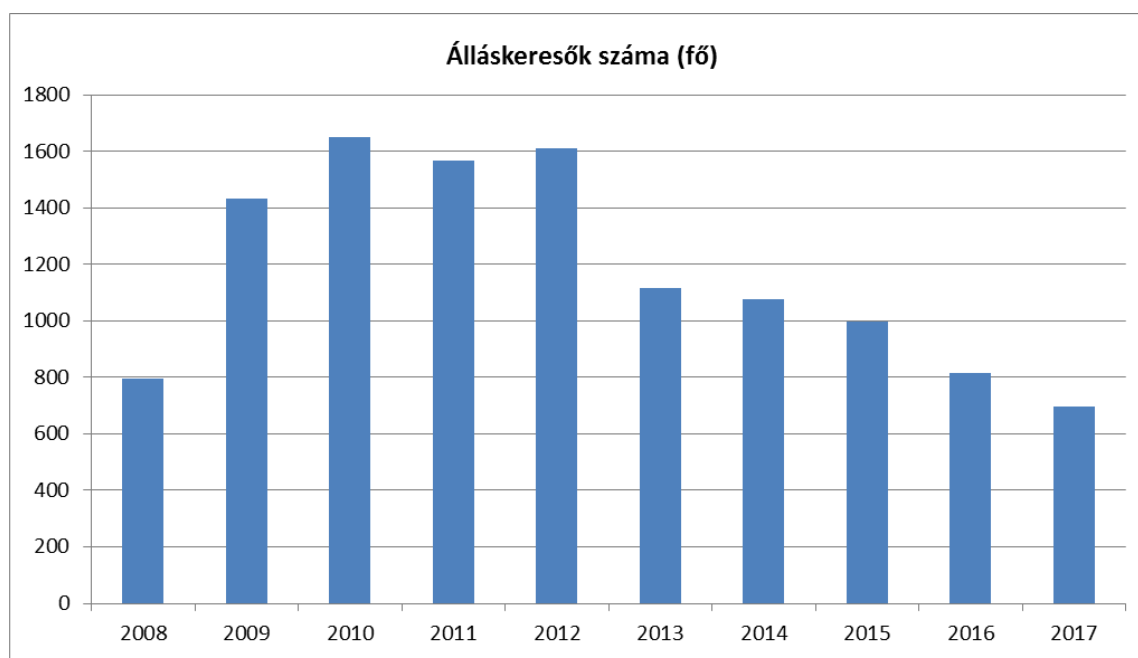
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

**3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma
korcsoport szerint**

		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
nyilvántartott álláskereső száma összesen	fő	1566	1613	1117	1078	998	817	698
20 éves és fiatalabb	fő	16	15	20	25	19	12	6
	%	1,0%	0,9%	1,8%	2,3%	1,9%	1,5%	0,9%
21-25 év	fő	133	144	125	111	88	45	31
	%	8,5%	8,9%	11,2%	10,3%	8,8%	5,5%	4,4%
26-30 év	fő	164	166	104	98	79	67	49
	%	10,5%	10,3%	9,3%	9,1%	7,9%	8,2%	7,0%
31-35 év	fő	199	205	122	89	79	74	64
	%	12,7%	12,7%	10,9%	8,3%	7,9%	9,1%	9,2%
36-40 év	fő	224	246	126	124	116	90	81
	%	14,3%	15,3%	11,3%	11,5%	11,6%	11,0%	11,6%
41-45 év	fő	232	227	123	115	110	98	95
	%	14,8%	14,1%	11,0%	10,7%	11,0%	12,0%	13,6%
46-50 év	fő	170	175	135	116	101	102	75
	%	10,9%	10,8%	12,1%	10,8%	10,1%	12,5%	10,7%
51-55 év	fő	209	214	111	106	92	73	56
	%	13,3%	13,3%	9,9%	9,8%	9,2%	8,9%	8,0%
56-60 év	fő	208	211	208	207	155	113	83
	%	13,3%	13,1%	18,6%	19,2%	15,5%	13,8%	11,9%
61 év felett	fő	11	10	43	87	159	143	158
	%	0,7%	0,6%	3,8%	8,1%	15,9%	17,5%	22,6%

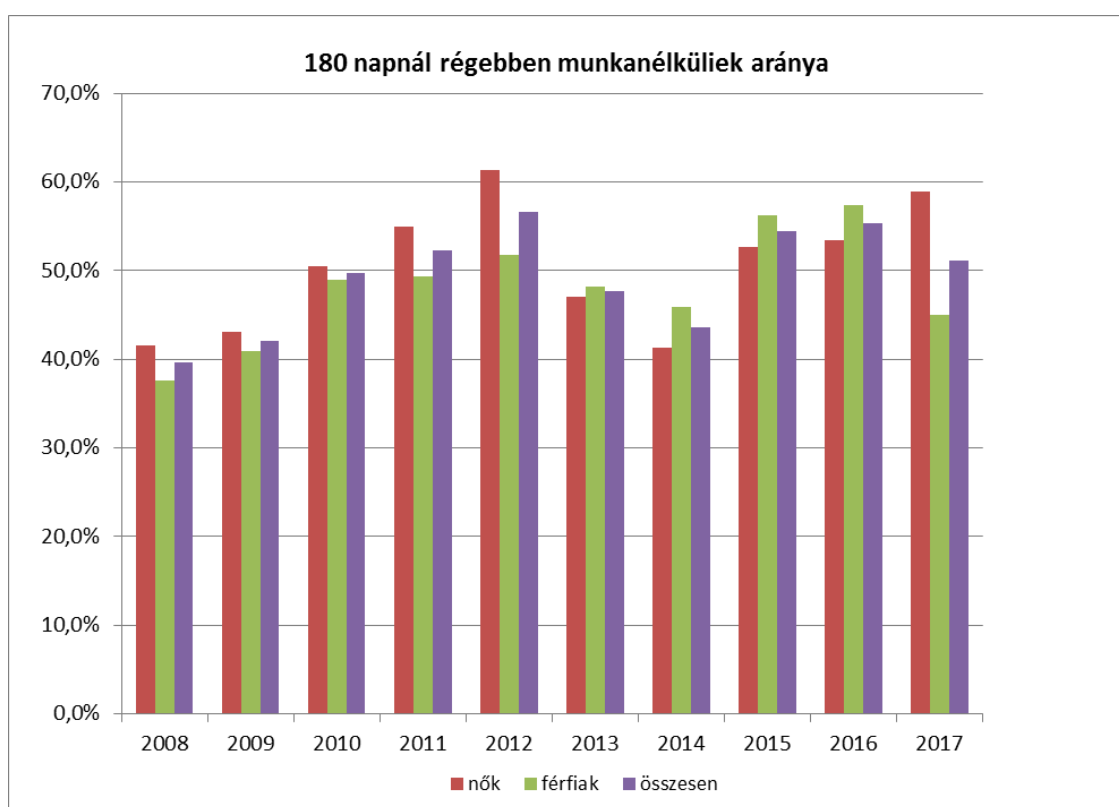
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	414	381	795	172	143	315	41,5%	37,5%	39,6%
2009	738	695	1433	318	284	602	43,1%	40,9%	42,0%
2010	849	791	1640	429	387	816	50,5%	48,9%	49,8%
2011	821	745	1566	451	368	819	54,9%	49,4%	52,3%
2012	735	711	1446	451	368	819	61,4%	51,8%	56,6%
2013	553	564	1117	260	272	532	47,0%	48,2%	47,6%
2014	537	541	1078	222	248	470	41,3%	45,8%	43,6%
2015	514	484	998	271	272	543	52,7%	56,2%	54,4%
2016	434	383	817	232	220	452	53,5%	57,4%	55,3%
2017	309	389	698	182	175	357	58,9%	45,0%	51,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

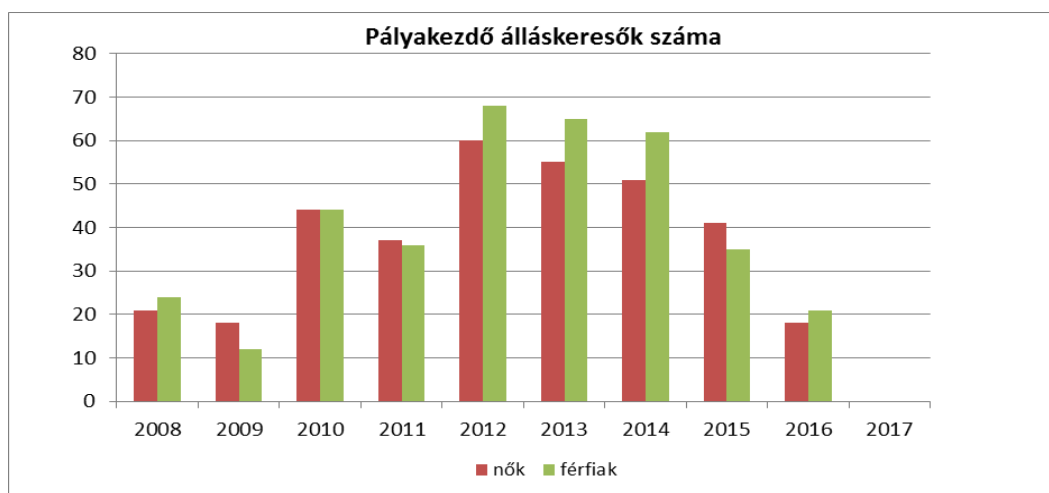
A 2010. évtől a nyilvántartott álláskeresők **aránya** összességében folyamatosan kismértékű csökkenést mutatott, 2014-től jelentősebb mértékű csökkenés tapasztalható, mind a férfiak, mind a nők körében.

A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek aránya 2012-ig mutat emelkedést, majd 2013-ban jelentősen lecsökken. 2017-ben újabb drasztikus csökkenést láthatunk. Mindebből az elhelyezkedési esélyek növekedésére lehet következtetni.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	4992	5082	10074	21	0,4%	24	0,5%	45	0,4%
2009	4895	5016	9911	18	0,4%	12	0,2%	30	0,3%
2010	4752	4968	9720	44	0,9%	44	0,9%	88	0,9%
2011	4643	4840	9483	37	0,8%	36	0,7%	73	0,8%
2012	4594	4711	9305	60	1,3%	68	1,4%	128	1,4%
2013	4537	4637	9174	55	1,2%	65	1,4%	120	1,3%
2014	4751	4665	9416	51	1,1%	62	1,3%	113	1,2%
2015	4743	4569	9312	41	0,9%	35	0,8%	76	0,8%
2016	4693	4518	9211	18	0,4%	21	0,5%	39	0,4%
2017	4596	4482	9078	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, Foglalkoztatási Osztály

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

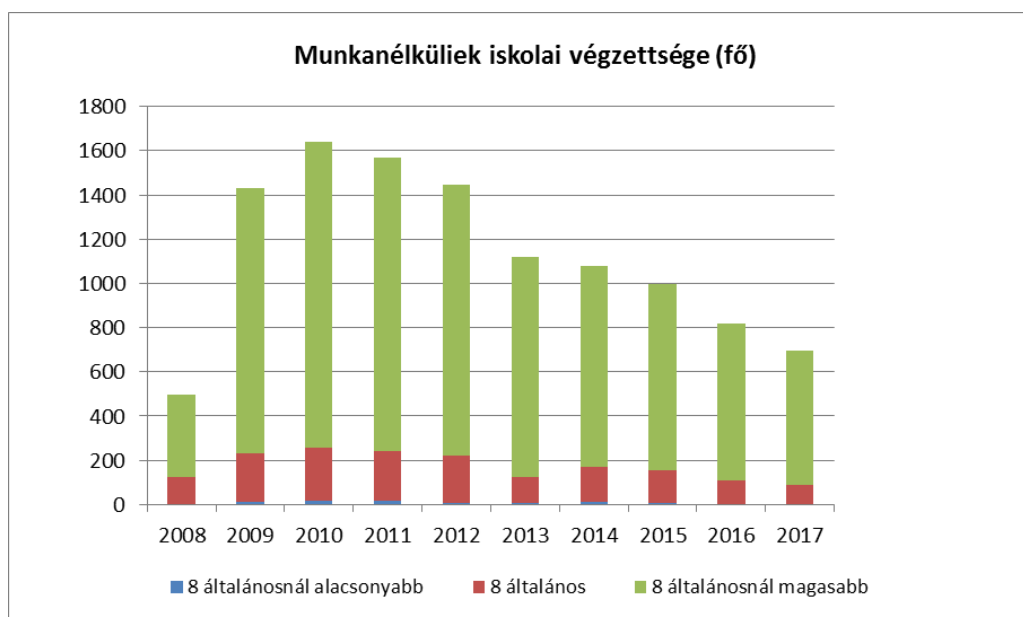
év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	60858	32638	28220	57410	30161	27249	3448	5,7%	2477	7,6%	971	3,4%
2011	61112	33070	28042	60027	32239	27788	1085	1,8%	831	2,5%	254	0,9%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott állás keresők száma összesen	A nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		fő	%	fő	%	fő	%
2008	495	3	0,6%	119	24,0%	373	75,4%
2009	1433	10	0,7%	219	15,3%	1204	84,0%
2010	1640	16	1,0%	243	14,8%	1381	84,2%
2011	1566	18	1,1%	224	14,3%	1324	84,5%
2012	1525	9	0,6%	231	15,1%	1285	84,3%
2013	1117	9	0,8%	116	10,4%	992	88,8%
2014	1078	11	1,0%	159	14,7%	908	84,2%
2015	998	8	0,8%	148	14,8%	842	84,4%
2016	817	4	0,5%	107	13,1%	706	86,4%
2017	698	4	0,6%	87	12,5%	607	87,0%

Forrás: TeIR, Foglalkoztatási Osztály

A kerületben nincs általános iskolai és középfokú, felnőtteket oktató intézmény. Amennyiben ezekben az oktatási formákban vesz részt kerületi lakos, azt Budapest más területein teszi, ezért a 3.2.7. számú, - Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók létszáma és a 8. évfolyamot eredményesen végzettek című és a 3.2.8. számú, Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában című táblázatok kitöltése nem megoldható, mivel adatokkal nem rendelkezünk.

c) közfoglalkoztatás

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakosságához képest
2010	158	0,0023	n.a.	n.a.
2011	216	0,0031	n.a.	n.a.
2012	184	0,0027	n.a.	n.a.
2013	261	0,0054	n.a.	n.a.
2014	401	0,0083	n.a.	n.a.
2015	247	0,0052	n.a.	n.a.
2016	105	0,0022	n.a.	n.a.
2017	70	0,0014	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzat adatai

A közfoglalkoztatásban résztvevők adatai között nem tartjuk nyilván a nemzetiséghez tartozást.

A közfoglalkoztatásban résztvevők száma az utóbbi években csökken. Aki a közfoglalkoztatás során valamely munkakörre alkalmasnak bizonyul, annak felhívjuk figyelmét a terület intézményeinek megüresedő álláshelyeire.

3.2.10. számú táblázat – A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - vállalkozások

év	regisztrált vállalkozások száma a településen	kiskereskedelmi üzletek száma	vendéglátóhelyek száma	állami szektorban foglalkoztatottak száma	befizetett iparűzési adó (E Ft)	működő foglalkoztatási programok száma helyben	foglalkoztatási programokban résztvevők száma
2008	14139	756	239	n.a.	4 013 614	n.a.	n.a.
2009	14344	751	241	n.a.	4 155 718	n.a.	n.a.
2010	14763	656	219	n.a.	4 178 852	n.a.	n.a.
2011	14942	627	217	n.a.	4 037 008	egy kerületi, e mellett az országos programok	n.a.
2012	10919	667	206	n.a.	4 068 636	n.a.	n.a.
2013	11173	674	218	n.a.	3 987 576	n.a.	n.a.
2014	14899	682	272	n.a.	4 123 298	n.a.	n.a.
2015	15177	n.a.	n.a.	n.a.	4 518 617	n.a.	n.a.
2016	15486	n.a.	n.a.	n.a.	4 602 090	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	4 666 319	n.a.	n.a.

Forrás: TEIR

A kivetett iparűzési adóról nincs adat, mivel az Budapesten a Fővárosi Önkormányzat jogköre. A táblázat azt az összeget tartalmazza, amiben az Önkormányzat részesül.

Foglalkoztatási adatok közül az állami szektorban foglalkoztatottak száma nem releváns, mivel nincs összefüggés a kerületi munkahely és lakhely között. Az állami szektorban foglalkoztatottak közül 2018. január 1-jén az önkormányzat intézményeiben 934,62 fő (státusz) a közalkalmazottként foglalkoztatott, a polgármesteri hivatalban 142 fő a köztisztviselő, illetve munka törvénykönyve alá tartozó munkavállalók és megbízások

jogviszonyban foglalkoztatottak útján további munkavégzési formákat biztosít az önkormányzat.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

3.2.11. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	elérhetőség átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munka- napokon	átlagos utazási idő autó- busszal	vonat járatok átlagos száma munka- napokon	átlagos utazási idő vonattal	Kerékpár- úton való megközelít- hetőség	átlagos utazási idő kerék- páron
Legköze- lebbi centrum	10 perc	15 féle buszjárat 957 alkalommal	5-60 perc	n.é.	n.é.	a kerületen keresztülme- nő kerékpár út, és a mellék útvonalakon való biztonságos kerékpározás lehetősége	5-70 perc
Megye- székhely	n.é.	n.é.	n.é.	n.é.	n.é.	n.é.	n.é.
Főváros	25 perc	n.a.	40-70 perc	n.é.	n.é.	lehetséges	60-120 perc

Forrás: BKK, MÁV, önkormányzat adatai

n.é: nem értelmezhető a kerület viszonylatában

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

3.2.12. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – fiatalok

	van/nincs	Felsorolás
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a településen	3	- Napraforgó Központ - álláskereső klub - Foglalkoztatási Osztály - álláskeresői technikák tréning - egyéni tanácsadás igény szerint

Forrás: helyi adatgyűjtés

A 3.2.13. számú, „A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – programokon résztvevő fiatalok száma” című táblázat nem kitölthető, mivel a Foglalkoztatási Osztály nem tart nyilván adatokat ezzel kapcsolatban. Az országos hatáskörű programok (pl.: start kártya program) mindenki számára elérhetőek.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

3.2.14. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - felnőttek

	van/nincs	Felsorolás
felnőttképző programok a településen	van	Foglalkoztatási Osztály - álláskeresési technikák tréning - egyéni tanácsadás
felnőttképző programok a vonzásközpontban	van	A Budapesten található összes felnőttképzési program, lehetőség.
egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a településen	van	Család- és Gyermejköltségi szolgálat álláskereső klubja.
egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a vonzásközpontban	van	A Budapesten elérhető, nem kerületi lakosoknak szóló programok. Ilyenek a Foglalkoztatási Osztály speciális csoportoknak (pl. pályakezdők) szervezett programjai
helyi foglalkoztatási programok a településen	nincs	
helyi foglalkoztatási programok a vonzásközpontban	van	Az országos szintű, illetve a bármely budapesti lakos számára elérhető programok Munkahelyvédelmi Akcióterv

Forrás: helyi adatgyűjtés

3.2.15. számú, „A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – programokon részvevő felnőttek száma” című táblázat adatait senki sehol nem tartja nyilván. Korábban a táblázatban szerepelt az „egyéb munkaerő piaci szolgáltatások a településen” kérdésnél egy adatsor, de az valójában a Napraforgó Központ álláskeresők klubjának résztvevőit jelenti. Ez fontos szolgáltatás, de az adat nem releváns a valós álláskeresők számát illetően.

Az önkormányzat aktív foglalkoztatáspolitikai eszközöket tud érvényesíteni. Hatást tud gyakorolni a munkahelyek számára és betöltöttségére kerületen belül (foglalkoztatóként), és fel tudja venni a kapcsolatot azokkal a szervezetekkel, melyek a munkaerőpiacra való visszajutást segítik.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A 3.2.16. számú táblázat a mélyszegénységben élők és romák foglalkoztatottságáról szól. Erről adattal nem rendelkezünk, és nem is nyerhető adat, mivel a foglalkoztatással összefüggésben a cigánysághoz tartozás nem releváns adat, így nem nyilvántartható.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A munkavállaláshoz kapcsolódóan kiemelkedő fontosságú az első benyomás. Amennyiben az állásinterjún, vagy a munkára jelentkezéskor valaki nem tud megfelelően megjelenni, és megfelelően kommunikálni, az állásinterjún kedvező benyomást kelteni, mindenképpen hátránnyal indul.

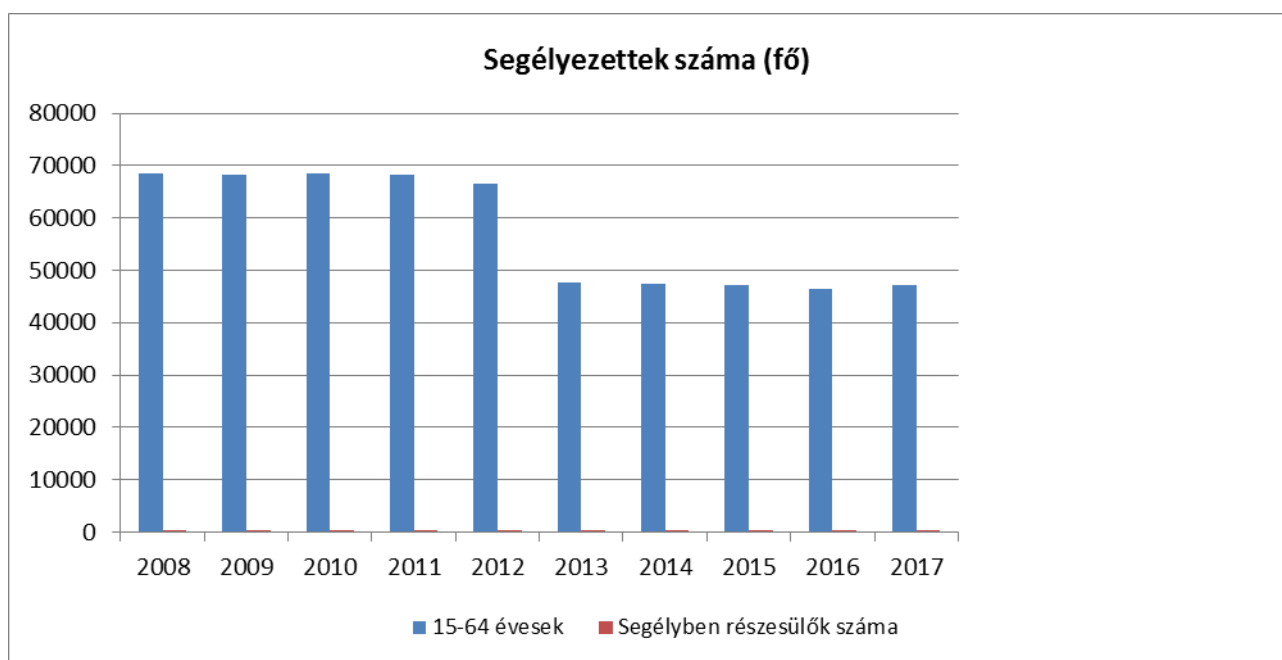
Ezt a hátrányt ellensúlyozandó a Napraforgó Központ álláskereső klubot működtet, és civil szervezetekkel együtt az adománytovábbítás útján tud segíteni a jobb megjelenésért.

3.3.1. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	68484	129,5	0,2%
2009	68368	146	0,2%
2010	68393	237	0,3%
2011	68235	201,25	0,3%
2012	66610	n.a.	0,3%
2013	47643	121	0,3%
2014	47370	142	0,3%
2015	47289	148	0,3%
2016	46542	155	0,3%
2017	47257	142	0,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

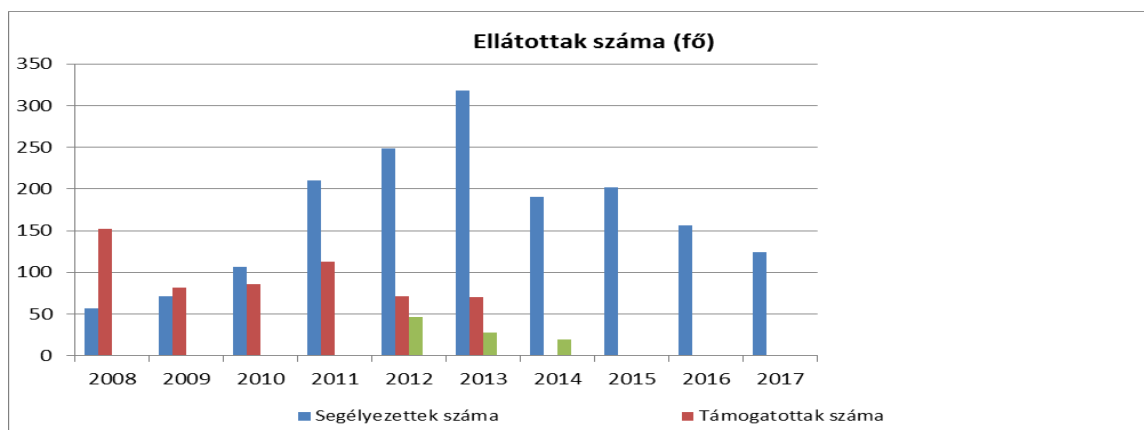
év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresési járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	795	n.a.	0,0%
2009	1433	n.a.	0,0%
2010	1640	n.a.	0,0%
2011	1566	n.a.	0,0%
2012	1446	n.a.	0,0%
2013	1117	179	16,0%
2014	1078	187	17,3%
2015	1045	168	16,1%
2016	950	163	17,2%
2017	803	153	19,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akiktől helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélkü- liek %-ában		
2008	152	0,22	0	0	0	0
2009	68	0,09	89	6,21	0	0
2010	98	0,14	144	8,78	0	0
2011	123	0,18	278	17,75	0	0
2012	56	0,08	318	21,99	46	0
2013	96	0,20	659	58,99	28	0
2014	106	0,22	555	51,48	19	0
2015	202	0,4%	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	156	0,3%	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	124	0,3%	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázatokból jól látszik, hogy az álláskereső, munkanélküliek vonatkozásában az adatok hiányosak. Ennek oka, hogy a Foglalkoztatási Osztály nem rendelkezik valamennyi, a HEP-hez szükséges vagy indokolt adattal.

A nyilvántartott álláskeresők száma 2010-től csökkenő tendenciát mutat. Az álláskeresői segélyben részesülők száma az aktív lakosság 0,3 %-a.

2015 márciusától a korábban jegyzői hatáskörben lévő aktív korúak ellátása a járási hivatal hatáskörébe került. Ezen időponttól aktív korúak ellátása keretében kétféle ellátástípus állapítható meg: foglalkoztatást helyettesítő támogatás valamint egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás. (Ezen utóbbi új ellátásra a korábban rendszeres szociális segélyben részesülők egy része válik jogosulttá.) Adat ezekről nem áll rendelkezésre, mivel a KSH nem kéri ezeket az adatokat az adatszolgáltatásokban.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A kerület lakásállománya igen jó. A 2011-es népszámlálás adatai alapján a 100 nm-t meghaladó lakások aránya átlag feletti budapesti viszonylatban. A lakott lakások átlagos mérete a fővárosban 65 m², a XVI. kerületben 85. A 100 lakott lakásra jutó lakók száma megközelíti a 250-et. Budapesten 100 lakott lakásra 252 szoba jut, míg a XVI. kerületben több mint 300.

Természetesen az, hogy az általános lakáshelyzet kiemelkedően jó a XVI. kerületben, nem jelenti azt, hogy nincsenek rossz állapotú lakások, nincsenek rossz lakhatási körülmények. A továbbiakban ezt igyekszünk feltárni.

3.4.1. számú táblázat – Lakásállomány

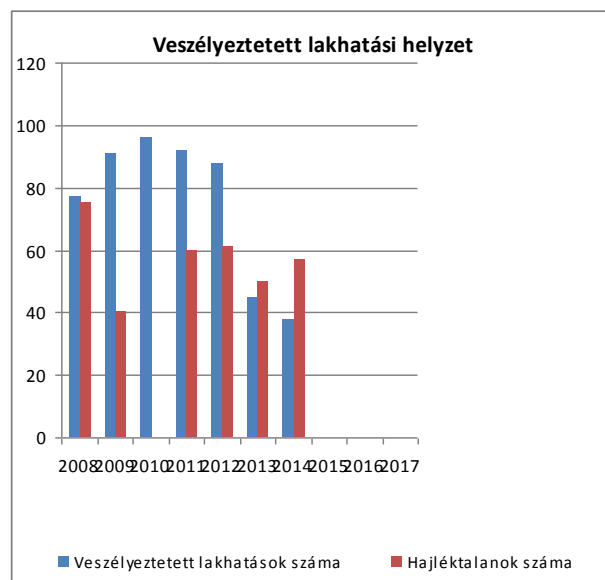
év	összes lakásállomány (db)		bér-lakás állomány (db)		szociális lakásállomány (db)		egyéb lakás-célra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	29383	n.a.	343	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2009	29698	n.a.	353	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2010	29923	n.a.	303	n.a.	280	n.a.	n.a.	n.a.
2011	30037	n.a.	356	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2012	30 654	n.a.	225	n.a.	264	n.a.	n.a.	n.a.
2013	30715	n.a.	250	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.	293	n.a.	258	n.a.	n.a.	n.a.
2015	30990	n.a.	279	1	258	1	n.a.	n.a.
2016	31160	n.a.	273	6	268	6	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	273	6	268	6	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

3.4.2. számú táblázat – Veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

év	Feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma	Hajléktalanok száma
2008	77	75
2009	91	40
2010	96	62
2011	92	60
2012	88	61
2013	45	50
2014	38	57
2015	n.a.	66
2016	n.a.	66
2017	137	57

Forrás: önkormányzati adatok

A feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzet száma a Napraforgó Központ által feltárt eseteket jelenti a 3.4.2-es táblázatban. 2015-2016-ra azért nincs adat, mert ez egy szubjektív felmérésen alapuló adatszolgáltatás, nincs nyilvántartási kötelezettségük, így csak az aktuális eseteket átgondolva, manuálisan tudják kigyűjteni, ami visszamenőleg nem lehetséges. A hajléktalanok száma a Magyar Vöröskereszt utcai szociális munkásainak tapasztalata.

Ismert problémakörök (de nem feltárt az érintettek száma): az eladósodottság, amivel még nem fordultak a lakosok segítségért, a lakásfenntartási költségek nemfizetése miatt indított jogi eljárások számának növekedése, illetve az aránytalanul megemelkedett lakáshitellel rendelkezők növekvő száma.

a) bérlakás-állomány

Az önkormányzat lakásállománya több típusú bérlakásból áll. A szociális bérlakások mellett jelen van a költségelví lakás, ahol a cél, hogy a bérlő a tényleges fenntartási költséget fizesse. Ezek odaítélésénél nem a szociális rászorultság a szempont, hanem az olyan háttér, mely nem alkalmas saját erőből a lakhatás megoldására, de képessé tesz a saját költségek fedezésére.

Rendelkezik még az önkormányzat a szobabérlők házával, ahol 21 m²-es, igen alacsony rezsijú és bérleti költségű garzonlakásokat szociális alapon kaptak a bentlakók, maximum 5 évre, kötelező lakáscélú előtakarékoság mellett.

Az önkormányzat folyamatosan igyekszik javítani a lakásállomány színvonalát.

Jövőbeni terv olyan lakások kialakítása, melyek a foglalkoztatási problémák megoldásával összekapcsolódnak: jellemző a szakorvos és a pedagógus hiány. A munkaerőhiány csökkentése és munkaerő-megtartás eszköze lehet a jogviszonyhoz kötött lakások számának növelése. Ez az intézkedés nemcsak a lakásállományt növeli (újabb lakások kialakításával), hanem a munkaerőhiányra is hatással van.

b) szociális lakhatás

A szociális bérlakások száma alacsony, csakúgy, mint országos szinten. A lakásokkal kapcsolatban az a tendencia figyelhető meg, hogy alacsony a fizetési hajlandóság a lakbért és közüzemi díjakat illetően, és a lakásokat nem jó gazda módjára használják a bérlők. Ez veszélyezteti a lakhatási lehetőséget, és egyben az önkormányzat vagyonát is.

Az önkormányzat már nem köt határozatlan idejű bérleti szerződést. Ez hosszabb távon azt (is) eredményezi, hogy a lakásbérlet elvesztésének veszélye miatt jobban odafigyelnek a számlafizetésre.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

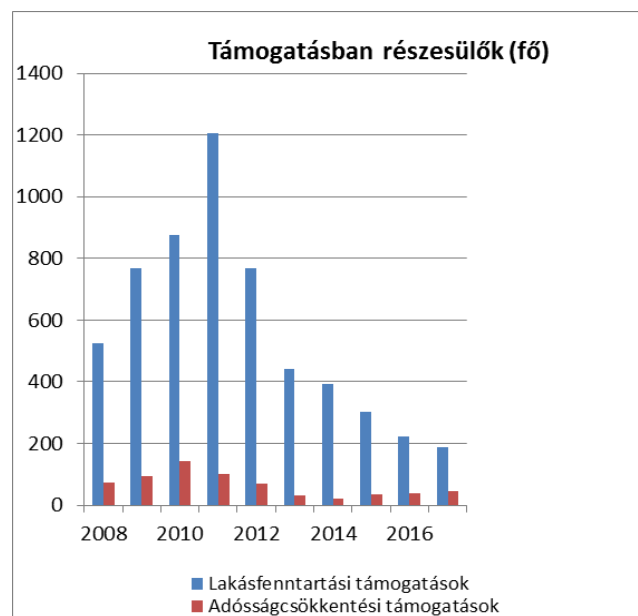
A külső kerületi jellegből adódóan jellemző a nyaralónak épült ingatlanok lakáscélú használata. Ez gyakorta a külterületen jellemző. Erről részletesebben az f) pontban ejtünk szót.

d) lakhatást segítő támogatások

**3.4.3. számú táblázat -
Támogatásban részesülők**

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	525	74
2009	769	95
2010	875	141
2011	1206	100
2012	769	69
2013	442	30
2014	392	21
2015	303	36
2016	224	40
2017	189	47

Forrás: TeIR, Szociális Iroda

e) eladósodottság

Eladósodottságról az önkormányzat abban az esetben tud, ha önkormányzati bérlakásban van lakbértartozása a bérlőnek, vagy olyan közüzemi hátralékot halmozott fel, hogy azt a tulajdonos önkormányzatra terhelik. Egyértelműen eladósodtak továbbá azon lakosok, akik rezsiköltségeik megfizetésének elmaradása miatt kérnek rendkívüli települési támogatást. A szociális és gyermekvédelmi települési támogatásokról szóló önkormányzati rendelet alapján, a rezsiköltségek elmaradása miatt megállapítható rendkívüli települési támogatás 2015. március 1-jétől az adósságcsökkentési támogatást váltotta fel. (3.4.3. számú táblázat). Az önkormányzat rendelete alapján nyújtható lakhatási támogatás és fűtési támogatás szintén az eladósodás megelőzését hivatott kezelni, elsősorban preventív célokat szolgálva.

Az önkormányzat az új szabályozás szerint is a Napraforgó Központ bevonásával nyújtja a közüzemi tartozások rendezésére szolgáló támogatást.

A Képviselő-testület Egészségügyi és Szociális Bizottságának lehetősége van krízishelyzetben kamatmentes visszatérítendő támogatást nyújtani. Az utóbbi években jellemző, hogy a támogatást továbbra is jelentős arányban azzal az indokkal kérik, hogy felgyülemlett közüzemi számlájukat rendezzék.

A 3.4.3. számú táblázat adatai alapján - amely még az adósságcsökkentési támogatásban részesülőkre vonatkozik, ami települési támogatássá alakult át - a támogatásban résztvevők száma 2017-ben 47 fő. A táblázat adataiból megállapítható, hogy 2011-től a lakhatással összefüggő támogatásban részesülők száma csökkenő tendenciát mutat. 2012 januárjától a Szoc. tv. módosításának következményeként a helyi rendelet alapján nem lehetett lakásfenntartási támogatást megállapítani, ezen időponttól normatív lakásfenntartás volt megállapítható a törvény, valamint a kapcsolódó kormányrendeletek részletszabályai alkalmazásával.

2015 márciusától a települési támogatások között szerepel a lakhatási támogatás ellátás típus az önkormányzati rendeletben. A támogatás jogosultsági feltételei a Szoc. tv. rendelkezésein alapulnak.

Az ellátások iránti igény csökkenését a Kormány és a Parlament döntése alapján végrehajtott – a lakosság közüzemi kiadásait jelentősen mérséklő – rezsicsökkentés befolyásolhatta.

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A kerület külső fővárosi kerület. Ebből adódóan a külterületek helyenként szerves részét képezik a mindennapi életnek: a külterületek egykori nyaralóiban egyre többen laknak életvitelszerűen. Ez azt a kérdést veti fel gyakran, hogy a szabályozásnak követnie kell-e a gyakorlatot, vagyis belterületté kell-e nyilvánítani ezeket a területeket.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Az integrált városfejlesztési stratégia készítéséhez kapcsolódva a 2001-es népszámlálásra támaszkodva a KSH Népszégsztatistikai főosztálya végezte el a kerület településrészeire vonatkozó alapstatisztikai adatok leválogatását, és ezzel párhuzamosan a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség módszertani útmutatója alapján a területi szegregáció vizsgálatát.

Ez utóbbi munkának a legfontosabb eredménye, hogy a kerületben nem található olyan, egyértelműen lehatárolható településrész, amely az útmutató szerint szegregátumnak minősülne. (Szegregátumnak tekintendő az a településrész, amelyen belül az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező, tartósan munkanélküli népesség száma meghaladja az 50 főt.) Ennek megfelelően a szegregációs megfelelően kezelhetőek, külön cselekvési terv összeállítását nem igénylik.

Az azóta eltelt időszakban a város fejlődött, nőtt a leaszfaltozott és/vagy csatornázott utak száma, kerületrészek újulnak meg nagyobb projektekben, javult az önkormányzati bérlakás állományának színvonala. Így tehát a körülmények kedvezőbbek.

Nem figyelhető meg jelentősebb területi átrendeződés a lakosság körében.

2015-ben a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet 10. melléklete szempontrendszerét figyelembe véve az Önkormányzat felkérte a KSH-t, hogy a népszámlálás adatai alapján mérje fel a veszélyeztetett- és krízisterületeket. A felmérés 6 veszélyeztetett és 3 krízisterületet észlelt, mely szegregátumnak nem tekinthető, mivel 1-1 házról, lakóközösségről van szó. Természetesen az ellátórendszernek különös figyelmet kell fordítania ezekre a területekre, hogy a szegregátumok kialakulását megelőzzük.

4.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat (KESZ) működteti a 30 felnőtt háziorvosi körzetet 7 telephelyen, a 13 gyermekorvosi körzetet 5 telephelyen, a 31 védőnő által ellátott védőnői hálózatot, továbbá felnőtt szakellátást biztosít, az alábbi szakmákban:

Szakma	Heti óraszám	Szakma	Heti óraszám
Addiktológia	25	Onkológiai gondozó	10
Belgyógyászat	42	Ortopédia	35
Bőr és nemibeteg	85	Osteoporózis	16
Bőrgyógyászati gondozó	5	Pszichiatria	35
Diabetológia	30	Pszichiátriai gondozó	45+30
Fizioterápia	110	Radiológia	90
Gasztroenterológia	42	Reumatológia	100
Gégészet	59	Sebészet	120
Gyógytorna	60	Szemészet	103
Kardiológia	60	Tüdőgondozó	40+10
Laboratórium	60+32	Tüdőgyógyászat	47
Neurológia	60	Ultrahang	60
Nőgyógyászat	75	Urológia	48
Onkológia	20		

A fent közölt mennyiségek a szakorvosi és nem szakorvosi órákat is tartalmazzák.

A szakorvosi rendelő és a gondozóintézetek igénybevétele 2015 - 2018 között nagyjából stationer, mely elsősorban a teljesítmény volumen korláttal magyarázható, esetszám kb. 250 000/év, beavatkozásszám kb. 760 000/év.

Az intézményben elérhető gyermek kardiológus. Minden egyéb gyermek-szakrendelés TEK alapján a Zuglói Egészségügyi Szolgálat rendelőjében vehető igénybe. Ez azért nem jelent különösebb nehézséget, mert a zuglói intézet az Örs Vezér téren található, ahová a XVI. kerületben működő BKV járatok nagy része megérkezik végállomásként, így átszállás (többszöri költség) nélkül lehet eljutni a rendelésekre.

A mélyszegénységben élőknek tehát lehetőségük van az egészségügyi alap és szakellátás igénybevételére.

A járóbeteg szakellátás mutatószámai: betegforgalom

	2015.			2016.			2017.			2018.		
Osztály	Esetek	Beav.	Pont	Esetek	Beav.	Pont	Esetek	Beav.	Pont	Esetek	Beav.	Pont
Addiktológiai gondozó	2 331	7 607	6 169 679	3 456	11 871	9 412 788	4 438	15 600	12 054 012	2 074	7 495	5 524 008
Belgyógyászat				1 642	5 000	1 653 624	3 927	11 442	3 989 111	1 679	4 868	1 758 641
Bőrgyógyászat	17 825	31 642	16 118 500	17 442	31 183	15 879 122	16 694	29 029	14 630 192	7 091	12 917	6 651 373
Csoportos dohányzás leszoktatás	36	71	16 316	29	59	24 412	112	280	181 376	22	39	31 016
Diabetológia	7 807	27 840	9 025 256	7 037	25 587	8 131 864	7 234	26 528	8 481 284	2 816	10 647	3 379 169
Egyéni dohányzás leszoktatás	35	54	13 920	63	90	21 540	38	130	72 678	15	50	28 056
Fizioterápia	19 719	33 824	5 504 270	18 629	31 194	5 296 978	18 507	29 481	5 631 026	8 187	13 782	2 542 623
Fül-Orr-Gégészet	13 608	63 432	13 599 237	12 134	53 848	12 066 401	10 352	47 400	10 434 121	4 599	21 228	4 653 494
Gasztroenterológia	1 956	2 907	2 637 154	2 920	4 431	4 242 115	2 957	4 580	4 461 657	1 098	1 725	1 635 567
Gyógytorna	19 653	59 004	11 824 504	20 022	60 045	11 995 582	16 458	49 239	9 863 687	7 498	22 399	4 519 193
Kardiológia	9 948	35 855	32 746 394	9 498	34 963	31 987 623	8 253	33 376	31 366 955	3 525	13 868	12 946 197
Neurológia	8 635	54 727	13 474 353	8 688	53 757	13 568 792	8 642	54 999	13 543 170	3 481	21 437	5 325 358
Nőgyógyászat	13 712	43 357	21 393 504	12 765	42 697	20 832 583	12 102	38 391	19 554 620	5 328	17 322	8 752 076
Onkológia	2 810	4 901	2 916 654	3 013	4 891	3 021 392	2 960	4 430	2 778 180	1 136	1 433	1 080 788
Ortopédia	5 709	13 129	5 572 175	5 515	12 744	5 359 166	4 753	10 882	4 594 772	1 575	3 552	1 525 804
Osteoporosis	4 091	4 091	2 915 790	4 193	4 193	2 979 618	3 975	3 975	2 822 058	1 370	1 370	970 080
Pszichiátria	3 247	18 949	7 634 613	3 123	18 475	7 621 674	2 857	17 236	6 640 800	1 330	8 232	3 168 641
Pszichiátriai gondozó	3 483	18 090	14 989 109	3 589	18 956	15 172 340	3 736	18 551	15 194 510	1 583	7 936	6 474 974
Reumatológia	18 121	26 323	12 977 409	17 030	22 182	11 236 134	15 867	20 975	10 448 430	6 657	9 941	4 611 724
Röntgen	15 443	34 618	23 694 636	16 082	34 635	26 904 965	16 790	34 767	29 215 881	7 383	15 809	13 438 315
Sebészet	28 148	88 975	36 236 221	28 428	90 205	36 859 258	26 458	85 560	35 773 132	11 377	43 399	18 133 521
Szemészet	17 963	82 836	25 160 713	17 362	74 345	23 173 477	17 197	70 717	22 380 080	6 685	27 891	8 782 947
Tüdőgyógyászat, Tüdőgondozó	19 785	49 663	32 468 451	20 931	51 803	33 984 589	16 701	43 739	28 117 838	7 304	18 495	11 571 749
Ultrahang	7 441	31 835	22 068 834	8 430	36 664	24 856 041	8 261	43 037	28 411 804	3 651	18 622	12 308 713
Urológia	7 670	42 156	13 431 555	8 406	44 871	14 623 867	8 871	45 394	15 449 905	3 952	21 073	7 263 388
Összesen	249 176	775 886	332 589 247	250 427	768 689	340 905 945	238 140	739 738	336 091 279	101 416	325 530	147 077 415

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2013	0	30	13
2014	0	30	13
2015	0	30	13
2016	0	30	13
2017	0	30	13

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az alapellátás lefedi a kerületet.

Az Önkormányzat több alkalommal szervezett elsősegélynyújtó tanfolyamot. Ennek következő célcsoportja az idősek. A programon való részvételt követően könnyebben ismerik majd fel saját, vagy hozzátartozójuk betegségeit (pl. egy szívroham jeleit), és a környezetükben élőknek is bátrabban, hozzáértőbben tudnak segítséget nyújtani szükség esetén. Az időseknek tartott elméleti és gyakorlati előadás speciális, hangsúlyt fordít a tipikus problémákra.

Az Egészséges Budapest Program keretében elnyert Kormány-támogatással lehetőség nyílik a Kertvárosi Szakrendelő bővítésére melyhez az Önkormányzat is jelentős anyagi forrást biztosít.

A járóbeteg-szakellátás fejlesztésének célja a lakossághoz közeli ellátási formák (egynapos sebészet, diagnosztika, mozgásszervi kezelések, kúraszerű definitív ellátási lehetőségek) bővítése. Szoros a szakmai együttműködés az alapellátási rendszerrel, lehetővé téve a lakosság egészségügyi prevenciójában való fokozott szerepvállalást (szűrővizsgálatok), amely segíti a munkavállalók munkaerőpiaci esélyeinek javítását a betegségek megelőzésével, korai felismerésével.

A kapacitás bővítése csökkenti a várakozási időket, ezáltal a lakosság elégedettségének növekedésére kedvező hatást gyakorol, összhangban az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiadott „Egészséges Magyarország 2014-2020” Egészségügyi Ágazati Stratégia célkitűzéseivel.

Az ügyelet ismét bekerül a Szakrendelő épületébe, javítva a kerületi lakosok sürgősségi ellátását.

Az Önkormányzat 2014. óta minden évben felújít egy kerületi háziorvosi rendelőt, ez a program az folytatódik a következő években is.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A romák legtöbb csoportjának életét elsősorban a hiány jellemzi, többek között a megfelelő kereset és jövedelem, a jó lakás, a kielégítő ruházatkódás és étkezés, az egészséges ivóvíz, az egészségügyi ellátás hiánya. Az egészség számos szociológiai ténnyel, az életmód összetevőivel van szoros kapcsolatban. Annál szorosabb ez a kapcsolat, minél kiszolgáltatottabb az érintett népcsoport.

Köztudomású, hogy nagyjából a rendszerváltás óta az egészségügyi intézetekben nem regisztrálják külön is a romákra vonatkozó adatokat, és az adatvédelmi, valamint a kisebbségi törvény elfogadása után nincs is már lehetőség ennek a gyakorlatnak a felújítására. Mindennek következtében a XVI. Kerületben sem állnak rendelkezésre erre vonatkozó adatok.

A Nemzeti Egészségvédelmi intézet 1989-ben végzett kutatása alapján a romák körében azonos egészségi állapotok uralkodnak, mint a szociálisan hátrányos helyzetben lévő szegények között.

A kerületben évek óta megrendezésre kerülő egészség-napokon azokon a szűrő-programokon is ingyenesen vehet részt a lakosság, amik egyébként térítés-köteles szolgáltatások.

Feladat ezzel kapcsolatban a hátrányos csoport tagjainak figyelmét felhívni az egészségmegőrzés fontosságára, ennek módjaira, és az egészségügyi ellátás lehetőségére. Fontos továbbá az ingyenes szűrőprogramok népszerűsítése.

A kerületi szakrendelő felszereltsége lehetővé teszi, hogy a teljes terhes-gondozás helyben történjen, semmilyen vizsgálatért nem kell kórházba, vagy más szolgáltatóhoz menni.

Kisgyermek, csecsemők esetében az ultrahangos vizsgálatok azok, amik helyben elérhetőek.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi ellátás keretében heti 60 órás keretben gyógytornát tud biztosítani a KESZ, mely szoros értelemben nem tekinthető rehabilitációnak. Az EBP keretében duplájára szeretnénk emelni a gyógytorna óraszámát (+ két rendelővel kiegészítve) valamint növeljük a fizioterápia és a gyógymasszázs óraszámát is, ezzel lehetőséget teremtve a mozgásszervi, kardiológiai és pulmonológiai rehabilitációnak.

Fejlesztést gyermekek számára a KLIK biztosít pedagógiai szakmai szolgáltatás keretében.

Önként vállalt feladatként a Napsugár bölcsőde ellát és fejleszt fogyatékos és sajátos nevelési igényű gyermekeket. Kisgyermek és szülei számára a bölcsőde szolgáltatásaként igénybe vehető a képességfelmérés, illetve csoportos és egyéni fejlesztés.

Több piaci szolgáltató is elérhető a kerületben, aki fejlesztést biztosít. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy mivel Budapestről van szó, gyakorlatilag minden fővárosi szolgáltatás elérhető. – Ugyan a közlekedés, a távolságok így is gondot jelentenek, de a hozzáférés lehetősége adott, és lényegesen könnyebben elérhető, mint más országrészekben.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A XVI. kerületi Kertvárosi Egyesített **Bölcsődében** helyben készült, egészséges, koruknak megfelelő ételek várják a 3 év alatti kisgyermekeket. Fontos szempont a szükséges napi kalória és vitaminbevitel, e mellett hangsúlyt fektetnek a korszerű táplálkozásra.

Az **óvodás és iskolás korcsoport** számára az Önkormányzat kötött szerződést a szolgáltatásra, közbeszerzési eljárás keretében. Ennek sajátja, hogy fő szempont kellett hogy legyen a bírálatnál az ár. A szolgáltatóval való folyamatos kommunikáció központi eleme az ételek minősége, az egészséges táplálkozás fontosságának hangsúlyozása, a korosztálynak megfelelő kalória és tápanyag-szükséglet biztosítása a jogszabályok biztosította keretek között.

A közétkeztetésre alapvetően lehetőség van még a **szociális ellátás** keretében, az étkeztetés igénybevételével. A szolgáltatás a Területi Szociális Szolgálat saját konyháján készült ételt, valamint ugyancsak közbeszerzési eljárásban kiválasztott szolgáltatótól vásárolt ételt jelent. Mindkettő esetében az az elsődleges szempont, hogy az idős korosztály igényeinek feleljen meg.

2013-tól az iskolákban a Klebelsberg Központ biztosítja a napi gyümölcsöt Iskolagyümölcs formájában. 2014 szeptemberétől az Önkormányzat bevezette az **Ovigyümölcs** programot, melynek keretében térítésmentesen minden nap friss gyümölcsöt és zöldséget

biztosít a kerület óvodáiban. A program népszerű, és már mutatja azt az eredményt, miszerint a gyermekek egészséges étkezéshez való viszonya változik, szívesebben eszik a nyers zöldséget és gyümölcsöt.

Az **iskolai gyermekétkeztetés jobbítása** érdekében kérdőíves felmérést végeztünk azzal kapcsolatban, hogy a szülők és gyerekek mit látnak problémának, milyen igényeik lennének. Lehetőség nyílt az otthonról hozott étel melegítésére és elfogyasztására az étkezőben, továbbá az igényekre reagálva 2015 szeptemberétől bevezetésre került a menüválasztás lehetősége. 2014-ben elindult a facebook közösségi oldalon a „Kajakommando16” nevű csoport, aminek keretében a szülők elmondhatták tapasztalataikat, illetve lehetőség nyílt arra, hogy saját maguk kóstolják a szolgáltatók által biztosított ételeket. Lehetőség és igény van az étkeztetést biztosító üzem szakembereivel való folyamatos kommunikációra, az ételek kóstolására a szülők körében. A konyha a visszajelzések alapján a jogszabályi lehetőségektől függően módosítja az étlapot, az ételek összetételét. Az étkeztetéshez szükséges tárgyi eszközöket az Önkormányzat, a személyi feltételeket a Tankerület biztosítja.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A XVI. kerületben kiemelten fontos a sport, a sportolási lehetőség biztosítása.

A Kertvárosi Sportlétesítményeket Üzemeltető Kft keretei között működik az Erzsébetligeti Uszoda és Strand, a Szentmihályi Uszoda, és közszolgáltatási szerződés alapján az Ikarus rekortán pálya és futófolyosó, valamint sportpálya, az MLTC, ahol kis műfüves focipálya, több tenisz-, illetve egy petanque pálya is található.

A pályák számtalan sportolási lehetőséget kínálnak, minden korosztály számára, elsősorban az atlétika és a labdajátékok területén. Annak érdekében, hogy minél fiatalabb korban megismerhessék a gyerekek a kerületi egyesületi sportolási lehetőségeket, az Ikarus sportpálya vezetői évente több alkalommal térítésmentes sportnapot szerveznek a kerületi óvodások számára. Az uszodákban gyermek és felnőtt úszásoktatás, fitness stúdió, aqua fitness és baba-mama úszás is igénybe vehető a mellett, hogy az uszodák természetesen szabadon látogathatóak.

Sashalom központjában, az újjáépült piac mellett található a Sashalmi Községi Terem, melyben egy 8 m-es belmagasságú, 28 x 18 m-es sportpálya található, felfestve teremfoci, röplabda és kosárlabda pályákkal. Alkalmas még tollas, tenisz, floorball, aerobics, fitness, és bármely olyan sporttevékenység folytatására, melyhez a terem mérete megfelelő.

A teljesség igénye nélkül felsorolva a kerületi sportolási lehetőségeket, azt láthatjuk, hogy a kínálat széles spektrumú, így például a Havashalom parkban kiépített gördeszka pálya, a Naplástó körüli tanösvény, mely kiránduló és sétahely is egyben, az Ikarusz sporttelep, mely senior fitness eszközöknek ad otthont, és működik egy Senior Örömtánc Klub is.

Helyet kap a kerületben még nem önkormányzati sportpályaként a Metro Sport Klub, a RAFC, illetve több helyen vannak elérhető teniszpályák, számtalan fitness terem (minimum 20) változatos kínálattal, valamint íjász klub, több helyen lovaglási lehetőség. Nordic walking egyesület is működik, aminek a tagjai reggelente a Havashalom parkban láthatók sportolás közben. A kertvárosi jelleg, illetve a külső kerület, mint adottság előnyös a kerékpározást, sétát, terepfutást kedvelőknek. Az elmúlt időszakban kialakításra került a Szilasmenti Kerékpárút, és új játszóterek építése, közterületi fitness eszközök telepítése valósult meg. A közterületi fitness eszközök telepítése tovább folytatódik.

A Polgármesteri Hivatal a dolgozói számára egy „konditermet” alakított ki, melyet nemcsak az aktív, hanem a nyugdíjas dolgozók is használhatnak térítésmentesen. Az uszodák jegyáraiból kedvezményben részesülnek a Hivatal dolgozói, valamint a Pedagógusok gyermekei.

A kerületi iskolák rendszeresen részt vesznek a diákolimpiákon, ahol több sportágban kipróbálhatják magukat a gyerekek.

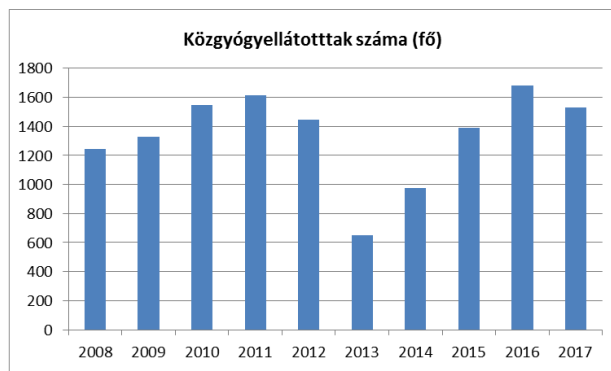
A kerület büszkélkedhet számos igen eredményes sportolóval. A sport fontosságát felismerve támogatjuk is a sportolókat költségvetésben tervezett egyedi támogatásokkal és ösztöndíj rendszerrel.

Mindez hozzájárul ahhoz, hogy a kerületet olimpiakonok is képviselik (legújabb olimpiakonjaink Gercsák Csaba hosszútávúszó, Kiss Dániel 110 m gátfutás, Lovassy Krisztián országúti kerékpár), de rajtuk kívül még nagyon sok eredményes senior és ifjúsági sportoló is van a kerületben, valamint sportbírók és edzők, akik példaképül szolgálnak a gyerekek számára.

f) természetbeni ellátások, személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

3.6.2. számú táblázat - Közfgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

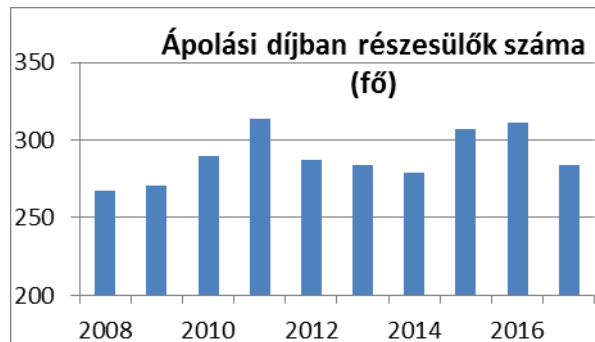
év	közfgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	1243
2009	1331
2010	1545
2011	1612
2012	1445
2013	651
2014	974
2015	1391
2016	1679
2017	1531

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Szociális Iroda

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

év	ápolási díjban részesítettek száma
2008	267
2009	271
2010	290
2011	314
2012	287
2013	284
2014	279
2015	307
2016	311
2017	284

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Szociális Iroda

A 3.6.2. számú táblázat adataiból kitűnik, hogy a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma a 2013-2014. években a korábbi évekhez képest csökkenést mutat, majd újra emelkedik. Ennek oka jogszabályváltozás lehet.

2013 januárjától alanyi és normatív jogcímen a járási hivatal állapítja meg a közgyógyellátásra való jogosultságot. 2015 márciusától a méltányossági közgyógyellátást a gyógyszerköltségre megállapítható rendkívüli települési támogatás váltotta fel, ami a kérelmezők számára előnyös, többek között azért, mert nemcsak a közgyógyellátásra felírható gyógyszerek kiváltására vehetik igénybe a gyógyszerertámogatást.

Az ápolási díjban részesülők száma az utóbbi években csupán néhány fővel változik, ingadozik.

2013 januárjától az alanyi ápolási díjat a járási hivatal állapítja meg.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az önkormányzat nem tud olyan esetről, amikor a szolgáltatások nyújtásakor nem érvényesült volna az egyenlő bánásmód elve. A területen képzett szakemberek dolgoznak, akitől elvárható, hogy ezekre az elvekre odafigyeljenek.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A hátrány kompenzálására szolgál gyakorlatilag a teljes pénzbeli és természetbeni szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer, emellett egyes a személyes gondoskodás keretébe tartozó szolgáltatások.

Tekintettel arra, hogy a pénzbeli és természetbeni ellátások rendszere a HEP megalkotása óta jelentős átalakulásokon ment át, ezért e helyen megemlítsre kerülnek az új szabályozás szerinti támogatások.

A 2014 januárjától hatályos törvénymódosítások (Szociális törvény, Gyermekvédelmi törvény) célja az **önkormányzati segély** kialakítása, ezáltal az ellátást igénybevevők számára a szociális ellátórendszer átláthatóbbá, közérthetőbbé tétele volt.

Az önkormányzati segély kialakítása során az egyaránt válsághelyzetek kezelését szolgáló átmeneti segély, temetési segély és rendkívüli gyermekvédelmi támogatás az ellátások egyszerűsítése érdekében összevonásra került.

Mivel az átmeneti segély és a temetési segély a szociális rendeletben, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás pedig a gyermekvédelmi rendeletben volt szabályozva, célszerűen adódott e két rendeletben szabályozott ellátásoknak – az önkormányzati segélyt is magába foglaló – egyetlen rendeletbe történő szabályozása.

2015 márciusától az önkormányzat által nyújtható pénzbeli és természetbeni ellátásokat a szociális és gyermekvédelmi települési támogatásokról szóló rendelet szabályozza. A rendeletbe valamennyi, korábbi szabályozás szerinti ellátás beépítésre került.

A rendelet értelmében a rászorulóknak települési támogatás keretében ezentúl is igényelhetnek lakhatási támogatást, fűtési támogatást, ápolási támogatást, súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatását, melyek jellemzően rendszeresen folyósított ellátások, illetve - elsősorban váratlanul felmerülő élethelyzetben - rendkívüli települési támogatást.

Rendkívüli települési támogatás nyújtható továbbá gyógyszerertámogatásként, elmaradt

rezsiköltségek megfizetéséhez, temetési támogatásként, ikerszülési támogatásként, táborozási hozzájárulásként, és nagycsaládban élő fiatal felnőttek számára tankönyv támogatásként.

A változásnak köszönhetően mindenki személyre szabott támogatásban részesülhet, megvalósulhat ugyanakkor az egyéni élethelyzethez igazodó, méltányos segítségnyújtás. A legrászorultabbaknak lehetőség van Erzsébet utalvány formájában is segítséget nyújtani.

A személyes gondoskodás körébe tartozó, önként vállalt és kötelezően biztosítandó szolgáltatási formákat a szociális szolgáltatásokról, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról és a szociálpolitikai kerekasztalról szóló rendelet foglalja magába. A rendelet szerint a rászorulókat által igénybe vehető szolgáltatás többek között a családsegítés, az étkezés, a házi segítségnyújtás, a nyugdíjasok segítő szolgálata.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

Az önkormányzat törekszik arra, hogy „ne kelljen elhagyni a kerületet”, tehát hogy a már ismertetett sportolási lehetőségek mellett minél több lehetőség nyíljon a szórakozásra, a közösségi lét megélésére, a kapcsolatok építésére, a szabadidő hasznos eltöltésére.

A közösségi élet színterei (melyekről a HEP megfelelő fejezeteiben hosszabban ejtünk szót) az Erzsébetligeti Színház, ahol számtalan kulturális, táncos és egyéb programot (csak a legfontosabbak: nemzeti ünnepek, Kertvárosi Vigasságok, Majális, Gyereknapi, Születés hete, Babahordozó hét) rendeznek gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt. A Havashalom park, amely rendszeresen helyt ad sportrendezvényeknek, illetve az augusztus 20-i ünnepségnek. A Sashalmi Piac és a Sashalmi Közösségi Terem, ahol különféle fesztiválokat rendeznek. Az Ikarus spottelep, MLTC pálya, Szerb Antal Gimnázium tornacsarnoka, a Tájház és a Civil Házak.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A kerület lakosai körében egyszerre van jelen a hajléktalanság kapcsán az előítélet, a probléma drasztikus megszüntetésére való igény, valamint a szolidaritás.

Az etnikai konfliktusok nem jellemzőek.

Konfliktusok adódnak a nonkonform életformákból, de ezek kezelése a jelenlegi módszerekkel megoldható, külön tervezést nem igényel.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A kerületben aktívan működik a Magyar Vöröskereszt helyi szervezete, mely nagy számban aktivizál önkénteseket. E segítségnyújtási forma megjelenik az iskolás korosztályban is, jelenleg a középiskolás és a nyugdíjas korosztályok közötti kapcsolatot építő programokban.

Az érettségi előtt kötelező közösségi szolgálat is végezhető olyan feladatkörökben, mely a szolidaritást erősíti, vagy a jövőben önkéntességre ösztönzi a fiatalokat.

Az adományozásra nagy a hajlandóság a kerületben. Egy-egy felhívásra számtalan felajánlás érkezik, legyen ez egy karitatív szervezet állandó adományosztásához kapcsolódó gyűjtés, vagy egy krízishelyzetbe került család megsegítése. – Ez utóbbiban nagy szerephez jut az internet, mint információáramlási eszköz.

Civil szervezetek jellemzője, hogy adománygyűjtést, közvetítést saját tagjaik számára szerveznek elsősorban, önsegítő közösség jelleggel.

Az adományozási kedv nagymértékű, azonban – talán ebből is fakadóan – nem mindig célzott, nem feltétlenül célra vezető. Érdemes tájékoztatni a lakosságot, hogy milyen is a „jó adományozás”, hogyan és mit juttassanak el a rászorulókhhoz.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Budapest Főváros XVI. Kerületi Roma Önkormányzat képviselő-testülete határozata alapján, Szendrei Gyula, a testület korábbi elnöke összeállította a „Roma Integráció a XVI. kerületben 2012-2019.” című dokumentumot.

Célja, hogy széles körben megismertethessük a felzárkóztatással kapcsolatos problémákat és tennivalókat. A program elkészítése jórészt saját gondolatokból ered, de végeztek informális kutatást a lakosság körében.

A tanulmány szerint:

“Kerületünk lakosságának kb. 4-6 százalékaról gondoljuk, hogy roma származású, ez mintegy 2800-4200 polgárt jelent. ”A népszámlálás adatai szerint Összesen 257 fő számláltak cigány nemzetiségűnek, és 285 főt nemzetiséghez tartozónak. Közülük 95-en mondják, hogy anyanyelvüknek tekintik a cigány nyelvet, és baráti, családi környezetben használják is azt. A valóság feltehetően a két adat közé esik. Kérdéses, hogy a népszámláláskor az adatlapot hányan töltötték ki, és válaszoltak a kérdésekre „őszintén”.

“Lovári/oláh cigányok és romungro/magyar cigányok vagy más néven muzsikus cigányok hasonló arányban vannak jelen a kerületben, büszkén állíthatjuk, hogy közülük sokan világhírű zenészek.

2010-ben a kerület vezetőivel és az akkori rendőrkapitánnyal történt személyes egyeztetés során ők kijelentették, hogy a kerületben nincs „cigányügy”. Örülünk, hogy olyan értelemben nincs, hogy a kerületben nagyon kevés olyan beilleszkedési vagy bűnügyi probléma adódik, amelyek romákat (negatívan) érintenek.

Azonban a roma népcsoport helyzete számos szempontból katasztrofális, és ennek javítására sajnos a kerület vezetésétől eddig semmilyen segítséget sem kaptunk; később a program során kifejtjük, milyen jellegű segítséget szeretnénk. Most felsorolunk néhány alapvető gondot, amely országos szinten erősen sújtja a romaságot:

alacsony iskolai végzettség, adósságcsapda, az alapellátások során és számos más területen megjelenő diszkrimináció, éhező gyermekek és családok, kilátástalan szociális körülmények, soha nem látott szegénység és nyomor, szörnyű egészségügyi állapot, tartós munkanélküliség, társadalmi egyenlőtlenség, területi kirekesztés, tragikus élethelyzetek”

A romaság és a többségi társadalomhoz tartozók közt jelentős különbség mutatkozik a népszaporulat viszonyában is. Ez azért nagyon fontos tényező, mert a romák közt vannak másod-, sőt harmadgenerációs munkanélküliek is. Éppen azért nem győzzük újra felhívni a figyelmet, hogy:

A cigánykérdés megoldásának, kezelésének halogatása hosszútávon beláthatatlan szociális, etnikai-kisebbségi, sőt nemzetiségi feszültségekhez vezethet a jövőben.”

„Felejtsük el a berögzült ideológiákat, mert ez csak még tovább gerjeszti a felesleges indulatokat. Nekünk, romáknak ugyanúgy változnunk kell a nem romák megítélésében, mint a többségi társadalomhoz tartozóknak a mi irányunkban. A romákkal szemben kialakult egy negatív sztereotípia, mi pedig bizalmatlanok vagyunk a nem romákkal szemben.”

A program leírja a média és a politika felelősségét, illetve hogy szorosabb kapcsolatra lenne szükség a kerületi és a roma önkormányzat között.

Kiemeli, hogy a roma integráció kérdése kisebbség politikai és társadalompolitikai kérdés egyben. Felhívja a figyelmet a rasszizmus, az előítéletesség és a tévhitek okozta problémákra.

Részletesen taglalja azt a kérdéskört, ami a cigányok általi bűnözést cigánybűnözésként kezeli, az elhíresült romagyilkosságok körülményeit.

A dokumentum azt a következtetést vonja le, hogy „A XVI. kerületi roma integrációt csak Mi helyi emberek indíthatjuk el, és ezt kizárólag valós társadalmi összefogással érhetjük el. Képviselő-testületünk nem titkolt célja, hogy társadalmi összefogással egy követendő pozitív példát mutassunk a többi kerületnek, amire méltán büszkék lehetnek a roma és a többségi társadalomhoz tartozó „testvéreink”!”

Programként a következő területekről ír:

- I. Tanulmány készítése, melyben megismertetik a romák eredetét. – Ez a tanulmány a programnak megfelelően el is készült.
- II. Roma kerekasztal létrehozása és működtetése.
- III. Együttműködés felajánlása a kerületi iskolákban.
- IV. Beiskolázási segély: 2012 augusztusában 60 E Ft-ot költöttek e célra. A programot szeretnék bővíteni, folytatni.
- V. Ösztöndíj – amire forrással nem rendelkeznek.
- VI. felzárkóztatás a tanulásban.
- VII. Az oktatás kérdésének megoldása hosszú távon.
- VIII. Roma önkormányzat működésének biztosítása.
- IX. Kultúra és hagyományőrzés.
- X. Romák és az egyházak kapcsolata.
- XI. Sport.
- XII. Együttműködés a kertvárossal.

A dokumentum a kertvárosi polgárokat szólítja meg.

A Polgármesteri Hivatal roma ügyekkel foglalkozó köztisztviselőjének elmondása szerint a következőket tényként kell kezelnünk:

- a roma lakosságra általánosságban elmondható, hogy ahogy kiszorulnak a segélyezési lehetőségből, motiváltabbá válnak a munkakeresésre, de egyértelműen hátrányban vannak a munkaerőpiacon.
- a romák felzárkóztatását célzó, a hátrányokat csökkentő programokról az információ általában eljut a cigány lakossághoz, de nem motiváltak a részvételben – azonnal, kézzel fogható produktum szükséges.
- a pozitív diszkrimináció fontos eszköze a felzárkóztatásnak.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Alacsony a mélyszegénységben élők lakosságszámhoz viszonyított aránya a kerületben, és nominálisan is alacsony értéket kapunk, bármely mutatót vesszük alapul. A probléma ennek ellenére valós, és ezért odafigyelést igényel.	Tájékoztatók készítése az igénybe vehető támogatásokról, és azok eljuttatása a leginkább rászorulókhhoz, a kerületi intézményhálózaton keresztül.
A XVI. Kerületben működő roma nemzetiségi önkormányzattal nincs megfelelő kapcsolata és együttműködése az önkormányzatnak. A kerületben jellemzően abból adódnak konfliktusok, hogy a roma lakosság egy része nem tartja be a társas együttélés szabályait.	Tevőlegesen bekapcsolódni a roma nemzetiségi önkormányzat tevékenységébe, igény szerint részt venni a roma nemzetiségi önkormányzat ülésén. A Roma önkormányzat tájékoztatása a kerületi jogszabályváltozásokról. A romákkal foglalkozó segítő szakemberek különös hangsúlyt fektessenek a konfliktushelyzetek feltárására, a társas együttélés szabályainak betartását célzó munkára.
A szünidei gyermekétkeztetés egy jó kezdeményezés annak biztosítására, hogy a leginkább rászoruló gyermekek ne csak az iskolai időben jussanak meleg ételhez. Az intézkedés azonban rámutat egyéb, orvosolandó problémákra is.	A szünidei gyermekétkeztetést a nyár folyamán a napközis tábor keretei között biztosítani, melynek kapcsán a szülőket arra ösztönözni, hogy vegyék igénybe a tábor lehetőségét is gyermekeik számára. Erre kedvezmények biztosítása.
Azzal, hogy a kerület területén Családok Átmeneti Otthona nyílt, egyre jellemzőbb, hogy az átmeneti ellátásban részesülő családok tartósan kapcsolatba kerülnek más kerületi intézményekkel.	Az érintett intézményekben a kapcsolattartó kijelölése, majd a kapcsolatfelvétel – a Polgármesteri Hivatalban kezdeményezett - koordinálásával olyan munkakapcsolat kialakítása, mely egy mindenki számára elfogadható standard kialakításával megkönnyíti és célzottá teszi a kommunikációt és ez által a családok helyzetét. Ez azzal jár, hogy a családok kiemelt figyelmet kapnak.
Az adományozók és az adományra szorulóknak nem minden esetben találkoznak, illetve nem élnek minden lehetőséggel. Az adományozás kultúrája nem megfelelő.	1.Tájékoztató szórólap készítése és terjesztése az adományozásról. 2.Csere-bere programok támogatása. 3.Nem tipikus támogatási formák (pl. vállalkozók általi egy-egy család, közösség rendszeres segítése) népszerűsítése.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

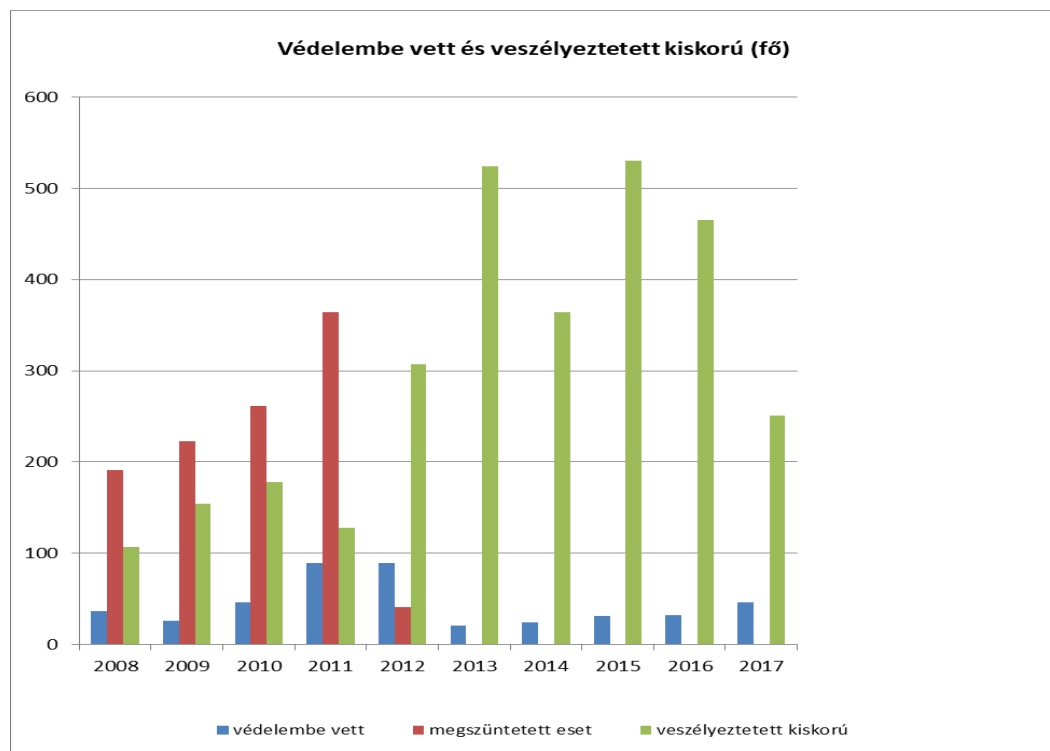
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	36	191	107
2009	26	223	154
2010	46	261	178
2011	89	364	128
2012	89	41	307
2013	21	n.a.	524
2014	24	n.a.	364
2015	31	n.a.	530
2016	32	n.a.	465
2017	46	n.a.	251

Forrás: TeIR, KSH Tstar

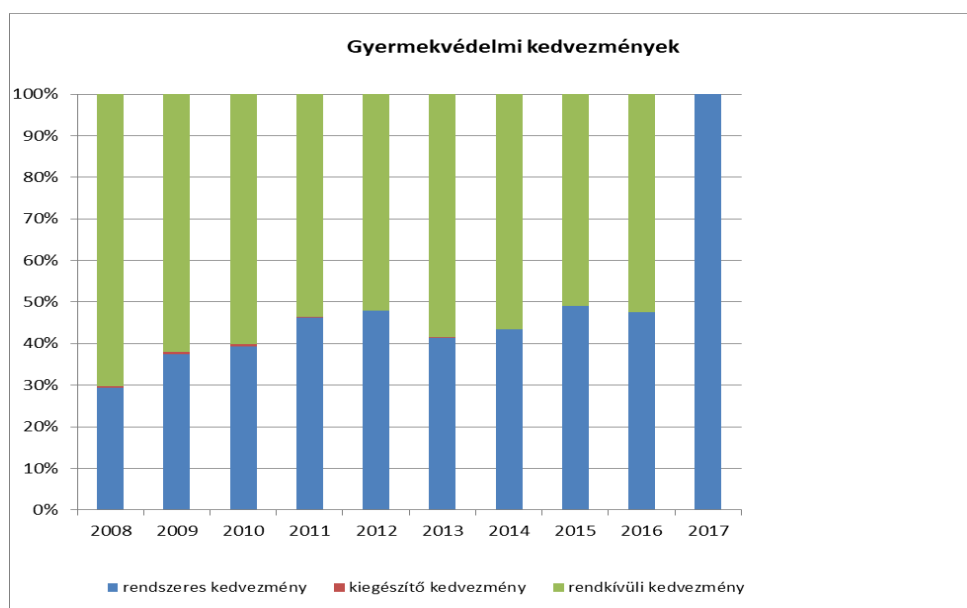

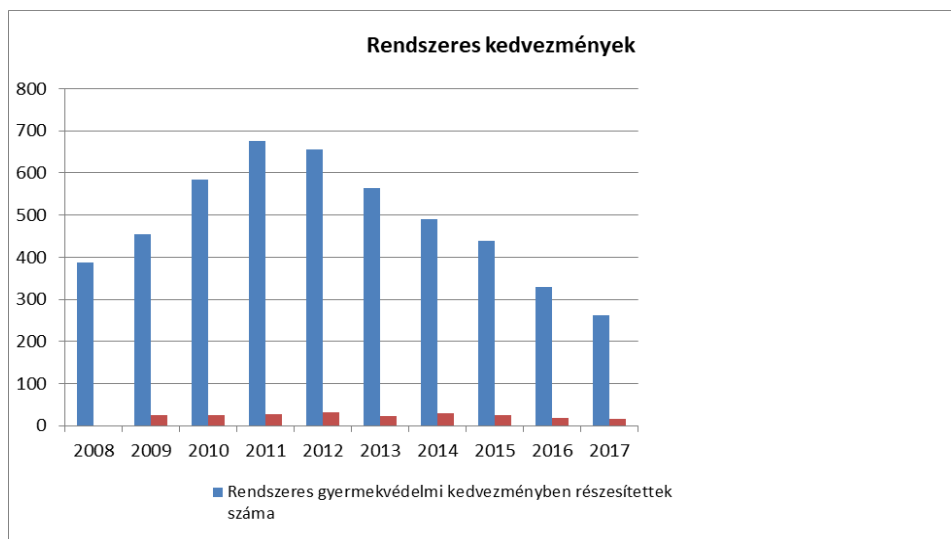
b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	387	n.a.	4	1	925
2009	454	25	7	0	753
2010	584	25	8	0	891
2011	675	28	3	0	783
2012	657	31	2	0	714
2013	565	23	3	1	800
2014	491	29	0	0	639
2015	438	24	0	0	n.a.
2016	330	19	0	0	n.a.
2017	262	17	0	0	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

A gyermekek jogán járó juttatások a szociális ellátórendszer átalakítása miatti módosuló önkormányzati rendeletbe is maradéktalanul beépítésre kerültek.

Az önkormányzat helyi sajátosságként nyújt rendkívüli települési támogatásként tankönyvtámogatást nagycsaládosok számára, táborozási hozzájárulást, ikerszülési támogatást.

- A táborozási hozzájárulás esetében többnyire az oktatási intézményekkel áll kapcsolatban a Szociális Iroda, hisz ők szervezik a különféle erdei iskolákat, nyári táborokat, szabadidős elfoglaltságokat. Feltétlenül szükséges ez az ellátási forma, mivel sok családnak – anyagi helyzete miatt – nincs lehetősége nyaralni, így ezek a táborok jelentik a gyermek részére az egyetlen üdülési lehetőséget. Évente egy alkalommal kérhető belföldi táborra.
- A nagycsaládosok tankönyvtámogatására azok a fiatal felnőttek jogosultak, akik nagycsaládban élnek, nappali tagozaton, felsőfokú iskolai tanulmányokat folytatnak, és első diplomájukat szerzik. Összege a nyugdíjminimumhoz kötött. E támogatási forma nagy segítséget jelent a családoknak, hisz a felsőoktatási beiskolázás jelentős kiadásokkal jár.
- Ikerszülési támogatás - Az a kerületi lakos igényelheti, akinek ikergyermekei születnek, a gyermekek 6 hónapos koráig. Összege gyermekenként 50 E Ft. 2013-ban 14, 2014-ben 12, 2015-ben 13, 2016-ban 10, 2017-ben pedig 11 család vette igénybe.
- A súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatását rendszeres települési támogatásként folyósítja az önkormányzat tekintettel arra, hogy e támogatási forma havi rendszeresen ismétlődő ellátás. A támogatás összege szintén a nyugdíjminimum összegéhez kötött. 2015-ben havonta átlagosan 35 fő, 2016-ban 27 fő, 2017-ben pedig 26 fő részesült e támogatási formában.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

**4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai
juttatásokban részesülők száma**

év	Ingyenes étkezésben résztevők száma óvodában	Ingyenes étkezésben résztevők száma iskola 1-8. évfolyamon	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyamon	Ingyenes tankönyv- ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	196	105,2	907,3	1537	0	34
2009	156	123	912,4	1624	1	28
2010	143,5	229	993,6	1649	1	27
2011	151,6	381,3	744,1	1717	3	34
2012	117	338	1001	1784	4	0
2013	132	292	864	n.a.	5	0
2014	115	289	944	n.a.	3	64
2015	554	255	939	n.a.	1	41
2016	1 189	246	1 107	n.a.	megszűnt	11
2017	1 204	206	1 133	n.a.	megszűnt	19

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az étkezési kedvezményben részesülő gyermekek száma 2015-2016-ban ugrásszerűen megnőtt, mivel a jogszabályi változásokkal bővült az ellátást igénybe vevők köre. 2016-tól az állam által biztosítottá vált az általános iskolások számára az ingyenes tankönyv. A családok további segítése érdekében az Önkormányzat bevezette az alsó tagozatos gyermekek számára az ingyenes füzetcsomag biztosítását. Így az összes kedvezményre fordított összeg is ugrásszerű növekedést mutat.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

4.1.4. számú táblázat – Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma

év	Magyar állampolgársággal nem rendelkező óvodások száma (fő)	Ebből hátrányos helyzetű (fő)	Magyar állampolgársággal nem rendelkező általános iskolások száma (fő)	Ebből hátrányos helyzetű (fő)	Magyar állampolgársággal nem rendelkező, 18 év alatti középiskolások száma (fő)	Ebből hátrányos helyzetű (fő)
2008	0	0	39	0	1	0
2009	9	0	35	0	1	0
2010	22	0	40	2	3	0
2011	29	0	47	2	3	0
2012	26	0	35	0	1	0
2013	23	0	53	0	1	0
2014	19	0	50	0	0	0
2015	27	0	n.a	n.a	n.a	n.a
2016	41	0	n.a	n.a	n.a	n.a
2017	42	0	n.a	n.a	n.a	n.a

Forrás: Önkormányzati adatok, KK, BM-BÁH

A magyar állampolgársággal nem rendelkezők száma nem számottevő. Közülük a hátrányos helyzetű gyermekek száma még alacsonyabb.

A viszonylag kis szám ellenére a kerületi intézmények foglalkoznak a témával, a sajátosságokkal, és az esetleges problémákkal. Fontos feladat az óvodákban, hogy már kiskorban megismerkedjenek a gyerekek más nemzetek kultúrájával.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Mivel nincs szegregátum a kerületben, így ott élő gyermek sincs.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	31	209
2014	31	210
2015	31	218
2016	31	241
2017	31	211

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

2017. szeptemberétől a védőnői munkát a „Szakmai, gyakorlati iránymutatás a területi védőnő gyermekvédelmi feladatainak ellátásához, különös tekintettel a korai észlelésre, jelzésre és az együttműködésre” című dokumentum is meghatározza. A szűrővizsgálatok kiegészültek a szülői megfigyelésen alapuló kérdőívvel - mely 0 – 7 éves kor között 15 (12+3) életszakaszban vizsgálja a gyermekek fejlődését -, valamint a rizikófelméssel.

Hat védőnői körzet vesz részt a Központi Statisztikai Hivatal Népeségtudományi Kutatóintézete által végzett kutatásban (KOHORSZ 18), amelyben a Magyarországon született gyerekek testi és lelki fejlődését hosszútávon vizsgálják.

A gondozottak veszélyeztetésének észlelésekor 22 esetben történt jelzés a Család- és Gyermekjóléti Központ felé, melynek munkatársaival jó a védőnők kapcsolata, az együttműködés folyamatos.

Kerületünkben a jobb szociális körülmények között élő családok felajánlják a számukra feleslegessé vált babaruhákat, használati tárgyakat, ezek közvetítésében segédkeznek a rászoruló családok felé.

A kerület iskoláiban dolgozó iskolavédőnők nagy hangsúlyt fektetnek egészségnevelő munkájukban a fogamzásgátlásra, a nem kívánt terhességek megelőzésére.

Fő feladat a tanulók évenkénti szűrővizsgálatával a tünetszegény betegségek korai felismerése. A vizsgálatok eredményéről és az esetlegesen talált elváltozásokról, valamint a további teendőkről tájékoztatjuk a szülőket. Bár a szűrővizsgálatra kötelezettek a páros osztályok, törekvés, hogy minden tanulót megvizsgáljanak.

Egészségfejlesztő tevékenység szűrővizsgálatok közben, kiscsoportban, tanórák, tanfolyamok, egészségnapok, és fogadórák alkalmával történik, életkornak megfelelően az alábbi témakörökben:

- személyi higiénia, tisztálkodás, fog- és szájápolás,
- egészséges táplálkozás,
- egészséges életmód, testmozgás,
- fertőző betegségek megelőzése,
- serdülőkori változások,
- egészségkárosító szerek (dohányzás, alkohol, drog) ártalmairól,
- szűrővizsgálatok fontossága: mell, here önvizsgálata,
- szexuálisan terjedő betegségek megelőzése, fogamzásgátlás,
- párkapcsolat, családi életre nevelés.

Alkalmazkodva az iskola igényeihez, kérésre egyéb témakörben is tartanak egészségnevelő órákat.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
2008	0	271396	79346	0
2009	0	291669	90614	0
2010	0	270654	88500	0
2011	0	276640	89485	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

2012-től kezdődően nincs hozzáférhető, összesített adat!

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A korai fejlesztés rendszere átalakult, a Köznevelési tv. 2013. január 1-jétől és 2013. szeptember 1-jétől hatályos módosítása, majd későbbi változásai miatt.

A korai fejlesztés a kerületben elérhető a KK és a Pedagógiai Szakszolgálat XVI. Kerületi Tagintézménye szolgáltatásaként, valamint ugyan nem korai fejlesztés formájában, de sajátos nevelési igényű és fogyatékos gyermekek ellátása megvalósul bölcsődei keretek között is. A bölcsődében a fogyatékos gyermekek ellátása mellett kell gyógypedagógust biztosítani a fenntartónak. Azonban a kötelező fejlesztés akkor valósul meg, ha azt a Pedagógiai Szakszolgálat utazó gyógypedagógusa végzi.

d) gyermekjóléti alapellátás

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	4	288	4	220
2009	4	292	3	220
2010	4	288	2	220
2011	5	291	3	280
2012	5	297	4	360
2013	5	319	5	360
2014	5	334	4	360
2015	5	304	7	360
2016	5	317	5	360
2017	5	298	8	360

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A XVI. kerületben a gyermekek napközbeni ellátását, gondozását a bölcsődések korú gyermekek esetében (20 hetes-3 éves) az **Egyesített Bölcsőde** öt telephelye biztosítja. Az intézmény az ellátást igénybe vevő gyermekek életkorának megfelelő felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást, étkeztetést nyújt. Az emberi fejlődésben a legérzékenyebb korosztály gondozását végző bölcsődei szakdolgozók számára fontos, hogy a felnövekvő generáció fejlődéséhez milyen színvonalon tudnak hozzájárulni.

Az alapellátási tevékenységen kívül az intézmény szolgáltató tevékenységként napközbeni gyermekfelügyeletet, nyújtott nyitva tartást, – az országban elsőként, este 20 óráig, vacsorával, – otthoni gyermekgondozást, só terápiát, játékos gyermektornát, játszócsoportot, baba-mama tornát biztosít, fejlődésvizsgálatot, tanácsadást, egyéni, komplex fejlesztést, kiscsoportos komplex képességfejlesztést, komplex, játékos baba-mamafoglalkozást, vendégétkeztetést gyermekek és felnőttek számára, gyermekjáték-, bútor-, eszközkölcsonzást működtet. (35 féle eszköz és játék áll rendelkezésre).

2011 szeptemberében történt férőhelybővítés megoldotta a korábbi férőhelyhiányt a kerületben, az intézmény folyamatosan tudta fogadni a bölcsődéskorú gyermekeket. A férőhelyhiány újra egyre nagyobb probléma. A jelentkezők számának növekedését több tényező eredményezi: a kerületbe továbbra is költöznek be kisgyermekes családok; a GYED extra program következtében többen mennek vissza dolgozni még a GYES lejártá előtt; illetve a kötelező óvodáztatás bevezetésével 2015/2016-os nevelési évtől kevesebb olyan gyermek kerül be az óvodába, aki a nevelési év megkezdését követően tölti be 3. életévét. Ők mind bölcsődét keresnek.

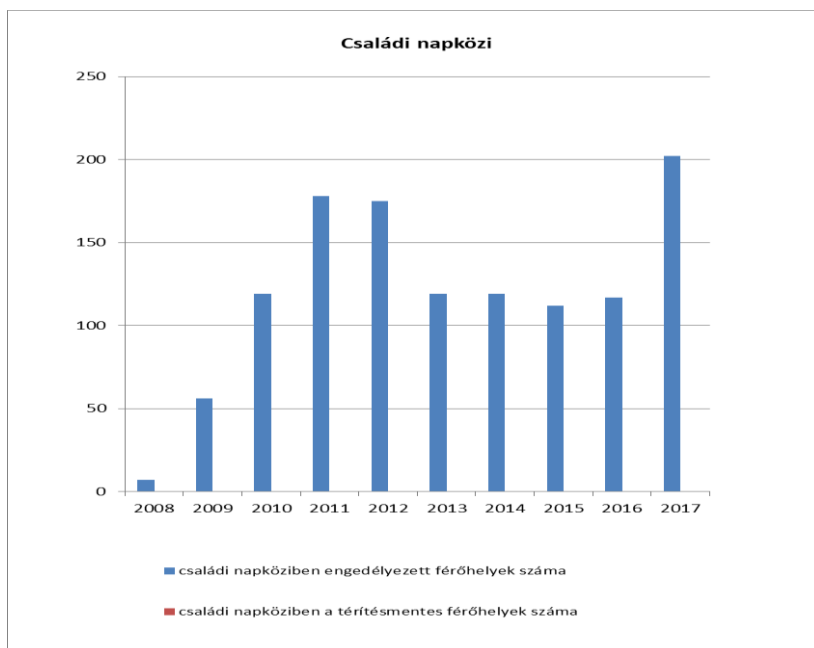
A Napsugár Bölcsőde integráltan 15 fő sajátos nevelésű igényű sérült gyermeket is ellát. Újfajta szolgáltatások vehetők igénybe, az időszakos gyermekfelügyeletet igénylők külön helyiségben részesülnek ellátásban. Az ellátottak sajátosságaihoz kapcsolódóan integrált tevékenységként a különleges bánásmódra szoruló kisgyermek (pl. beszédfejlődés, mozgásfejlődés elmaradásával élők) gondozását, ételallergiában szenvedők diétás étkeztetését, vegetáriánusok étkeztetését is vállalja az intézmény.

A család és a bölcsőde közötti kapcsolattartás egyik formája a családlátogatás. Rendszerint a beszoktatás előtt, előzetes megbeszélés alapján történik. Lehetőséget ad a bizalmasabb kapcsolat kialakítására, valamint a gyermek családi környezetének, szokásainak megismerésére.

A bölcsőde betekintést nyerhet az anya-gyermek kapcsolatba, és abba, hogy a gyermek milyen helyet foglal el a családban. Képet kaphat a gyermek szokásairól és sok olyan körülményről, mely érdeklődésére, értelmi fejlődésére hatással van. A gondozónők a látogatásokon közvetlen módon beszélhetik meg a szülőkkel a gyermekkel kapcsolatos nevelési kérdéseket, egészségügyi problémákat. A szülők 85%-a élt a lehetőséggel.

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

év	családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	családi napköziben a térítésmentes férőhelyek száma
2008	7	0
2009	56	0
2010	119	0
2011	178	0
2012	175	0
2013	119	0
2014	119	0
2015	112	0
2016	117	0
2017	202	0

A kerületben 2007. év végén egy **családi napközi** kezdte meg működését. Hiánypótló szolgáltatásként: azokat a gyermekek várta, akik számára nem jutott bölcsődei férőhely. 2008-ban néhány családi napközire érkezett működési engedély kiadására irányuló kérelem, azonban új nem indult. 2009 végére az ellátórendszerben 13 családi napközi (91 férőhely, 7 fenntartó), és egy 12 főt befogadó játszóház és gyermekfelügyelet szélesíti a gyermekek napközbeni ellátásának palettáját. 2010-re 24-re bővült a családi napközik száma. Ennek legfőbb oka a bölcsődei férőhelyek hiánya. 2011 második félévétől nem a települési jegyző hatásköre a működési engedély kiadása, ezért részletesebb információkkal sem rendelkezünk a szolgáltatásokról. Információink szerint 2017-ben több CSANA óvodává alakult át, vagy csak a nem óvodás korú gyermekeket látja el, mivel 2017-től óvodás korú gyermek családi napköziben már nem teljesítheti óvodakötelezettségét. A Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala tájékoztatása szerint a kerületben 17 családi napközi rendelkezik működési engedéllyel (202 férőhely), és 2 játszóház működik. Ezek a szolgáltatások lehetőséget nyújtanak azoknak, akiknek gyermeke nem kerül be bölcsődébe, óvodába, vagy valamilyen alternatív megoldást keresnek.

e) gyermekvédelem

A **gyermekjóléti szolgáltatás** a Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ keretein belül működik. Ellátja azon feladatokat, amelyeket a Gyermekvédelmi törvény hatáskörébe utal

A Gyvt. előírja, hogy:

A járasszékhely település, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat és a megyei jogú város lakosságszámtól függetlenül köteles Gyermekjóléti központot működtetni.

Új intézményi formaként megjelenik a Család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a Család- és gyermekjóléti központ. Ez utóbbihoz kerülnek átcsoportosításra a speciális szaktudást igénylő feladatok, valamint a hatósági feladatokhoz kapcsolódó tevékenységek, továbbá a központok új gyermekjóléti feladataként jelenik meg 2018. szeptember 1-jei hatálybalépéssel az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység.

2017-re a Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központban megtörtént mindaz a strukturális átalakulás és új feladatmegosztás, ami a gyermekvédelmi törvény változásával kötelezővé vált.

Az intézményen belül működő két szakmai egység a Család- és Gyermekjóléti Központ és a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a jogszabályoknak megfelelő munkamegosztásban végzik feladataikat.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálaton belül is 2 csoportot hoztak létre, így a hagyományos családsegítést a Családsegítő Csoport, a gyermekjóléti alapellátást pedig a Gyermekjóléti Csoport végzi. A csoportok nem zártak, van „átjárás”, indokolt esetben a családsegítő munkatársak a másik csoport tevékenységét is ellátják. Segítséget jelentenek a Család- és Gyermekjóléti Központ esetmenedzserei, ők szakmai segítséget, tanácsokat adnak a „problémásabb” gyermekvédelmi eseteknél. A kialakított rendszer a második évre bizonyította, hogy jól működik, a munkatársak megtalálták szerepüket, alkalmazkodtak az új feladatkörhöz.

3.1.1. Alapellátás

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai

A két szakmai egység közül a Szolgálat látja el a gyermekjóléti alapellátó tevékenységet, működteti a gyermekvédelmi jelzőrendszert. A hatósági jellegű gondozó tevékenység a Központ feladata, ahol a Szolgálatnak is lehet szerepe, kaphat részfeladatokat.

Család- és gyermekjóléti szolgálat – települési önkormányzatok feladatkörében a lakóhely szintű minimumszolgáltatásokat, általános segítő feladatokat kell, hogy biztosítsa:

Gyermekjóléti szolgáltatásban részesülő gyermekek száma:

Ellátás megnevezése		Gyermekek száma				
		2013	2014	2015	2016	2017
Gyermekjóléti szolgáltatásban részesült (szakellátott + alapellátott + utógondozott)		576	364	523	524	473
ebből	szakellátott	29	52	52	46	35
	alapellátás keretében család-gondozásban részesült	525	284	312	319	261

A gyermekek veszélyeztetettségének okai 2017-ben:

A problémák nagy részét az alábbi problématípusok adják:

- családi konfliktus, kapcsolati problémák (szülők egymás közti, szülők-gyermek közti)
- anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő stb.)
- magatartás- és teljesítményzavar
- gyermeknevelési
- elhanyagolás
- szülők/család életvitele
- gyermek intézménybe való beilleszkedésének problémái
- lelki-mentális
- bántalmazás

A gyermekvédelmi problémák sokrétűek, minden gondozott család speciális problémahalmazt hordoz, egy vezető ok kiválasztása sokszor nem életszerű, de a statisztika és áttekinthetőség miatt fontos.

A vezető okok a *környezeti főcsoportba* sorolhatóak: a szülők konfliktusai (37), illetve a család/szülők életmódja (29), a nevelési problémák (22), esetleg a gyermek elhanyagolása (10), bántalmazása (9) volt az, mely a gyermeket veszélyeztette. Ide sorolható még az iskolai kirekesztés (1), a kortárs csoport negatív hatása (3), vagy az elégtelen lakáskörülmények (19). Az általuk kezelt problémák közül a *magatartási főcsoportba* sorolható okok is gyakoriak voltak, mint például a gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség (12), valamint a tankötelezettség mulasztása (13). Ezek után következik csak az *anyagi főcsoport*. A munka fókusza tehát a családi működésbeli zavarok elhárítása volt.

Alacsony számban keresték meg a Szolgálatot az átmeneti gondozást biztosító intézmények (4), viszont a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók - más család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ- gyakran küldtek jelzést (79). Legtöbbször esetátadás keretében kerül a Szolgálathoz egy korábban máshol gondozott család, akik a kerületbe költöztek. A köznevelési intézmények látták el a Szolgálatot a legtöbb jelzéssel (193), velük a legaktívabb a kapcsolatuk. Az egészségügyi szolgáltatók közül a védőnők kiemelt szerepet töltenek be a jelzők rangsorában (21 esetben jeleztek).

Jelzőrendszer

A gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai közé került a jogszabályi változásokkal. A Család- és Gyermekjóléti Központnak szakmai támogatást kell nyújtania a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnak, kiemelten a jelzőrendszeri munkájának segítése, koordinálása érdekében is.

Az év során a Központ fogadta a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat megkeresését, amennyiben az a jelzőrendszer működtetése körében a Központ feladatkörébe tartozó, vagy szakmai támogatást igénylő esetről szerzett tudomást.

A Központ a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében koordinálja a területén működő jelzőrendszer munkáját. A feladatellátás érdekében a Központ a munkatársai közül jelzőrendszeri tanácsadót jelölt ki.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A család- és gyermekjóléti központ működteti a kötelező telefonos szolgáltatását, melyet munkaidőn kívül, krízishelyzetben hívhatnak a kerület lakosai.

Ha azonnali megoldás nem lehetséges, és a krízishelyzet fennáll továbbra is, igénybe vehető a gyermekek átmeneti ellátása keretében a családok átmeneti otthona és a gyermekek átmeneti otthona – ezekről részletesen a nők, mint célcsoport tárgyalásakor beszélünk.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A XVI. kerületben a korábban már részletezett egészségügyi, szabadidős és sport programok a gyermekek számára elérhetőek. A szünidős programokban élen járnak a tematikus táborok, melyből széles a kínálat. Az önkormányzat a célból, hogy az iskolai szünidő ne problémaként jelentkezzen a családok számára, napközis tábort szervez a teljes nyári időszakra. Ennek költsége a családok számára csak az iskolai gyermekétkeztetés ára volt 2014-ig. 2015-től (az igényekre reagálva) egy programban gazdagabb, az étkezés minőségét tekintve magasabb színvonalú tábor valósul meg. A tábor díja messze alulmúlja

a környéken elérhető napközis jellegű táborok árát. A díjon belül az étkezés továbbra is az az összeg, amelyet a gyermek az iskolában fizetne, beleértve a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt és a 3 vagy több gyermeket nevelő család kedvezményét. A tábor programjain való részvétel és a pedagógiai munka költségeinek is csak egy részét téríti a szülő, melyre egyéni kedvezmény nyújtható.

A Napraforgó Központ alapfeladata keretében kínál lehetőségeket a gyerekek számára, de ezt professzionális szinten űzi: a nyári szünet vonatkozásában kiemelném a Szünidei Napraforgós Napokat és a Gázoló kirándulást. Mindkettő alternatívát nyújt a nyáron otthon lévő gyermekek számára, emellett szocializációs, önismereti, preventív szerepe is kiemelkedő.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Az adatok feljebb, a 4.1. 3. számú táblázatban láthatók. Az ingyenes tankönyv mellett az önkormányzat a kerületben élő alsó tagozatos gyermekek számára füzetcsomagot biztosít, ezzel könnyítve a gyermeket nevelő családok terheit.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Hátrányos megkülönböztetés olyan szinten létezhet, mint más, hasonló jellemzőkkel bíró településen. Ezek azonban nem kerülnek felszínre. Továbbá a megkülönböztetés jellemzője, hogy nem a szolgáltatások nyújtásakor jellemző. Amennyiben az Önkormányzat tudomására jut az egyenlő bánásmód megsértése a közszolgáltatások nyújtásakor, azt megvizsgáljuk, orvosoljuk.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Hátránykompenzáló módszerek – a törvények által biztosított támogatások, ösztöndíjprogramok mellett, – kerületi sajátoságként megjelennek a helyi, önként vállalt támogatások (füzetcsomag biztosítása, nagycsaládosok tankönyv támogatása, ikerszülési támogatás, táborozási hozzájárulás) ösztöndíjak: jó sportolók, illetve a tudományos élet terén kiemelkedő diákok rendszeres támogatása, tehetséges tanulók támogatása, ingyenes szabadidős programok (elsősorban az Erzsébetligeti Színház, Corvin Művelődési Ház szervezésében, közművelődési feladat-ellátási tevékenysége körébe).

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A köznevelés 2013-tól részben, 2017-től teljesen kettévált. Az óvodai nevelésen kívül minden más köznevelési feladat állami.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.) 74. § (1) bekezdése tartalmazza, hogy „Az állam gondoskodik – az óvodai nevelés, a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése, a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése kivételével – a köznevelési alapfeladatok ellátásáról.”

Az Nktv. 3. § (6) bekezdése értelmében a köznevelés kiemelt feladata az iskolát megelőző kisgyermekkorú fejlesztés, továbbá a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók speciális igényeinek figyelembevétele, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése.

Az Önkormányzat által fenntartott óvodák esetében 2017. szeptember 1-ig a sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztését az Észak-Pesti Tankerületi Központtal kötött megállapodás szerint a Göllész Viktor Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény utazó gyógypedagógusai látták el.

Az óvodás gyerekek logopédiai szűrését és szükséges fejlesztését eddig is és továbbra is a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XVI. Kerületi Tagintézményének logopédusai látták/látják el.

A 2017/2018. nevelési évtől az Önkormányzat az általa fenntartott óvodákban a sajátos nevelési igényű gyermekek egészségügyi, pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs foglalkoztatását magasabb színvonalon, a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltaknak maximálisan eleget téve szeretné biztosítani.

Ennek érdekében olyan gyógypedagógusi hálózatot alakított ki, mellyel valamennyi óvodában biztosított a sajátos nevelési igényű gyerekek pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai fejlesztése. E mellett jelenleg több óvodában van saját gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, pszichológus, akik intézményi szinten továbbra is részt vesznek a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási és magatartászavarral küzdő gyerekek ellátásában.

Az Önkormányzat által tanulmányi szerződés keretében támogatott gyógypedagógus képzésben részt vevő jelenlegi óvodapedagógusok remélhetőleg szintén bekapcsolódnak majd a gyógypedagógusok munkájába.

Az alábbi táblázatokban részletezzük az óvodai és iskolai adatokat.

Az iskolákkal kapcsolatosan nem minden tanévre tartalmaznak adatot a táblázatok, mivel az Oktatási Hivatal KIR statisztikai rendszerében korábbi tanévek adatai nem lekérdezhetőek.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanuló száma

tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma		8. évfolyamot eredményesen befejezők száma
	fő	fő	fő	fő	%	fő
2010/2011	3210	2813	6023	3448	57,2%	748
2011/2012	3224	2816	6040	3474	57,5%	723
2012/2013	2393	1990	4383	2508	57,2%	666
2013/2014	2826	2209	5035	2827	56,1%	621
2014/2015	3048	2498	5546	3357	60,5%	739
2015/2016	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	694
2016/2017	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
2017/2018	2789	2543	5332	2945	55,23%	n.a

Forrás: TeIR, KSH Tstar, KIR

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai

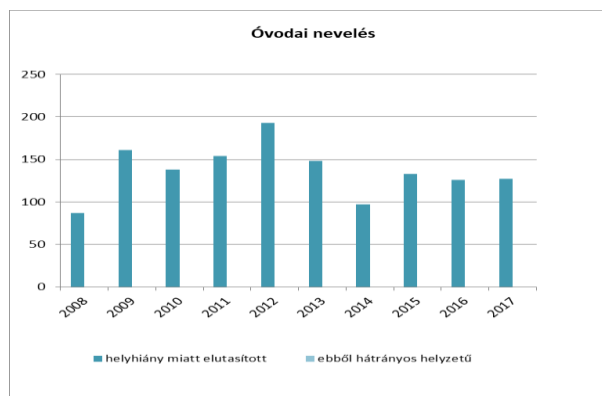
tanév	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat-ellátási helyek száma
	1-4 évfolyam	5-8 évfolyam	összesen	1-4 évfolyam	5-8 évfolyam	összesen	db
2008/2009	92	98	190	11	4	15	17
2009/2010	91	95	186	10	4	14	17
2010/2011	92	93	185	9	4	13	17
2011/2012	96	92	188	8	4	12	17
2012/2013	101	90	191	8	4	12	17
2013/2014	99	79	178	8	8	16	17
2014/2015	105	96	201	8	8	16	17
2015/2016	n.a	n.a	n.a	8	4	12	17
2016/2017	n.a	n.a	n.a	8	4	12	17
2017/2018	103	91	194	8	4	12	17

Forrás: TeIR, KSH Tstar, intézményi adatok, KIR

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

4.4.2. számú táblázat – Óvodai felvétel elutasításának adatai

év	Helyhiány miatt elutasított gyermekek száma (fő)	Ebből hátrányos / halmozottan hátrányos helyzetű (fő)
2008	72	0
2009	161	0
2010	138	0
2011	154	0
2012	193	0
2013	148	0
2014	97	0
2015	133	0
2016	126	0
2017	127	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

év	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodai gyermek-csoportok száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai férőhelyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodába beírt gyermekek aránya a férőhelyek számához/%
2008	21	100	1	1957	2589	2198	84,90
2009	21	101	1	2217	2622	2386	91,00
2010	21	107	1	3001	2802	2477	88,40
2011	21	107	1	3100	2811	2526	89,86
2012	21	98	1	3161	2725	2605	95,60
2013	21	98	1	3118	2725	2558	93,87
2014	21	98	1	3159	2725	2610	95,78
2015	21	98	1	3084	2725	2644	97,03
2016	21	98	1	3097	2725	2637	96,77
2017	21	99	1	3207	2753	2632	95,60

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A 4.4.3. számú táblázatból világosan kitűnik, hogy az óvodás korú gyermekek száma folyamatosan változik. Az utóbbi években több az óvodába beírt gyermekek száma, mint a 3-6 éveseké, ennek oka egy statisztikai probléma, ugyanis a rendelkezésünkre álló népességi adatban (lakónépesség) levonásra kerülnek azok, akiknek más településen tartózkodási helyük van, életvitelszerűen viszont a kerületben élnek, illetve természetesen a kerületben szeretnének óvodába járni azok, akik nem rendelkeznek bejelentett lakcímmel, de életvitelszerűen itt élnek.

Mint ahogy az látszik, az Önkormányzat lehetőségeihez mérten törekszik a férőhelybővítésre. Folyamatosan nyújtunk be pályázatokat forrásteremtés céljából. 2017-ben az Önkormányzat saját forrásból, valamint pályázati támogatásból bővített óvodát: 3 új óvodai csoport és a hozzá tartozó öltözők, mosdók kialakításával.

A 2015/2016-os nevelési évtől jelentős problémát okoz a köznevelési törvénynek az az intézkedése, mely az óvodaköteles kort 3 évre csökkentette le. Ez több hátrányos tényezőt is eredményez: Mivel a felvétel szempontjából elsődleges az életkor, egyéb kritériumok - mint a rászorultság, a mentális vagy fejlődésbeli indokolttság -, korlátozott mértékben tudnak érvényesülni. Az által, hogy olyanok is óvodába kerülnek 3-4 évesen, akiknek felvételét szüleik korábban nem kérték volna, kiszorulnak azok, akik gyermekük 3 éves kora után szerettek volna visszamenni dolgozni. Az adott nevelési év során 3. életévüket betöltők kisebb eséllyel jutnak óvodai férőhelyhez, holott társadalombiztosítási ellátásuk (GYES) a gyermek 3. születésnapja után már nem jár. A család vagy bölcsődei férőhelyhez jut (minek következtében a fiatalabb gyermekek nem jutnak bölcsődébe), vagy magán-intézményt vállal (mely esetlegesen meghaladja anyagi lehetőségeit, vagy ellenkezik elveivel), vagy jövedelem nélkül otthon marad az anya.

4.4.4. számú táblázat - Az óvodai ellátás igénybevétele

2017-2018. nevelési év	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	Összesen
Összes óvoda						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	456	613	711	597	93	2470
Más településről bejáró gyermekek létszáma	13	37	33	27	11	121
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	1	4	11	25	14	55

Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	9	19	20	17	6	71
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	14	10	13	4	6	47
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	2	1	5	1	0	9
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	1	1	2
Cinkotai Huncutka Óvoda	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	Összesen
székhely (Ostoros út)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	13	25	49	20	0	107
Más településről bejáró gyermekek létszáma	1	3	3	1	0	8
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	2	0	0	2
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	0	0	0	0	0	0
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	1	0	0	0	0	1
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
telephely (Jövendő u.)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	20	27	26	27	4	104
Más településről bejáró gyermekek létszáma	2	3	3	2	0	10
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	1	2	0	3
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	0	0	0	1	0	1
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
Óvoda összesen						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	33	52	75	47	4	211
Más településről bejáró gyermekek létszáma	3	6	6	3	0	18

Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	3	2	0	5
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	0	0	0	1	0	1
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	1	0	0	0	0	1
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
Gyerekkuckó Óvoda	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	Összesen
székhely (Centenáriumi stny.)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	19	36	44	46	6	151
Más településről bejáró gyermekek létszáma	0	1	3	0	0	4
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	2	5	1	8
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	0	1	1	3	1	6
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	1	0	1
telephely (Hermina u.)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	12	23	32	33	5	105
Más településről bejáró gyermekek létszáma	0	0	0	1	0	1
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	1	5	1	7
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	0	0	2	0	0	2
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	4	0	0	0	0	4
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
telephely (Hársfa u.)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	9	21	27	11	4	72
Más településről bejáró gyermekek létszáma	0	0	0	0	1	1

Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	0	0	0	0
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	0	1	0	0	0	1
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	0	0	0	0	1	1
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
Óvoda összesen						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	40	80	103	90	15	328
Más településről bejáró gyermekek létszáma	0	1	3	1	1	6
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	3	10	2	15
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	0	2	3	3	1	9
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	4	0	0	0	1	5
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	1	0	1
Margaréta Óvoda	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	Összesen
székhely (Péterke u.)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	31	23	35	18	0	107
Más településről bejáró gyermekek létszáma	0	0	1	0	0	1
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	1	0	0	0	1
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	0	1	2	0	0	3
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	0	0	0	1	0	1
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
telephely (Monoki u.)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	37	32	53	15	0	137
Más településről bejáró gyermekek létszáma	1	1	2	2	0	6

Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	0	0	0	0
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	0	2	1	3	0	6
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	1	1	2	2	0	6
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
Óvoda összesen						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	68	55	88	33	0	244
Más településről bejáró gyermekek létszáma	1	1	3	2	0	7
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	1	0	0	0	1
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	0	3	3	3	0	9
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	1	1	2	3	0	7
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
Mátyásföldi Fecskefészkek Óvoda	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	Összesen
székhely (Baross G. u.)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	38	71	49	60	13	231
Más településről bejáró gyermekek létszáma	3	9	6	3	1	22
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	2	1	2	1	6
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	2	3	1	0	0	6
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	2	1	1	0	2	6
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
telephely (Pipitér 1. - Farkashalom u.)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	37	48	51	53	10	199
Más településről bejáró gyermekek létszáma	2	8	7	6	2	25

Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	2	5	6	13
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	0	0	1	2	0	3
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	0	1	0	0	1	2
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
telephely (Pipitér 2. - Csinszka u.)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	24	39	44	47	17	171
Más településről bejáró gyermekek létszáma	2	4	3	1	0	10
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	1	1	0	2	4
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	1	1	3	3	2	10
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	0	0	5	1	1	7
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
Óvoda összesen						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	99	158	144	160	40	601
Más településről bejáró gyermekek létszáma	7	21	16	10	3	57
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	3	4	7	9	23
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	3	4	5	5	2	19
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	2	2	6	1	4	15
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
Napsugár Óvoda	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	Összesen
székhely (Cziráki u.)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	14	27	26	26	5	98
Más településről bejáró gyermekek létszáma	0	0	0	1	0	1

Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	0	1	0	1
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	0	0	0	1	1	2
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	0	2	1	0	0	3
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	1	1	1	1	0	4
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
telephely (Lándzsa u.)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	10	15	24	18	4	71
Más településről bejáró gyermekek létszáma	0	1	0	0	2	3
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	0	1	1	2
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	0	0	1	0	0	1
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	1	1
telephely (Vadvirág 1. - Borotvás u.)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	18	23	33	24	3	101
Más településről bejáró gyermekek létszáma	2	3	3	3	3	14
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	0	0	0	0
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	0	0	0	1	0	1
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	1	1	0	0	0	2
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
telephely (Vadvirág 2. Ágoston P. u.)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	19	27	27	20	7	100
Más településről bejáró gyermekek létszáma	0	2	1	2	0	5

Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	1	1	0	2
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	1	2	0	1	0	4
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	2	1	0	0	1	4
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
Óvoda összesen						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	61	92	110	88	19	370
Más településről bejáró gyermekek létszáma	2	6	4	6	5	23
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	1	3	1	5
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	2	1	1	2	2	8
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	3	4	1	0	1	9
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	1	1	1	1	0	4
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	1	1
Sashalmi Manoda Óvoda						
székhely (Könyvtár u.)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	19	21	33	25	7	105
Más településről bejáró gyermekek létszáma	0	0	0	1	0	1
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	0	0	0	0
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	1	2	2	1	1	7
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	1	1	1	0	0	3
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	1	0	0	0	0	1
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
telephely (Mátészalka u. 18.)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	13	16	13	26	1	69
Más településről bejáró gyermekek létszáma	0	1	0	1	0	2

Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	0	0	0	0
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	0	1	2	1	0	4
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
Óvoda összesen						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	32	37	46	51	8	174
Más településről bejáró gyermekek létszáma	0	1	0	2	0	3
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	0	0	0	0
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	1	3	4	2	1	11
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	1	1	1	0	0	3
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	1	0	0	0	0	1
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
Szentmihályi Játsszókert Óvoda						
székhely (Baross u.)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	54	64	57	58	2	235
Más településről bejáró gyermekek létszáma	0	0	0	2	0	2
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	0	2	1	3
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	2	2	1	0	0	5
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	2	0	1	0	0	3
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	2	0	0	2
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
telephely (Bercsényi u.)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	15	9	8	17	0	49
Más településről bejáró gyermekek létszáma	0	0	0	1	0	1

Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	0	1	1	2
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	0	1	0	0	0	1
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	0	1	0	0	0	1
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
telephely (Varázskorona 1. - Szent Korona u. 53-57.)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	22	45	49	29	3	148
Más településről bejáró gyermekek létszáma	0	1	1	0	1	3
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	0	0	0	0	0	0
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	1	2	2	1	0	6
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	0	1	2	0	0	3
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	1	0	0	1
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
telephely (Varázskorona 2. - Szent Korona u. 98-100.)						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	32	21	31	24	2	110
Más településről bejáró gyermekek létszáma	0	0	0	0	1	1
Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermekek száma	1	0	0	0	0	1
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	0	1	1	0	0	2
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	1	0	0	1
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
Óvoda összesen						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	123	139	145	128	7	542
Más településről bejáró gyermekek létszáma	0	1	1	3	2	7

Beilleszkedési, tanulási, magatartás zavaros gyermek szám	1	0	0	3	2	6
Sajátos nevelési igényű gyermekek száma	3	6	4	1	0	14
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	2	2	3	0	0	7
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	4	0	0	4
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.5. számú táblázat - A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása

2017-2018. nevelési év	beíratott hátrányos helyzetű gyermekek létszáma	az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzótt hátrányos helyzetű gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	fejlesztő foglalkozásban részesülő hátrányos helyzetű gyermekek száma	beíratott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszáma	az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzótt halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	fejlesztő foglalkozásban részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
Cinkotai Huncutka Óvoda						
1-8 csoport összesen	0	0	0	0	0	0
A csoportok összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermekek	0	0	0	0	0	0
A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermekek (ped. szakszolgálat véleményével)	0	0	0	0	0	0
Gyermekkuckó Óvoda						
1-13 csoport összesen	0	0	0	1	0	0
A csoportok összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermekek	0	0	0	1	0	0
A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermekek (ped. szakszolgálat véleményével)	0	0	0	0	0	0
Margaréta Óvoda						
1-9 csoport összesen	0	0	0	0	0	0
A csoportok összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermekek	0	0	0	0	0	0
A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermekek (ped. szakszolgálat véleményével)	0	0	0	0	0	0

Mátyásfüldi Fecskefészek Óvoda						
1-24 csoport összesen	0	0	0	0	0	0
A csoportok összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermekek	0	0	0	0	0	0
A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermekek (ped. szakszolgálat véleményel)	0	0	0	0	0	0
Napsugár Óvoda						
1-15 csoport összesen	4	0	0	0	0	0
A csoportok összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermekek	0	0	0	0	0	0
A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermekek (ped. szakszolgálat véleményel)	0	0	0	0	0	0
Sashalmi Manoda Óvoda						
1-8 csoport összesen	2	0	0	0	0	0
A csoportok összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermekek	0	0	0	0	0	0
A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermekek (ped. szakszolgálat véleményel)	0	0	0	0	0	0
Szentmihályi Játsszókert Óvoda						
1-21 csoport összesen	4	0	0	0	0	0
A csoportok összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermekek	0	0	0	0	0	0
A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermekek (ped. szakszolgálat véleményel)	0	0	0	0	0	0

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

Az adatok nem tartalmazzák a Göllesz Intézményt, specialitása miatt. A **Göllesz Viktor Óvoda** rövid bemutatása szükséges ahhoz, hogy egyértelmű legyen, miért nem szerepelnek adatai az integráló óvodák mellett.

Érsekújvári utcai tagintézmény:

A tagintézmény 1 óvodai csoportjába az illetékes szakértői bizottságok szakvéleménye alapján kerülhetnek be az értelmileg akadályozott, autista, mozgásszervi fogyatékos, illetve halmozottan sérült gyermekek. Az intézményben szegregált csoportban fejlesztett óvodás gyerekek száma 13 fő.

Barátságos környezetben, családi, szeretetteljes légkör megteremtésével biztosítják a gyermekek harmonikus személyiségfejlődését.

A nevelő-oktató munka során az intézmény szakemberei – a fejlődésbeli sajátosságok figyelembe vételével – speciális, sérülés-specifikus módszerekkel és eszközökkel törekednek a gyermekek készségeinek, képességeinek lehető legeredményesebb fejlesztésére.

Kiemelt hangsúlyt kap az életviteli, szociális, kommunikációs készségek fejlesztése, valamint a mozgásfejlesztés.

4.4.13. számú táblázat - Iskolai ellátás igénybevétele

	Létszám	Napközis/egész napos iskola	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Sajátos nevelési igényű tanulók létszáma	SNI tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Évismétlők száma	Magán-tanulók száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
1-8- évfolyam összesen	5332	2945	462	63	1,18	12	0,22	121	2,27	17	48	121
9-13. évfolyam összesen	1325	0	407	7	0,52	0	0	5	0,37	3	6	5
1-13. évfolyam összesen	6657	2945	869	70	1,051	12	0,18	126	1,89	20	54	126
Arany János Általános Iskola	Létszám	Napközis/egész napos iskola	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Sajátos nevelési igényű tanulók létszáma	SNI tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Évismétlők száma	Magán-tanulók száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
1. évfolyam	86	85	11	0	0	0	0	0	0	0	1	0
2. évfolyam	59	57	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. évfolyam	84	78	9	0	0	0	0	3	3,57	0	0	3
4. évfolyam	74	69	7	0	0	0	0	1	1,35	0	0	1
5. évfolyam	79	46	6	0	0	0	0	1	1,26	0	1	1
6. évfolyam	50	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. évfolyam	59	0	9	0	0	0	0	1	1,69	0	1	1
8. évfolyam	27	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ÖSSZESEN	518	335	59	0	0	0	0	6	7,87	0	3	6

Batthyány Ilona Általános Iskola	Létszám	Napközis/egész napos iskola	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Halmazottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Sajátos nevelési igényű tanulók létszáma	SNI tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Évismétlők száma	Magán-tanulók száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
1. évfolyam	55	27	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. évfolyam	81	29	11	0	0	1	1,23	1	1,23	0	1	1
3. évfolyam	57	31	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. évfolyam	86	29	11	0	0	0	0	1	1,16	0	0	1
5. évfolyam	86	18	9	0	0	3	3,48	1	1,16	2	4	1
6. évfolyam	58	9	15	0	0	0	0	2	3,44	0	0	2
7. évfolyam	37	5	9	0	0	1	2,7	2	5,4	0	1	2
8. évfolyam	58	4	21	0	0	0	0	2	3,44	0	1	2
ÖSSZESEN	518	152	95	0	0	5	7,41	9	15,83	2	7	9
Centenárium Általános Iskola	Létszám	Napközis/egész napos iskola	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Halmazottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Sajátos nevelési igényű tanulók létszáma	SNI tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Évismétlők száma	Magán-tanulók száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
1. évfolyam	35	33	2	1	2,85	0	0	5	14,28	2	1	5
2. évfolyam	20	20	0	0	0	0	0	3	15	0	0	3
3. évfolyam	44	42	5	0	0	0	0	5	11,36	0	2	5
4. évfolyam	29	29	2	0	0	0	0	1	3,44	0	0	1
5. évfolyam	32	20	3	0	0	0	0	1	3,12	0	2	1
6. évfolyam	20	14	1	0	0	0	0	4	20	0	0	4

7. évfolyam	20	8	3	0	0	0	0	3	15	0	0	3
8. évfolyam	19	4	0	0	0	0	0	3	15,78	0	0	3
ÖSSZESEN	219	170	16	1	2,85	0	0	25	97,98	2	5	25
Herman Ottó Általános Iskola	Létszám	Napközis/egész napos iskola	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Halmazottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Sajátos nevelési igényű tanulók létszáma	SNI tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Évismétlők száma	Magán-tanulók száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
1. évfolyam	60	57	5	0	0	0	0	1	1,66	0	0	1
2. évfolyam	51	46	4	2	3,92	0	0	1	1,96	0	0	1
3. évfolyam	63	62	5	1	1,58	0	0	0	0	0	0	0
4. évfolyam	67	60	2	2	2,98	0	0	0	0	1	0	0
5. évfolyam	59	0	3	0	0	0	0	2	3,38	0	0	2
6. évfolyam	60	0	1	2	0	0	0	0	0	0	1	0
7. évfolyam	53	0	2	1	1,88	0	0	1	1,88	0	0	1
8. évfolyam	48	0	1	0	0	0	0	1	2,08	1	0	1
ÖSSZESEN	461	225	23	8	10,36	0	0	6	10,96	2	1	6
Jókai Mór Általános Iskola	Létszám	Napközis/egész napos iskola	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Halmazottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Sajátos nevelési igényű tanulók létszáma	SNI tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Évismétlők száma	Magán-tanulók száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
1. évfolyam	77	76	4	0	0	0	0	3	3,89	0	0	3
2. évfolyam	58	58	0	1	1,72	0	0	0	0	0	0	0
3. évfolyam	83	81	1	0	0	0	0	2	2,4	0	0	2
4. évfolyam	56	51	6	1	1,78	0	0	0	0	0	1	0

5. évfolyam	75	38	5	0	0	0	0	2	2,66	0	1	2
6. évfolyam	55	8	0	0	0	0	0	2	3,63	0	1	2
7. évfolyam	76	5	12	1	1,31	0	0	1	1,31	0	0	1
8. évfolyam	50	0	3	0	0	0	0	1	2	0	0	1
ÖSSZESEN	530	317	31	3	4,81	0	0	11	15,89	0	3	11
Kölcsy Ferenc Általános Iskola	Létszám	Napközis/egész napos iskola	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanuló aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Halmazottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Sajátos nevelési igényű tanulók létszáma	SNI tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Évismétlők száma	Magán-tanulók száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
1. évfolyam	54	54	1	2	3,7	0	0	1	1,85	0	0	1
2. évfolyam	72	35	2	1	1,38	1	1,38	1	1,38	1	0	1
3. évfolyam	53	53	3	2	3,77	0	0	0	0	0	0	0
4. évfolyam	59	25	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
5. évfolyam	54	41	2	1	1,85	1	1,85	1	1,85	0	0	1
6. évfolyam	79	21	8	2	2,53	1	1,26	2	2,53	0	1	2
7. évfolyam	43	4	3	2	4,65	1	2,32	1	2,32	0	1	1
8. évfolyam	60	1	0	0	0	0	0	3	5	0	2	3
ÖSSZESEN	474	234	19	10	17,88	4	6,81	9	14,93	2	4	9
Lemhényi Dezső Általános Iskola	Létszám	Napközis/egész napos iskola	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Halmazottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Sajátos nevelési igényű tanulók létszáma	SNI tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Évismétlők száma	Magán-tanulók száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
1. évfolyam	55	55	0	1	1,81	0	0	1	1,81	1	0	1

2. évfolyam	57	57	3	0	0	0	0	0	0	0	1	0
3. évfolyam	48	48	4	0	0	0	0	1	20,8	0	0	1
4. évfolyam	54	54	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. évfolyam	54	54	4	1	1,85	0	0	0	0	0	0	0
6. évfolyam	59	18	6	0	0	0	0	1	1,69	0	1	1
7. évfolyam	46	28	9	5	1,86	0	0	2	4,34	0	0	2
8. évfolyam	41	11	4	1	2,43	1	2,43	1	2,43	0	1	1
ÖSSZESEN	414	325	36	8	7,95	1	2,43	6	31,07	1	3	6
Móra Ferenc Általános Iskola	Létszám	Napközis/egész napos iskola	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanuló aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Halmazottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Sajátos nevelési igényű tanulók létszáma	SNI tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Évismétlők száma	Magán-tanulók száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
1. évfolyam	54	50	4	0	0	0	0	1	1,85	2	2	1
2. évfolyam	76	72	5	0	0	0	0	1	1,31	0	0	1
3. évfolyam	83	41	8	0	0	0	0	1	1,2	0	1	1
4. évfolyam	56	13	2	0	0	0	0	1	1,78	0	0	1
5. évfolyam	60	27	6	0	0	0	0	5	8,33	1	0	5
6. évfolyam	74	19	11	0	0	0	0	4	5,4	2	1	4
7. évfolyam	63	14	8	0	0	0	0	0	0	0	1	0
8. évfolyam	40	0	3	0	0	0	0	1	2,5	0	1	1
ÖSSZESEN	506	236	47	0	0	0	0	14	22,37	5	6	14

Sashalmi Tanoda Általános Iskola	Létszám	Napközis/egész napos iskola	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Halmazottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Sajátos nevelési igényű tanulók létszáma	SNI tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Évismétlők száma	Magán-tanulók száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
1. évfolyam	84	82	7	0	0	0	0	1	1,19	0	0	1
2. évfolyam	88	87	7	2	2,27	0	0	0	0	0	1	0
3. évfolyam	64	64	2	0	0	0	0	1	1,56	0	0	1
4. évfolyam	62	57	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. évfolyam	92	36	8	1	1,08	0	0	0	0	0	0	0
6. évfolyam	89	13	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. évfolyam	52	6	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. évfolyam	50	1	9	1	2	0	0	0	0	0	0	0
ÖSSZESEN	581	346	45	4	5,35	0	0	2	2,75	0	1	2
Szent-Györgyi Albert Általános Iskola	Létszám	Napközis/egész napos iskola	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Halmazottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Sajátos nevelési igényű tanulók létszáma	SNI tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Évismétlők száma	Magán-tanulók száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
1. évfolyam	41	41	2	0	0	0	0	2	4,87	0	0	2
2. évfolyam	50	49	6	3	6	0	0	3	6	0	1	3
3. évfolyam	80	80	2	5	6,25	0	0	2	2,5	1	0	2
4. évfolyam	78	77	6	7	8,97	2	2,56	2	2,56	0	1	2
5. évfolyam	39	24	4	5	12,8	0	0	3	7,69	0	0	3
6. évfolyam	47	16	3	1	2,12	0	0	5	10,63	0	1	5

7. évfolyam	30	13	3	1	3,33	0	0	5	16,66	2	1	5
8. évfolyam	19	9	1	0	0	0	0	2	10,52	0	0	2
ÖSSZESEN	384	309	27	22	39,47	2	2,56	24	61,43	3	4	24
Táncsics Mihály Általános Iskola és Gimnázium - Ált. Isk.	Létszám	Napközis/egész napos iskola	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Halmazottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Sajátos nevelési igényű tanulók létszáma	SNI tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Évismétlők száma	Magán-tanulók száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
1. évfolyam	80	80	4	0	0	0	0	2	2,5	0	1	2
2. évfolyam	86	86	6	0	0	0	0	0	0	0	2	0
3. évfolyam	77	77	7	0	0	0	0	3	3,89	0	0	3
4. évfolyam	53	53	6	0	0	0	0	2	3,77	0	3	2
5. évfolyam	84	0	10	1	1,19	0	0	0	0	0	3	0
6. évfolyam	89	0	10	1	1,12	0	0	0	0	0	1	0
7. évfolyam	70	0	9	5	7,14	0	0	2	2,85	0	0	2
8. évfolyam	51	0	12	0	0	0	0	0	0	0	1	0
ÖSSZESEN	590	296	64	7	9,45	0	0	9	13,01	0	11	9
Szerb Antal Gimnázium 7-8. évfolyam	Létszám	Napközis/egész napos iskola	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Halmazottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Sajátos nevelési igényű tanulók létszáma	SNI tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Évismétlők száma	Magán-tanulók száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
7. évfolyam	68	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. évfolyam	69	0	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ÖSSZESEN	137	0	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Corvin Mátyás Gimnázium	Létszám	Napközis/egész napos iskola	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Halmazottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Sajátos nevelési igényű tanulók létszáma	SNI tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Évismétlők száma	Magán-tanulók száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
9. évfolyam	156	0	46	2	1,28	0	0	1	0,64	0	0	1
10. évfolyam	128	0	50	0	0	0	0	3	2,34	0	0	3
11. évfolyam	115	0	46	1	0,86	0	0	0	0	1	0	0
12. évfolyam	112	0	58	0	0	0	0	0	0	2	0	0
ÖSSZESEN	511	0	200	3	2,14	0	0	4	2,98	3	0	4
Szerb Antal Gimnázium 9-12. évfolyam	Létszám	Napközis/egész napos iskola	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Halmazottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Sajátos nevelési igényű tanulók létszáma	SNI tanulók aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Évismétlők száma	Magán-tanulók száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
9. évfolyam	161	0	42	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10. évfolyam	126	0	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11. évfolyam	123	0	40	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12. évfolyam	115	0	36	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ÖSSZESEN	525	0	148	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Táncsics Mihály Általános Iskola és Gimnázium - Gimnázium	Létszám	Napközis/egész napos iskola	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanuló aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Halmazottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanuló aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Sajátos nevelési igényű tanuló létszáma	SNI tanuló aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Évismétlők száma	Magán-tanuló száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
9. évfolyam	92	0	32	4	4,34	0	0	1	1,08	0	1	1
10. évfolyam	86	0	5	0	0	0	0	0	0	0	2	0
11. évfolyam	58	0	22	0	0	0	0	0	0	0	1	0
12. évfolyam	53	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
ÖSSZESEN	289	0	59	4	4,34	0	0	1	1,08	0	6	1

Göllesz Viktor Óvoda, Általános Iskola és EGYMI	Létszám	Napközis/egész napos iskola	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanuló aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Halmazottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanuló aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Sajátos nevelési igényű tanuló létszáma	SNI tanuló aránya az osztály létszámához viszonyítva/%	Évismétlők száma	Magán-tanuló száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
1. évfolyam	58	58	1	2	3,44	0	0	58	100	0	0	58
2. évfolyam	20	20	0	1	5	2	10	20	100	6	1	20
3. évfolyam	17	17	0	0	0	0	0	17	100	5	1	17
vegyes évf.	12	0	0	0	0	0	0	12	100	0	0	12
5. évfolyam	4	4	1	0	0	0	0	4	100	0	0	4
6. évfolyam	7	7	0	0	0	0	0	7	100	1	0	7
7. évfolyam	6	6	0	1	16,6	1	16,6	6	100	2	0	6
8. évfolyam	5	5	0	0	0	0	0	5	100	0	0	5
ÖSSZESEN	129	117	2	4	25,04	3	26,6	129	800	14	2	129

Forrás: Oktatási Hivatal - KIR

A Göllész Viktor Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény rövid bemutatása szükséges ahhoz, hogy egyértelmű legyen, miért térnek el a számszaki adatai a többi iskoláétól:

Szabadföld úti tagintézmény:

A tagintézményben a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján bekerülő sajátos nevelési igényű, autista, ADHD (figyelemzavaros, hiperaktív) tanulókat nevelik 1-8. évfolyamon, kis létszámú osztályokban. Cinkotán, jó megközelíthető helyen, befogadó, biztonságos, kulturált környezetben fogadják tanítványaikat.

A pedagógiai tevékenység középpontjában a differenciált, korrektív, terápiás fejlesztés áll. Minden tanuló számára biztosítják azokat a tevékenységeket, amelyeket örömmel és eredményesen végeznek.

Az alapkészségek (olvasás, fogalmazás, matematika) fejlesztése valamennyi évfolyamon hangsúlyt kap. Sikerélmények megteremtésével elősegítik a tanuláshoz, munkavégzéshez szükséges belső motivációt.

Cél, hogy a tanítványok harmonikus személyiségű, közösségbe beilleszkedni tudó felnőttekké váljanak, akik képességeiknek, érdeklődésüknek megfelelő területen tudnak majd tevékenykedni.

A gyógypedagógusok nagy szakértelemmel és tapasztalattal rendelkeznek, munkájukat gyógypedagógiai asszisztensek segítik.

Az ép értelmű, de külön nevelést igénylő autista, és egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulókat a többségi iskolák tanmenete szerint tanítják. Ez a különnevelés a társadalmi integrációjukat, szocializációjukat alapozza meg.

A tanórákat emelt óraszámú egyéni és kiscsoportos fejlesztő foglalkozások egészítik ki: logopédia, alapozó terápia, szenzoros integrációs terápia, diszlexia terápia, finommotorika fejlesztése. A diákok 3. osztálytól tanulnak informatikát, 4. osztálytól angol nyelvet. Az autista tanulókkal az autizmus specifikus oktatás alapjait figyelembe véve, differenciáltan foglalkoznak.

Fontosnak tartják az iskolai hagyományok ápolását, az élményt nyújtó közösségi programokon való részvételt.

Érsekújvári utcai tagintézmény:

A tagintézmény óvodai, általános iskolai csoportjaiba az illetékes szakértői bizottságok szakvéleménye alapján kerülhetnek be az értelmileg akadályozott, autista, mozgásszervi fogyatékos, illetve halmozottan sérült gyermekek.

Barátságos környezetben, családi, szeretetteljes légkör megteremtésével biztosítják a gyermekek harmonikus személyiségfejlődését.

A nevelő-oktató munka során az intézmény szakemberei – a fejlődésbeli sajátosságok figyelembe vételével – speciális, sérülés-specifikus módszerekkel és eszközökkel törekednek a gyermekek készségeinek, képességeinek lehető legeredményesebb fejlesztésére.

Kiemelt hangsúlyt kap az életviteli, szociális, kommunikációs készségek fejlesztése, valamint a mozgásfejlesztés. A pedagógiai tevékenységükben – a közismereti tantárgyak oktatása mellett – nagy figyelmet fordítanak a mindennapi életben használható, praktikus ismeretek, készségek elsajátíttatására, amelyek a későbbi munkatevékenységek alapjául is szolgálhatnak.

A logopédiai foglalkozásokon beszédindítás, hangfejlesztés és részképességek komplex fejlesztése történik. Terápiás kutyás foglalkozások támogatják a növendékek érzelmi, értelmi fejlődését, hiszen az állatok jelenléte számos kedvező hatást gyakorol a gyerekekre. Külön foci foglalkozást biztosítanak a sportolni vágyók számára.

Szent Imre utcai tagintézmény:

Az iskola Rákosszentmihályon nyugodt, csendes, családi házakkal körülölelt helyen fekszik. Beszédjavító általános iskolai oktatás folyik 1-4. évfolyamig logopédiai osztályokban, iskolaotthonos keretek között.

A tagintézménybe csak a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Beszédvizsgáló, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézmény szakvéleménye alapján történik a felvétel.

Az alsó tagozatos követelmények – elnyújtott első osztállyal (o.) kiegészítve - öt év alatt teljesíthetők.

Intenzív logopédiai szakellátást, speciális, differenciált tanórai, sokoldalú kiscsoportos fejlesztéseket biztosítanak a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelően.

Cél, hogy alkalmassá tegyék a gyermekeket a komplex logopédiai módszerek alkalmazásával a fejlesztési lehetőségeket maximálisan kihasználva a többségi általános iskolai eredményes tanulásra.

Nagy gondot fordítanak a beszédhibák javításán, a beszédmegértés és beszédészlelés fejlesztésén kívül a nyelvi, kommunikációs zavarok korrekciójára, a diszlexia, a diszgráfia, a diszkalkulia megelőzésére, reedukációjára, valamint a változatos mozgásfejlesztésre.

Minden gyermeknek lehetősége van a mindennapos sportolásra, mozgásra, a 3. évfolyamon a tankerület által finanszírozott úszásoktatásra. A 4. osztálytól angol nyelvet tanítanak. A 3. évfolyamon tanuló diákok a napközis foglalkozás keretében verses, zenés angol, illetve német előkészítő foglalkozáson vehetnek részt. Nagy figyelmet fordítanak az erkölcsi, a zenei és közösségi nevelésre is.

Az iskolába eltöltött éveket követően – eredményes felzárkózás után – a tanulók megfelelően beilleszkednek a körzetes általános iskolákba.

Egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált foglalkozások során a személyiségfejlesztés mellett a beszéd- és mozgásfejlesztésre, a szókincsbővítésre különös figyelmet fordítanak.

Szakvizsgázott tanítók, konduktor és fejlesztőpedagógusok, logopédusok végzik az oktatást iskolapszichológus és gyermekorvos támogatásával.

A táblázatok adataiból megállapítható, hogy a kerületben élő hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek száma alacsony, a hasonló településen végzett vizsgálatok adataihoz képest.

- c) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTT- SÁG	Óvodák összesen	Cinko- tai Hun- cutka Óvoda	Gye- rek- kuckó Óvoda	Marga- réta Óvoda	Mátyás- földi Fecske- fészek Óvoda	Napsu- gár Óvoda	Sashalmi Manoda Óvoda	Szentmi- hályi Játszókert Óvoda	Göllesz Óvoda									
Az óvoda telephelyei- nek száma	21	2	3	2	3	4	2	4	1									
Hány településről járnak be a gyermekek	4	1	3	2	4	3	1	4	2									
Óvodai férőhelyek száma	2753	224	364	252	672	420	224	585	12									
Óvodai csoportok száma	99	8	13	9	24	15	8	21	1									
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6.00- 18.00 és egy esetében 7.00- 17.00	6.00- 18.00	6.00- 18.00	6.00- 18.00	6.00- 18.00	6.00- 18.00	6.00- 18.00	6.00- 18.00	7.00 - 17.00									
A nyári óvoda- bezárás időtartama:	4 hét	4 hét	4 hét	4 hét	4 hét	4 hét	4 hét	4 hét	nincs									
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám	Fő	Hiányzó létszám	Fő	Hiányzó létszám	Fő	Hiányzó létszám	Fő	Hiányzó létszám	Fő	Hiányzó létszám	Fő	Hiányzó létszám	Fő	Hiányzó létszám	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapeda- gógusok száma	205	15	19	2	27	5	19	0	49	1	31	1	17	2	43	4	0	0
Gyógyped- agógusok létszáma	14	0	0	0	1	0	8	0	0	0	0	0	1	0	1	0	3	0
Pszichológu- sok létszáma	6	1	0	0	1	0	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0
Pedagógiai assziszten- sek létszáma	31	0	3	0	4	0	2	0	8	0	4	0	2	0	6	0	2	0
Dajkák létszáma	100	0	8	0	13	0	9	0	24	0	15	0	8	0	21	0	2	0

Forrás: intézményi adatok

2017. szeptember 1-jétől az Önkormányzat az általa fenntartott óvodákban a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését már nem a Göllesz EGYMI szakembereivel látja el. Saját szakemberek – logopédus, konduktor, gyógypedagógus - alkalmazásával biztosítjuk a sajátos nevelési igényű gyerekek szakértői véleményben előírt fejlesztését. Ezen kívül valamennyi óvodában van óvodapszichológus, akik segítséget jelentnek mind a gyerekek, mind a szülők, mind az óvodapedagógusok számára.

Az utóbbi években egyre nagyobb nehézséget jelent az üres pedagógus státuszok betöltése. A köznevelési intézmények gyakran kevesebb pedagógussal kénytelenek ellátni feladataikat. E probléma a megoldására tett javaslatok, tervezett intézkedések szerepelnek a HEP intézkedési tervében.

4.4.9. számú táblázat - Általános iskolások adatai – el- és bejárás

A településen élő általános iskolás korú gyermekek összlétszáma	6550
Más településről bejáró általános iskolások létszáma	462
Más településre eljáró általános iskolások létszáma	1680
Általános iskolás korúak közül a HH gyerekek létszáma	12
Általános iskolás korúak közül a HHH gyerekek létszáma	19

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

4.4.11. számú táblázat - Iskola személyi feltételek

	Fő	Hiányzó létszám
Fő munkaviszony keretében alkalmazott pedagógusok száma	670	n.a
Teljes munkaidős pedagógusok száma	619	n.a
Részmunkaidős pedagógusok száma	51	n.a
Óraadó pedagógusok száma	0	n.a
Nem pedagógus munkakörben dolgozók száma	180	n.a
Gyógypedagógusok létszáma	7,5	n.a
Gyermekevédelmi felelősök száma	11	n.a
Iskolaorvosok száma	8	n.a
Iskolapszichológusok száma	6,5	n.a

Forrás: KIR

A köznevelés 2013-tól részben, 2017-től teljesen kettévált. Az óvodai nevelésen kívül minden más köznevelési feladat állami.

Így tehát az iskolákban biztosítandó egyéb szolgáltatásokra már nincs ráhatása az önkormányzatnak, de a tapasztalat az, hogy az Észak-Pesti Tankerület biztosítja a jogszabályban előírt személyi feltételeket, az Önkormányzattal, az önkormányzati intézményekkel továbbra is együttműködik.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

Kerületünkre nem jellemző a hátrányos megkülönböztetés, elkülönítés. Ilyen adatokkal nem rendelkezünk. A különböző intézmények között nagyon jó a kapcsolat, szakmai együttműködés jellemzi.

Amennyiben az Önkormányzat tudomására jut az egyenlő bánásmód megsértése a közszolgáltatások nyújtásakor, azt megvizsgáljuk, orvosoljuk.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

4.4.14. számú táblázat – Kompetenciamérési adatok

országos kompetencia-mérés eredménye	országos átlag	közép-magyarországi átlag	budapesti átlag	kerületi átlag	Arany J- Ált. Isk.	Batthyányi I. Ált. Isk.	Centenáriumi Ált. Isk.	Herman O. Ált. Isk.	Jókai Mór Ált Isk.	Köcsey F. Ált. Isk.	Lemhényi D. Ált. Isk.	Móra F. Ált.-Isk.	Sashalmi Tanoda Ált. Isk.	Szent-Györgyi A. Ált. Isk.	Táncsics M. Ált. Isk. és Gimn.	Corvin Máttyás Gimnázium	Szerb A. Gimn.
2010																	
Szövegértés																	
6. évfolyam	1483	1499	1554	1555	1537	1499	1526	1682	1545	1569	1485	1495	1660	1491	1553		
8. évfolyam	1583	1596	1642	1650	1642	1620	1644	1773	1632	1656	1560	1583	1703	1508	1627	n.a	1774
10. évfolyam	1620	1638	1651	1734			1497								1619	n.a	1827
Matematika																	
6. évfolyam	1498	1510	1557	1555	1603	1513	1532	1758	1502	1495	1459	1483	1647	1548	1502		
8. évfolyam	1622	1633	1682	1677	1687	1600	1638	1938	1633	1633	1605	1585	1745	1563	1564	n.a	1828
10. évfolyam	1613	1628	1642	1727			1436								1567	n.a	1853
2011																	
Szövegértés																	
6. évfolyam	1465	1478	1534	1538	1463	1562	1499	1607	1555	1558	1405	1460	1655	1502	1508		
8. évfolyam	1577	1587	1654	1659	1656	1616	1609	1718	1650	1630	1557	1620	1743	1563	1644	n.a	1795
10. évfolyam	1617	1631	1661	1761			1529								1723	n.a	1816
Matematika																	
6. évfolyam	1486	1495	1550	1544	1469	1526	1527	1656	1545	1546	1498	1446	1674	1523	1515		
8. évfolyam	1601	1605	1664	1665	1621	1588	1620	1731	1640	1707	1622	1571	1736	1601	1645	n.a	1862
10. évfolyam	1635	1648	1671	1779			1505								1712	n.a	1843
2012																	
Szövegértés																	
6. évfolyam	1472	1484	1546	1581	1580	1564	1566	1614	1532	1578	1514	1577	1635	1618	1570		
8. évfolyam	1567	1584	1649	1664	1676	1606	1631	1747	1621	1608	1552	1621	1713	1562	1669	n.a	1829
10. évfolyam	1603	1619	1646	1734			1495								1650	n.a	1801
Matematika																	
6. évfolyam	1489	1501	1558	1598	1690	1557	1536	1653	1532	1605	1550	1601	1633	1641	1582		
8. évfolyam	1612	1623	1686	1707	1898	1669	1659	1875	1643	1647	1556	1589	1773	1569	1665	n.a	1834
10. évfolyam	1632	1644	1675	1783			1528								1642	n.a	1869
2013																	

Szövegértés																	
6. évfolyam	1497	1512	1577	1591	1714	1543	1515	1667	1549	1563	1568	1538	1695	1494	1579		
8. évfolyam	1555	1564	1628	1635	1620	1708	1569	1647	1621	1592	1570	1553	1714	1567	1721	n.a	1730
10. évfolyam	1620	1636	1664	1662											1684	n.a	1828
Matematika																	
6. évfolyam	1489	1499	1557	1566	1728	1492	1495	1715	1504	1546	1464	1485	1669	1495	1585		
8. évfolyam	1620	1629	1696	1697	1721	1697	1581	1733	1681	1629	1489	1605		1624	1607	n.a	1820
10. évfolyam	1640	1651	1684	1698											1670	n.a	1896
2014																	
Szövegértés																	
6. évfolyam	1488	1547	1556		1508	1583	1432	1620	1582	1516	1625	1510	1609	1522	1582		
8. évfolyam	1567	1611	1624		1675	1645	1587	1710	1646	1540	1590	1539	1716	1430	1643		1780
10. évfolyam	1601	1675	1708												1634	1698	1792
Matematika																	
6. évfolyam	1497	1546	1555		1490	1593	1469	1640	1573	1517	1614	1469	1581	1569	1579		
8. évfolyam	1618	1662	1674		1715	1634	1590	1788	1697	1575	1690	1564	1749	1459	1713		1837
10. évfolyam	1645	1705	1738												1686	1729	1849
2015																	
Szövegértés																	
6. évfolyam	1494	1565	1574		1532	1555	1312	1665	1629	1589	1596	1603	1619	1566	1599		
8. évfolyam	1568	1616	1630		1561	1627	1424	1661	1631	1656	1653	1664	1728	1617	1716		1787
10. évfolyam	1610	1685	1716												1667	1711	1769
Matematika																	
6. évfolyam	1486	1544	1549		1505	1555	1376	1625	1594	1564	1599	1586	1616	1510	1576		
8. évfolyam	1597	1638	1651		1643	1624	1478	1709	1662	1630	1591	1615	1743	1663	1722		1797
10. évfolyam	1641	1699	1733												1671	1722	1825
2016																	
Szövegértés																	
6. évfolyam	1503	1568	1581		1614	1525	1534	1656	1558	1544	1623	1509	1621	1580	1625		
8. évfolyam	1571	1616	1627		1558	1601	1487	1702	1590	1632	1683	1497	1683	1723	1640		1813
10. évfolyam	1613	1682	1711												1611	1741	1787

Matematika

6. évfolyam	1497	1561	1571		1609	1521	1477	1680	1551	1509	1584	1474	1607	1633	1618		
8. évfolyam	1612	1666	1678		1645	1682	1486	1756	1636	1644	1712	1536	1718	1846	1705		1880
10. évfolyam	1647	1706	1735												1690	1763	1857
2017																	

Forrás: Oktatási Hivatal

Amennyiben az országos kompetencia-mérések iskolai eredményeiben bármelyik iskolában alulteljesítés tapasztalható az országos átlaghoz képest, akkor beavatkozás (az érintett intézmények komplex fejlesztését szolgáló programok) tervezése szükséges. (Az alul maradó adatokat vastagított számokkal jelöltük.) Látható a 4.4.14-es táblázatból, hogy ez egy-egy évfolyamon, egy-egy iskolában van jelen, és ott sem drasztikus az elmaradás. Kiemelkedő teljesítményű a Sashalmi Tanoda és a Szerb Antal Gimnázium. Legrosszabb eredményeket a Centenárium Általános Iskola hozza.

Lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló az Nktv. 4. § 37. pontja értelmében az a tanuló, akinek az adott tanévben a tanulmányi átlageredménye közepes teljesítmény alatti, vagy a megelőző tanévi átlageredményéhez képest legalább 1,1 mértékű romlást mutat, és esetében komplex, rendszerszintű pedagógiai intézkedések alkalmazása válik szükségessé.

4.4.16. számú táblázat – Lemorzsolódási mutatók az általános iskolában

tanév	Évfolyamismétlők aránya (%)		Magántanulók aránya (%)		Az előző tanévben 250 óránál többet hiányzó tanulók aránya (%)		8. évfolyamot eredményesen befejezők aránya (%)
	összlét-számon belül	HHH-tanulók körében	összlét-számon belül	HHH-tanulók körében	összlét-számon belül	HHH-tanulók körében	összlét-számon belül
2008/2009	19,59	0,2	7,77	0,2	2,4	0	98
2009/2010	9	0	7,86	0	1,7	0	96
2010/2011	13,36	0	8,85	50	0,2	0	100
2011/2012	5,33	0,21	8,43	50,2	4,3	0	95
2012/2013	10,1	0	8,51	50	2,3	0	98
2013/2014	8,81	1	6,85	0	2,37	0,6	100
2014/2015	6,21	0	6,55	0	3,84	0,2	100
2015/2016	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	100
2016/2017	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	98
2017/2018	0,31	0	0,9	0	n.a	n.a	96

A végzettség nélküli iskolaelhagyók arányának csökkentésére irányuló EU 2020 stratégia célkitűzéséhez kapcsolódva hazánk – más európai országokhoz hasonlóan – a végzettség nélküli iskolaelhagyók arányának 10%-ra csökkentését vállalta 2020-ig. A végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentésének alapja a köznevelési rendszerben tanulmányokat folytató, lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók kiemelt, komplex támogatása, ami a köznevelési rendszer szintjén elsősorban a korai iskolaelhagyással kiemelten érintett nevelési-oktatási intézmények fejlesztésével, illetve az érintett intézmények és pedagógusaik számára nyújtott szakmai szolgáltatások biztosításával érhető el.

A tanulók átlageredményének adatait nem ismerjük, de a pedagógusok nagy figyelmet fordítanak a tanulók megsegítésére, prevenció, intervenció és kompenzáció intézkedésekkel.

A 8. évfolyamot nem befejezők aránya igen alacsony. Ettől eltérést mutat a Göllesz Viktor Intézmény iskolája, ahol azonban gyógypedagógiai oktatás folyik.

A 4.4.16. táblázat olyan csoportokat vesz számba, akik feltehetően problémákkal küzdenek, speciális figyelmet igényelnek. Az adatok szerint mindez nem számottevő méretű, tehát mondhatjuk, hogy a jelenleg működő keretek között a problémák kezelhetők.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

4.4.17. számú táblázat – Hátránykompenzáló programok

Általános Iskola	Hátránykompenzáló programok			
Arany János	tehetséggondozás	felzárkóztatás	szaktárgyi szakkörök	művészet, sport
Batthyány Ilona	tehetséggondozás	felzárkóztatás	egyéb foglalkozások	
Centenárium	fejlesztő foglalkozás	felzárkóztatás	szaktárgyi szakkörök	művészet, sport
Herman Ottó	érdeklődési körnek megfelelő egyéb foglalkozások			
Jókai Mór	egyéni foglalkozás	felzárkóztatás	egyéb szakkörök	
Kölcsey Ferenc	fejlesztő foglalkozás	korrepetálás	szaktárgyi szakkörök	művészet, sport
Lemhényi Dezső	fejlesztő foglalkozás		szaktárgyi szakkörök	művészet, sport
Móra Ferenc	tehetséggondozás	felzárkóztatás	szaktárgyi szakkörök	művészet, sport
Sashalmi Tanoda	tehetséggondozás	felzárkóztatás	szaktárgyi szakkörök	művészet, sport
Szent-Györgyi Albert		felzárkóztatás	szaktárgyi szakkörök	művészet, sport
Táncsics Mihály	tehetséggondozás	felzárkóztatás	szaktárgyi szakkörök	művészet, sport
Gimnázium				
Corvin Mátyás	tehetséggondozás	versenyfelkészítés	szaktárgyi szakkörök	művészet, sport
Szerb Antal	tehetséggondozás	versenyfelkészítés	szaktárgyi szakkörök	művészet, sport
Táncsics Mihály	tehetséggondozás	felzárkóztatás	szaktárgyi szakkörök	művészet, sport
Rácz Aladár Zeneiskola	tehetséggondozás	versenyfelkészítés		művészet, sport
Göllesz Viktor Óvoda, Általános Iskola és EGYMI	fejlesztő foglalkozás		egyéb foglalkozások	

Forrás: Oktatási Hivatal - KIR

A 4.4. 17. táblázat mutatja az iskolák által szervezett **egyéb iskolai programokat**.

A fejlesztő, felzárkóztató foglalkozásra a tanulók jelentkezése nem önkéntes, a pedagógusok véleménye alapján kötelező. Ez alól felmentést a szülő írásbeli kérelme alapján az iskola igazgatója adhat.

Az Önkormányzat minden nyáron szervez **napközis tábort**, átlagosan 200 körüli részvevővel. A táborban kedvező feltételekkel vehetnek részt az általános iskolás korúak, mivel 2014-ig csak az étkezés díját kellett kifizetni, ami megegyezik az iskolában szokásos étkezési térítési díjjal (2013-ban 3-szori étkezés esetén 454 Ft.), amiben érvényesíthető a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény. A költséget tovább csökkenti, – amikor az önkormányzatnak van lehetősége pályázatot benyújtani,—, a nyári gyermekétkeztetésen keresztül juttatott támogatás. A napközis tábor színes programokkal teli, szórakoztató kikapcsolódást biztosít a tábor területén megszervezett, vagy a területen kívüli programokkal. 2015-től a tábor programjaiért egy kedvezményes térítési díjat kell fizetni (2018-ban étkezéssel napi 1 993.- Ft). A programok sokszínűek, a korábbiaknál magasabb színvonalúak, csakúgy, mint a biztosított étkezés.

Szintén önkormányzati intézmény, a **Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ** Szünidei napraforgós Napokat és Gázló Kirándulást szervez, szünidei programként.

Alapfokú művészetoktatást elsősorban a Rácz Aladár Zene-, Tánc-, Képző- és Iparművészeti Alapfokú Művészeti Iskola biztosít. E mellett a Corvin Művelődési Házban számos művészeti programon lehet részt venni. (pl: Liget Táncakadémia), és az ő szervezésükben valósulnak meg a nagyobb kerületi rendezvények, melyek közül több nyitott bárki számára.

A **Kertvárosi Helytörténeti és Emlékezet Központ** főként a hagyományokhoz kapcsolódva szervez ingyenes programokat, együttműködve civil szervezetekkel. Fentiek mellett a kerületben számtalan vállalkozás nyújt tartalmas szabadidős programokat.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szülőknek a nyári iskolai szünet időszakában nehézséget okoz gyermekeik felügyeletének, illetve hasznos szünidei programok szervezésének megoldása.	1.Felmérni az igényeket az iskolákban a napközis tábor iránt. 2.A nyári napközis tábor folyamatos megszervezése 3.A táborban sokszínű program biztosítása.
Felismerve, hogy egyre több a fejlesztésre szoruló gyermek, illetve a nagyobb nehézségek megelőzhetőek a minél korábbi segítségnyújtással, az Önkormányzat 2017-ben saját gyógypedagógiai fejlesztő hálózatot hozott létre, önként vállalt feladatként. Cél a hálózat hosszú távú fenntartása.	Az óvodás gyermekek egy probléma felmerülésekor helyben lehetőséget kapnak arra, hogy szakember vizsgálja őket, továbbá állapotuktól és a problémától függően helyben, az óvodájában részesülhessenek fejlesztésben, vagy segítséget, információt kapjon a szülő azt illetően, hogy merre mehet tovább gyermeke fejlődésének biztosítása érdekében.
A bölcsődébe / óvodába kerülő gyermekek esetében gyakran előforduló probléma, hogy a gyermek /család valamely okból segítségre szorul. Az intézmény egy rövidebb / hosszabb ismerkedési folyamatot követően látja a problémát, illetve ajánl segítséget. Így esetenként a gyermekek /családok későn kaphatják meg a megfelelő támogatást.	A bármely okból segítségre szoruló gyermek /család bölcsődébe/óvodába kerülése esetén a védőnő egy kialakított standard segítségével megfelelő információt nyújt a gyermek-intézménynek, felvéve velük a kapcsolatot. Ugyanezt megvalósul a bölcsődéből óvodába kerülő gyermekek esetében is.
15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosítása következtében 2018. szeptember 1-jétől a család- és gyermekjóléti szolgálatok ellátandó új feladata az iskolai és óvodai szociális segítő tevékenység.	A tevékenység bevezetése, kapcsolatfelvétel és megállapodás megkötése a köznevelési intézményekkel, szakemberek foglalkoztatása, szakmai tartalom biztosítása.
A prevenció jellegű, gyermekeknek /kamaszoknak szóló programok népszerűek és hatékonyak, ezért folyamatosságuk biztosítása fontos cél.	A Napraforgó Központ prevenció programjainak (Szünidei Napraforgós Napok, Kézműves klub, Erzsébet tábor, Gomoku verseny, Kamaszklub, Társasjátéklklub) folyamatos biztosítása, új programok bevezetése, az igényekre reagálva, szoros együttműködésben a Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- *Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.*
- *a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,*
- *a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,*
- *a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.*

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

Az önkormányzat felismerve azt a tényt, hogy mekkora ereje van az esélyegyenlőség megteremtésében, illetve a családok működőképességében a nők munkavállalásának, lépéseket tesz ennek érdekében.

Ezt mutatja az a kezdeményezése, amelyben a Polgármesteri Hivatalban dolgozók gyermekei számára 2012 óta két hetes ingyenes napközis táborot biztosít, ahol a szülőknek csak az étkeztetést kell biztosítani.

Az Önkormányzat 2009-ben a Nagycsaládosok Országos Egyesületétől elnyerte a Családbarát Önkormányzat címet, és 2011-ben a Nemzeti Erőforrás Minisztérium pályázatában családbarát munkahellyé nyilvánította. Később a családbarát auditon szintén sikeresen szerepeltünk, 2014-ben különdíjban részesült a Hivatal a családbarát munkahely pályázaton. 2015-ben két intézmény is családbarát munkahely címet kapott: a Corvin Művelődési Ház és a Kerületgazda Szolgáltató Szervezet. Ez azért is fontos, mert az önkormányzat által fenntartott és működtetett intézményekben a foglalkoztatottak 85%-a nő.

2018 a családok éve. Az Önkormányzat, és a Sashalmi Piac is csatlakozott a programsorozathoz, melynek keretében szintén a családokat célzó programokat helyezik előtérbe.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A munkavállalóknak nemétől függetlenül joga van ahhoz, hogy egyenlő értékű munkáért egyenlő bért kapjon. A két nemet az egyenlő versenyfeltételek biztosítása mellett egyenlő bánásmód is megilleti. Az egyenlő bánásmód elve garantálja a diszkrimináció tilalmát, vagyis a hátrányos megkülönböztetéstől mentes életet. Szükséges a női esélyegyenlőség érdekében nőkre szabott foglalkoztatási programok kezdeményezése, családbarát munkahelyek létrehozása a család és a munkahely összeegyeztetésének biztosítása érdekében, a gyermekvédelmi és gyermekjóléti szolgáltatások fejlesztése, a 0-3 éves korosztály napközbeni felügyeletének biztosításával (bölcsőde, családi napközi). A szociális biztonsági rendszerek megfelelő kialakítása (betegség, rokkantság, idősor, üzemi baleset vagy foglalkoztatási betegség esetén, munkanélküliség elleni védelem), szülői szabadság biztosítása, a terhes nők, a gyermekágyas és szoptató anyák munkahelyi biztonságának javítása.

Tapasztalataink szerint a nők között is kiemelkedően hátrányos helyzetben vannak a 45 év feletti nők elsősorban a változó képzettségi követelmények miatt. A Napraforgó Központ tapasztalatai alapján az álláskereső klubban is jelentős számban jelennek meg a tartós munkanélküli 45-50 év feletti nők, akiknek nagy része a közmunkaprogramban részt tud ugyan venni, azonban tartós munkaerő piaci elhelyezkedésük nehéz vagy nem sikeres, ezért néhány hónapos szünetekkel tarkítva évek óta közmunkások.

A pályakezdők szakmai tapasztalat hiánya miatt, a GYES-en lévők, illetve kisgyermekes anyukák pedig a munkából való kiesés miatt vannak hátrányos helyzetben. Sajnos a kisgyermekes, esetleg egyedülálló anyukák, hiába tudnak elhelyezkedni, gyakran előfordul, hogy munkahelyüket nem vagy rövid ideig tudják csak megtartani, mivel kisgyermekük gyakran beteg, amit a munkáltatók nem néznek jó szemmel.

E csoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	23643	25914	n.a.	n.a.	414	381
2009	23462	25696	n.a.	n.a.	738	695
2010	23302	25505	n.a.	n.a.	849	791
2011	23119	25164	15774	13050	821	745
2012	22811	24867	n.a.	n.a.	711	735
2013	23040	25245	n.a.	n.a.	564	553
2014	22925	25116	n.a.	n.a.	541	537
2015	22547	24742	n.a.	n.a.	484	514
2016	22578	23964	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	22635	24622	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIr és helyi adatgyűjtés

A foglalkoztatottsági adatok csak a népszámlálás kapcsán lelhetők fel. Egyéb felmérések nem hoznak használható eredményt, mivel nem a teljes, 72 ezer fős lakónépességet érintik. A táblázat kitöltése során így visszamenőleges adatokkal nem fogunk rendelkezni, a jövőre

nézve pedig nem áll módjában az önkormányzatnak a teljes lakosságra kiterjedő felmérést végeznie.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Foglalkoztatást segítő programok számáról nincs adat, csak annyi információ van, hogy a Napraforgó Központ álláskereső klubja működik, sikeres.

A BFKH Foglalkoztatási Osztályától kapott információk alapján a munkáltatóknak nyújtott támogatásokon keresztül a női munkavállalók elhelyezkedését is van mód segíteni.

A foglalkoztatási és képzési programokra egyaránt jellemző, hogy nem feltétlen állami feladat, ezért nem rendelkezünk adatokkal a piaci és civil szereplők programjairól, a résztvevők számáról. Továbbá az is jellemzi mindkét lehetőséget, hogy nem elsősorban kerületi keretek között zajlanak.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A Foglalkoztatási Osztálytól kapott adatokból csupán annyi szűrhető le, hogy a regisztrált munkanélküli nők száma egy nagyobb emelkedést követően (2009) stagnált, majd folyamatosan kis mértékben csökkent.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A kisgyermeket nevelő nők és férfiak esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges körülmény a bölcsődei/óvodai férőhelyek száma.

Családbarát megoldási lehetőségnek bizonyulna, ha otthon végezhető munkát vagy részmunkaidős munkahelyet találna a többgyermekes, kisgyermekes anyuka. Így pénzkereseti lehetőséghez jut, mégis maradna idő a családjára, a gyerekekre.

A közösségi esélyegyenlőség akcióprogram céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára. E célok megvalósulását példamutatásával tudja segíteni, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget.

A gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit, ezért ezt kiemelt területként kell kezelni.

A bérkülönbségek kerületi szinten nem kerülnek felszínre. Arról sem tudunk, hogy a helyi vállalkozások milyen arányban foglalkoztatnak női vagy férfi munkaerőt. Adatgyűjtés nem lehetséges a 5.1.3. számú Hátrányos megkülönböztetés című táblázat kitöltéséhez, de ez nem is mutatna valós képet a kerületi nők foglalkoztatása témakörében.

Az önkormányzat hatásköre, lehetősége e problémakörben addig terjed, hogy felhívja az érintettek (nők, munkaadók) figyelmét a hátrányos megkülönböztetés tilalmára, az egyenlő bánásmód fontosságára, illetve hogy a munkaerőpiacra való visszajutást segítő programokban kiemelten foglalkozzon a nők helyzetével.

A nők munkavállalásának elősegítése érdekében a kerületi bölcsődék és óvodák a gyerekek felvételénél előnyben részesítik azokat a családokat, ahol az édesanya rész- vagy teljes munkaidőben visszatér a munkába. Segítve a dolgozó édesanyák munkába járását, a bölcsődék és az óvodák nyári nyitva tartása úgy került kialakításra, hogy mindig legyen

nyitva tartó intézmény, ahová a dolgozó édesanyák bevihetik gyermekeiket a nyár folyamán is.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, mely egyrészt elméletileg kedvezőbb a GYED extra bevezetésével, másrészt nagyobb férőhelyhiányt eredményez a kötelező óvodáztatás. E ponton belül szükséges a hozzáférés feltételeinek további vizsgálata.

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi bölcsődében, munkahelyi bölcsődében, mini bölcsődében, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában. Célja napközbeni ellátás, felügyelet, gondozás, nevelés biztosítása.

Bölcsődei ellátás

Bölcsődei ellátás keretében a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani. Bölcsődei ellátást biztosíthat a bölcsőde, a mini bölcsőde, a munkahelyi bölcsőde és a családi bölcsőde. Bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható

A XVI. kerületben egyesített bölcsőde keretében 5 bölcsőde 360 férőhelyet biztosít, és további férőhelybővítés indult el.

A **bölcsőde** olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által, akár több csoportban nyújt szakszerű gondozást és nevelést.

A **családi bölcsőde** olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a szolgáltatás nyújtója a saját otthonában vagy más e célra kialakított helyiségben biztosít.

Jellemzően a korábban családi napköziként működő, bölcsődés korú gyermekeket ellátó szolgáltatások alakultak át családi bölcsődékké. A kerületben első ízben létrejött családi napközi hiánypótló szolgáltatásként jött létre, klasszikus módon: fogyatékkal élő gyermekek szülei fogtak össze, és tartották fenn közös erővel a szolgáltatást gyermekeik számára. A CSANÁ-k száma 2009-ben kezdett emelkedni, majd jogszabályváltozás okán óvodává vagy családi bölcsődévé alakulni. Mára egy kisebb csökkenés után 17 működési engedéllyel rendelkező szolgáltató van a kerületben.

Napközbeni gyermekfelügyelet

A napközbeni gyermekfelügyelet keretében – nem nevelési-oktatási céllal – a szolgáltatás nyújtója az életkornak megfelelő napközbeni ellátást biztosít a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben nem részesülő gyermek számára, a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól felmentett gyermek számára, az óvodai nevelésben részesülő gyermek számára a kötelező óvodai nevelésben való részvételének idején kívül, a magántanuló számára, az iskolai oktatásban részesülő tanuló számára az Nktv. szerinti kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvételének idején kívül, valamint a tanítási szünetekben, és az Nktv. rendelkezései szerint az általános iskolában a tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól felmentett gyermek számára.

A napközbeni gyermekfelügyelet keretében a sajátos nevelési igényű gyermekek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek számára szükségleteikhez igazodó ellátást kell nyújtani.

Alternatív napközbeni ellátás

Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,

- a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciós szolgáltatás,
- a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges – külön jogszabályban meghatározott – személyi és tárgyi feltételekkel.

A kerületben működési engedéllyel két játszóház rendelkezik.

A XVI. kerületi Önkormányzat intézménye, a Kerületgazda Szolgáltató Szervezet nyaranta napközis tábort működtet, melyről fentebb már részletesen beszámoltunk.

Két olyan játszóház rendelkezik működési engedéllyel, ahová ugyanazok a gyerekek napközbeni ellátásként rendszeresen járnak.

Óvoda

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető (Nktv. 8. § (1)). Az Önkormányzat fenntartásában hét óvoda összesen húsz feladatellátási helyen biztosítja az óvodás gyermekek nevelését. Továbbá 15 magánóvoda fogadja a XVI. kerületi óvodás korú gyermekeket.

Általános iskola

Az Nktv. értelmében 2013. szeptember 1-étől az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

Az Észak-Pesti Tankerület a XVI. kerületben 10 általános iskolát, egy általános iskola és gimnáziumot, egy hat- és egy négy osztályos gimnáziumot, valamint egy óvoda, általános iskola és egységes gyógypedagógiai módszertani intézményt és egy zene-, tánc-, képző- és iparművészeti alapfokú művészeti iskolát tart fenn.

5.2 számú táblázat - A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

év	3 év alatti gyermekek száma a településen	működő bölcsődék száma	bölcsődei férőhelyek száma		működő családi napközik / családi bölcsődék száma	férőhelyek száma családi napközikben	férőhelyek összesen
			önkormányzati	egyéb			
2008	2857	4	220	0	1	7	227
2009	2861	4	220	0	8	56	276
2010	2768	4	220	0	17	119	339
2011	2753	5	280	0	21	187	467
2012	2684	5	360	0	25	175	535
2013	2648	5	360	0	17	119	479

2014	2675	5	360	0	17	119	479
2015	2833	5	360	0	14	112	472
2016	2770	5	360	0	16	117	477
2017	2849	5	360	0	17	117	477

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A munkavégzés, illetve az elhelyezkedés szempontjából nemcsak annak van jelentősége, hogy a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz biztosított-e a hozzáférés, illetve milyen intézmények állnak rendelkezésre e célra, hanem az is fontos, hogy az intézmények nyitvatartási ideje összhangban van-e a szülők munkaidejével.

A 2013-2018. Évre szóló HEP intézkedési terve alapján felmérést végeztünk e témában, melynek eredményeként minden óvoda 6-18 óráig tart nyitva. Mivel az óvodáskorú gyermekek szülei cserélődtek, indokolt a felmérést megismételni, és akár egy olyan rendszert kialakítani, mely a jogszabályoknak való megfeleléssel mellett nem a teljes egységességre törekszik, hanem az adott óvodába járó közösség igényeire való reagálásra.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A család- és nővédelmi gondozást az 1997. évi CLIV. Egészségügyi Törvény 41. §-a rögzíti, ennek értelmében biztosítani szükséges a gyermekvállalás körülményeinek elősegítését a tanácsadás és gondozás eszközeivel, a családtervezéssel összefüggő ismeretek átadását és a nők egészségvédelmét szolgáló intézkedéseket.

Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz történő hozzáféréstről lásd. a 3.6. pontot.

A védőnők holisztikus gondozási tevékenységet végeznek. A gondozás teljessége kiterjedhet az anyán, és a csecsemőn túl a család és a gondozási körzet többi nőtagjára az életszakaszoknak megfelelően prevenciós célból.

Kerületünkben 21 területi védőnői körzet és 8 iskolavédőnői státusz fedi le. Jelenleg nincs minden állás betöltve.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként	3 – 6 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként (21)	Iskolavédőnői ellátás: beíratottak száma	Megvizsgáltak száma
2013	31	2648	85	2606	124	7298	7254
2014	31	2675	86	2610	124	7222	7031
2015	31	2833	91	2667	127	7438	7240
2016	33	2770	84	2661	126	7546	7162
2017	33	2849	86	2654	125	7670	7284

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

Az alábbi adatsorok részletesen bemutatják a védőnők tevékenységét.

5.3.1. számú táblázat - Várandós ellátás

	várandósgondozás			születések		nővédelem		családvédelem	
Év	Várandósok száma	Várandós látogat	Várandós tanácsa	Év folyamán szült	Újszülöttek száma	Nővédelmi látoga	Nővédelmi tanács	Gondozott család	Összes családlátogatás

		ások száma	dáson megjele ntek száma	anyák száma		tások szám a	adáson megjel entek száma	ok száma	k száma
2013	981	2174	2499	609	644	871	168	3843	18885
2014	997	2426	2642	637	658	953	128	3904	19358
2015	1005	2215	2322	702	720	862	125	3828	19472
2016	993	2245	2429	599	621	932	144	3828	19139
2017	995	2088	2437	640	653	715	108	3832	17977

Forrás: Területi védőnők éves jelentése

A várandósokat otthonukban és a védőnői tanácsadóban, várandós tanácsadás keretében gondozzák. A gondozás során kiemelt figyelmet fordítanak a várandósság alatti élettani változásokra, a szülésre, az újszülött fogadására, szoptatásra történő felkészítésre, és a harmonikus párkapcsolat kialakítására. Otthoni látogatások során tapasztalt rossz szociális és lakáskörülmények esetén jelzéssel élnek a Napraforgó Család – és Gyermekjóléti Központ felé.

2017– ben a tervezett otthonszülések száma 5 volt.

Szülésre felkészítő komplex programot szerveznek **„Babát várunk”** címmel, évente 2 alkalommal indul a kb. 8 alkalomból álló előadássorozat. Az előre meghirdetett előadásokon, filmvetítés és gyakorlati bemutatások szerepelnek, amire nagy az érdeklődés a családok körében. Az előadásokon a várandós családok választ kaphatnak minden olyan kérdésre, amelyek a terhességgel, a szüléssel, a gyermekágygyal, a gyermek ápolásával kapcsolatban felmerülhet, alkalmazkodva a mostani várandósok igényeihez.

Babamasszázs klub működik a kerületben a Jókai utcai, Hősök terei és a Rádió utcai tanácsadóban, amit a családok térítésmentesen vehetnek igénybe. A masszírozás idővel közös programmá válik, megerősíti az anyaság, apaság érzését, segíti a baba jelzéseinek, szükségleteinek megértését.

2017- ben a Ligeti Baba Klub által szervezett, országosan is megrendezésre kerülő **Születés hetén** vettek részt a védőnők egy előadással „Kötelező és választható oltások védőnői szemmel” címmel.

Elsősegélynyújtó, polgárvédelmi, csecsemőgondozási tanfolyamokat tartanak, versenyekre készítene fel. Kerületünk védőnői az Országos Csecsemőgondozási Versenyeken meghívott zsűriként rendszeresen részt vesznek.

5.4 A nőt érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza. A családon belüli erőszakról nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszakra jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld.: testi sértés, zaklatás, távoltartás.

A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak.

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőt, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. Ebben a kérdésben a kerületi rendőrkapitányság sem rendelkezik legyűjtött felhasználható adatokkal. A bíróság ebben az ügyben született döntéseiről sincs tudomása az önkormányzatnak, ennek beszerzését az is nehezíti, hogy az eseteket különböző bíróságokon tárgyalják. A rendőrségi tapasztalatok alapján a bejelentések száma korábban drasztikusan csökkent, és nem látható emelkedés a téma kapcsán a közelmúltban lezajlott kampányok hatásaként. Nagy a látencia ebben az ügykörben.

Az 5.4. számú - A nőt érő erőszak, családon belüli erőszak című táblázat a családi viszályokhoz rendőri riasztások számát, a tényleges feljelentések számát, valamint a bírósági ítéletek számát hivatott mutatni. E táblázatot fentiek miatt nem tudjuk kitölteni.

A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma biztosan alulmarad a tényleges esetek számától.

Pozitív eredményeket lehet elérni, ha a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjainak figyelmét felhívjuk az erőszak elleni küzdelem fontosságára, a témával kapcsolatos feladataikra, kötelezettségeikre. Indokolt a gyerekek és a nők számára felvilágosító, figyelemfelhívó programok tartása, preventív, és a problémát felszínre juttató céllal. Éppen ezért a 2017. évről szóló éves szakmai tanácskozás témájaként ezzel a területtel foglalkozott a Napraforgó Központ, és hívott meg szakembereket.

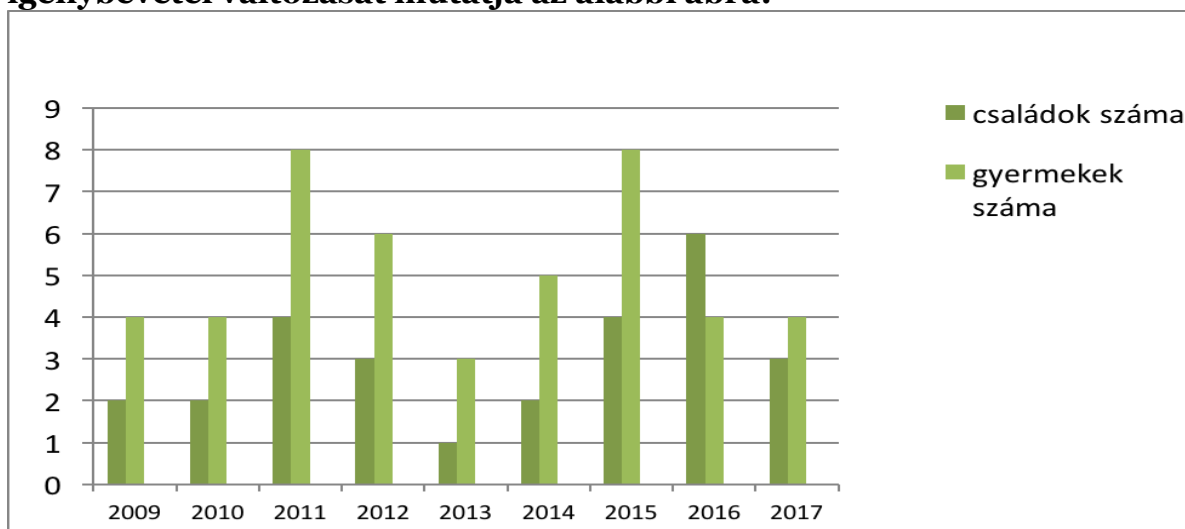
5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A XVI. kerületi önkormányzat nem tart fenn saját intézményt, mely menedékként szolgálhat a krízishelyzetbe került nők és gyermekeik számára. A probléma kezelésére ellátási szerződést kötött a Support Humán Segítő és Szolgáltató Alapítvánnyal. Az általa működtetett családok átmeneti otthona, egyszerre maximum két család általi igénybe vételére alkalmas.

2017-ben összesen három család került elhelyezésre a Support Humán Segítő és Szolgáltató Alapítvány által működtetett Családok Átmeneti Otthonában. A bekerülési okok között lakhatási krízis és a szülői kompetenciák hiányosságai voltak.

Az igénybe vett gondozási napok száma a három család esetében összesen 414 nap volt.

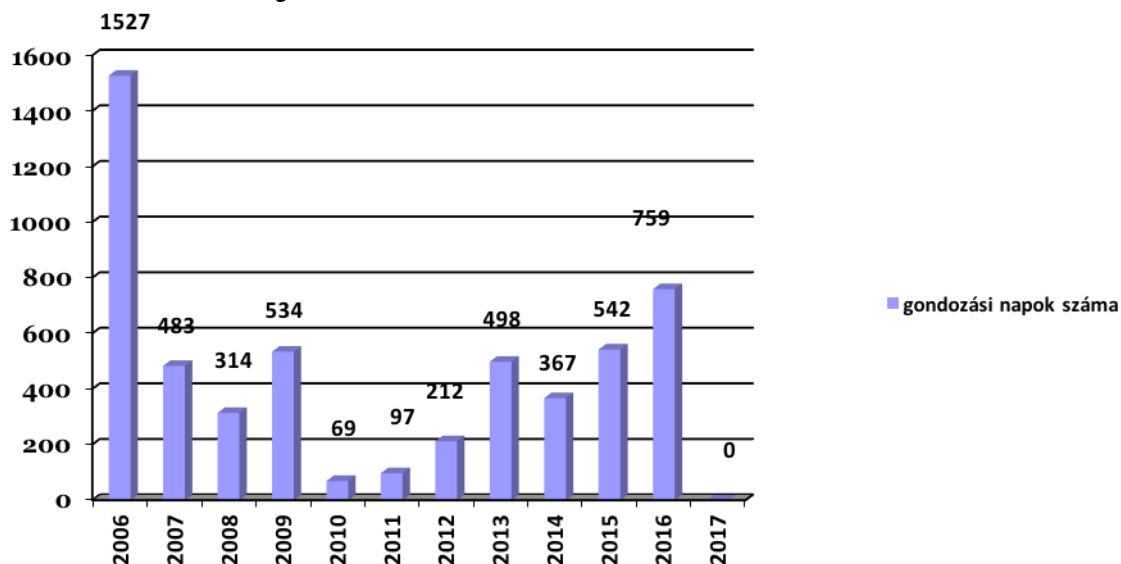
A Support Alapítvány által működtetett Családok Átmenti Otthonában az igénybevétel változását mutatja az alábbi ábra:

Társulási megállapodást kötöttünk az Újpest IV. kerületi Önkormányzattal. A 2017-es év különleges volt, egyetlen gyermeket sem kellett elhelyezni a IV. kerületi Aranyhíd Gyermekek Átmeneti Otthonában – ez az előző évek statisztikái fényében teljesen szokatlan -, bár több esetben is felmerült megoldásként ez az ellátási forma. A gyermekek átmeneti otthonával kötött szerződés lefedi a felmerülő szükségleteket, bár krízisellátásként a kihasználtság előre nem kalkulálható.

Az ellátáshoz való hozzáférés biztosítása az Önkormányzat kötelezően ellátandó feladata a Gytv. szerint, így fenn kell tartani, még ha nem is veszik igénybe.

Aranyhíd Gyermekek Átmeneti Otthonában töltött napok számának változását az alábbi ábra mutatja.

A 5.5. számú - Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások című táblázat anyaothont említ, de ilyen néven nem létezik ellátási forma. Az SOS krízis Alapítvány 2006-ban nyitott családok átmeneti otthonát a XVI. kerület területén. Megvizsgáltuk a szerződéskötés lehetőségét, de mivel a szolgáltató nem tudta volna garantálni, hogy a kerületi lakosokat a kerületi otthonban helyezi el, indokolatlan lett volna a korábbi szerződés felmondása és másik szerződés megkötése. Azonban az otthon mégiscsak színesíti a kerületben elérhető ellátások palettáját.

Az önkormányzat az igényekhez mérten biztosítja az átmeneti ellátási formákat. Amikor tartósan kapacitáshiány mutatkozik, erre igyekszünk reagálni. – Emellett a szolgáltatók is rugalmasan nyújtják a szolgáltatást, üres férőhely esetén alkalmazkodnak az igényekhez.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

5.6. számú táblázat - A nők szerepe a helyi közéletben

év	Képviselőtestület tagja		Közgyűlések tagjai	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2008	23	4	54	12
2009	23	4	n.a.	n.a.
2010	12	5	n.a.	n.a.
2011	12	5	26	7
2012	12	5	n.a.	n.a.
2013	12	5	n.a.	n.a.
2014	13	4	30	3
2015	13	4	n.a.	n.a.
2016	13	4	n.a.	n.a.
2017	13	4	n.a.	n.a.

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Az Alaptörvény fent hivatkozott, XV. cikkére visszavezetve vizsgálható, hogy a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek-e.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket. Az 5.6. számú táblázatban közölt adatgyűjtés a nők adott településen való közéleti részvételét térképezi fel.

Az adatok azt mutatják, hogy a XVI. kerületi Képviselő-testület összetétele a férfiak és nők arányát tekintve javult az utolsó önkormányzati választást követően: nominálisan is emelkedett a nők száma, de az összképviselői létszám arányában is. A nők aránya a döntéshozásban a XVI. kerületben kedvezőbb, mint a Fővárosi Közgyűlésben.

Azt tapasztalhatjuk a kerületben, hogy ugyan a legfelsőbb vezetők (polgármester, alpolgármesterek, jegyző, aljegyző) férfiak, de a Polgármesteri Hivatal vezető beosztású (ügyosztályvezető, irodavezető, kabinet vezető) köztisztviselői közül 14 a nő és 4 férfi. A fenntartott 16 intézmény közül 13-ban nő a magasabb vezető, 3-ban férfi. Az Észak-Pesti Tankerület által a XVI. kerületben fenntartott intézmények magasabb vezetői közül 8 nő és 7 férfi van és a tankerületi igazgató is nő.

Megállapíthatjuk, hogy a nők a kerület életében, elsősorban az oktatás, kultúra területén jutnak vezető szerephez.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A kerületben a Corvin Művelődési Ház élen jár a nőket érintő problémák kezelésében, ezekre szervezett programok biztosításával.

A Színház programjai közül az alábbi **ingyenes** programok kiemelkedőek:

Születés Hete (rendszeresen, általában május elején)

A Születés Hete országos és határon túli rendezvénysorozathoz kapcsolódva szeretnének kerületünk lakói számára is könnyen elérhetővé tenni - a babavárás korszakától kezdve a kisgyermekes családi élet korszakáig - minden hasznos, korszerű információ megszerzését, amely egy sok és felelősségteljes döntésekkel teli korszak előtt álló család számára segítséget nyújthat ezen döntések könnyebb meghozatalában.

Mivel ez a rendezvénysorozat ingyenesen látogatható mindenki számára, így minden érdeklődő család lehetőséget kap olyan ismeretek, információk elsajátítására, amelyre egyébként csak nehezebben és sok esetben csak térítés ellenében tehetne szert.

A szülés és születés megváltoztatja azt a világot, amelynek középpontjában éppen a megszületett kisgyermek áll. Akik a kisbabával kapcsolatban vannak, maguk is megváltoznak, mások lesznek, mint azelőtt voltak. Az életük, a mindennapjaik visszavonhatatlanul megváltoznak és ennek a minőségét az a tudás, ismeret, adja, amely alapján döntéseiket meghozzák. Ezen döntések meghozatalához szeretne a program szervezője segítséget adni, hogy a szükséges információk elérhetőek, feldolgozhatóak legyenek mindenkinek, és segítsék, támogassák az egész család számára legmegfelelőbb döntés meghozatalát.

Az ismeretterjesztő és kulturális programok célja a várandós és leendő kismamák és családjuk minél szélesebb körű tájékoztatása a szüléssel kapcsolatos választási és döntési lehetőségekről, a hazai ellátás hagyományos és újszerű alternatíváiról, a döntést elősegítő kutatási eredményekről és a nemzetközi egészségügyi szervezetek ajánlásairól.

A nők minden korosztályát szeretné a program megszólítani – a várandós kismamák, kicsik-nagyok, tinik, ifjűfelnőttek, szinglik, háziasszonyok, családanyák, nagymamák számára egyaránt igyekszik érdekes témát keresni és találni. Ugyanakkor a programokkal szeretnék megszólítani a férfiakat, apukákat, nagypapákat is, hiszen egy kisgyermek érkezése az egész családnak változást hoz az életébe. Az ismeretek minden korosztály számára fontosak, hiszen vagy éppen közvetlenül érintettek a szülés/születésben, vagy lesznek, esetleg a családtagjaiknak, ismerőseiknek tudják közvetíteni ezeket az ismereteket. Mindemellett vannak gyermekprogramok is, gondolván a többgyermekes családokra is, akik már nem az első babájuk születése előtt állnak, illetve működik egy játszósarok is a kisgyermekesek számára, hogy amíg a család felnőtt tagjai az előadásokat hallgatják, programokon vesznek részt, addig a már megszületett gyermekeknek is legyen elfoglaltságuk.

A Születés Hete kerületi rendezvényén részt vesznek orvosok, védőnők, pszichológusok, életvezetési tanácsadók, természetgyógyászok és alternatív szüléssel foglalkozó szakemberek is.

Az ismeretterjesztés, felvilágosítás mellett szeretnének hangsúlyt fektetni az egészségmegőrzés, egészséges életmód fontosságára a programok összeállításánál, továbbá kulturális események is tarkítják majd a programsorozatot.

Kertvárosi Babahordozó Hét (rendszeres rendezvény, átl. október eleje)

A KBH megszervezésével szeretnék minél több családdal megismertetni a babahordozást, és a hozzá kapcsolódó kötődő és válaszkész nevelés alapelveit, és hogy egyre többen megismerjék és magukévá tegyék a gondoskodásnak ezt a természetes, testi-lelki biztonságot nyújtó, praktikus módját. A KBH és Ligeti Baba Klub célja a hordozás népszerűsítése során, hogy a hangsúlyt ne az eszközre helyezze, hanem az emberre, a család egységére és az általa kifejezett kötődő és természetközeli szemléletet közelebb hozza a családokhoz.

Kapcsolódva a Nemzetközi Babahordozó Héthez, ingyenes programok, előadások keretében szeretnék népszerűsíteni a helyes babahordozást, annak előnyeit, lehetőségeit, a természetes gyermeknevelést a látogatóknak. Szerettek volna olyan programokat, lehetőségeket összegyűjteni az idelátogatóknak, amelyek egyébként ingyenesen nem elérhetőek, viszont segítséget jelentenek a kisbabás, kisgyermekes hétköznapiakban,

rávilágítanak arra, hogy egyes problémákkal sokan küzdenek; esetleges megoldási lehetőségeket mutatni.

Ligeti Baba Klub (két hetente, szerdán 10.00-12.30)

A Ligeti Baba Klub 2012 januárjában tartotta első „nyilvános” rendezvényét a Corvin Művelődési Házban. A Klub ötlete az I. Kertvárosi Babahordozó Héten született meg, ahova nagyon sok kerületi család érkezett a színes programokra. A program civil kezdeményezésből és önkéntes munkából született, így csatlakoztak az „anyarendezvényhez”, a Nemzetközi Babahordozó Héthez. A program ideje alatt, Bogi, aki egy rákbeteg kislány, utókezelésére gyűjtöttek adományokat. Hagyománnyá vált, hogy minden alkalommal kiválasztanak egy kerületi családot, a jótékonyági tombolán keresztüli támogatásra.

E program kapcsán alakult ki a LIBA Klub, ahol a kerületi családok rendszeresen találkozhatnak, kapcsolatot alakíthatnak ki. Friss, hasznos információkhoz juthatnak a gyermeknevelés terén, problémáik kezelésével kapcsolatban segítséget kaphatnak a meghívott szakemberektől. Nagy figyelmet fordítanak a szoptatás fontosságának hangsúlyozására. Természetesen az édesanyák minden programukat gyermekeikkel együtt látogatják. Minden alkalommal képzett hordozási tanácsadók segítenek az érdeklődőkkel megismertetni a babahordozás helyes módjait. A Klub saját forrásból vásárolt babahordozó eszközöket, amelyeket a tagok kölcsönözhetnek, ahogy a gyermeknevelés, gondozás, szülés, szoptatás témaköreiben összeállított pici „könyvtárat” is örömmel használják. A családokat rendszeres hírlevélben tájékoztatják a következő klub témájáról. Rendszeres programjaik: klub alkalmak 2 hetente. Alkalmi programok: Hordozós Hét Születés Hete, LIBA piknik. A klub állandó taglétszáma: 20 család, de alkalmanként bővül a létszám.

Eszmeiségében az imént említett programokhoz kapcsolódik, hogy az évente rendszeresen megrendezésre kerülő egészségnapon a Védőnői Szolgálat ajándékkal emlékezik megbecsülése jeléül az anyatejet adókról, ezzel is hangsúlyozva a szoptatás, illetve az egymás segítése, a szolidaritás fontosságát társadalmunkban.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A 0-3 éves korosztály számának növekedésével, illetve a GYED extra bevezetésével olyan helyzet alakult ki, melyben egyértelmű a tartós férőhelyhiány.	Középtáv: bölcsődei férőhelyek bővítése. Hosszú táv. bölcsődei férőhelybővítés lehetőségének figyelemmel kísérése.
Adatgyűjtés megisméltése arra vonatkozóan, hogy az óvoda nyitvatartási ideje összhangban van-e a szülők munkaidejével.	Kérdőíves adatgyűjtés a XVI. Kerületben működő óvodás korú gyermekek szülei körében a célból, hogy felmérjük, megfelelően igazodik-e igényeikhez az óvodák nyitva tartása.
Tapasztalat, hogy a kisgyermekkel otthon lévő nők könnyen elszigetelődnek, holott a várandós és a kisgyermekes anyák valamennyien hasonló gondokkal, kérdésekkel szembesülnek, amikre nem kapnak választ, vagy olyan programok	1. A rendezvények megszervezésének folytatása a jövőben. 2. Költségvetési források keresése a rendezvényekhez.

biztosítottak a számukra, melyek anyagi terhet jelentenek.	
A kismamák és kisgyermeket nevelők szolgáltatásokhoz való fizikai hozzáféréseinek segítése.	Családi szállító szolgálat működésének megkezdése, a szolgáltatás fenntartása.
Az utóbbi évek tapasztalatai azt mutatják, hogy vannak bizonyos hiányszakmák. Pl.: a kerületi óvodák több üres álláshellyel rendelkeznek. Az iskolából kikerülő fiatal pályakezdők nem keresik, hanem fogadják az állásajánlatokat. Meg kell keresni őket az állásajánlatokkal, a béren kívüli egyéb lehetőségek bemutatásával. A kerületben élő idősebb, 40 év munkaviszony után nyugdíjba menő korosztálynál, az újra dolgozni vágyó nők keresik a lehetőséget a nyugdíj mellett történő munkavállalásra. Az újra dolgozni kívánó nők számára jelenleg kevés lehetőség van a foglalkoztatásra. A tartós munkanélküli 45-50 év feletti nők, nagy része a közmunkaprogramban részt tud ugyan venni, azonban tartós munkaerő piaci elhelyezkedésük nehéz vagy nem sikeres, ezért néhány hónapos szünetekkel tarkítva évek óta közmunkások. A kereslet és a kínálat összehangolása szükséges.	A leendő pályakezdők megkeresése a konkrét ajánlatokkal. Felsőoktatási intézménnyel együttműködés kialakítása. Az idősebb, de újra dolgozni vágyók foglalkoztatási lehetőségeinek kialakítása. Az önkormányzat e probléma megoldásában aktív munkaerőpiaci eszközöket tud alkalmazni. Az újbóli munkába állás nehézségeinek csökkentése a Napraforgó Központ álláskereső klubjának nőkre vonatkozó specialitásaival.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

A világ eddig példátlan népesség-átalakulást tapasztal: 2050-re a 60 évesnél idősebbek száma 600 milliőről 2 milliárdra emelkedik, és várhatóan megkétszereződik arányuk a népességben (10 %-ról 21 %-ra nő). A demográfiai átalakulás a társadalmakat fokozott reagálásra kényszeríti.

Indokolt tehát, hogy a társadalom naprakészen reagáljon az öregedés következtében kialakuló demográfiai és szociológiai változásokra, valamint a mindenkori kormány és törvényhozás is határozott, előrettekintő jogalkotással alkalmazkodjék az új helyzetekhez.

Napjainkban a környezetünkben élő idősökért felelősséget érzünk, de annyira felgyorsult a világ körülöttünk, – és egyre több területen kel a fiataloknak helyt állniuk, – hogy e mellett szinte mindennapi teherre válik az idősökkel való foglalkozás. Szeretet és vonzalom az egyik oldalon, míg visszahúzás, a terhek kínzó megélése, tehetetlenség a másik oldalon. A nagycsaládok felbomlásával, a kétkeresős családmódel kialakulásával gyakorlatilag nagyon sok esetben megoldhatatlan feladat az idős ember családon belüli gondozása, ellátása – főleg ha testi, vagy pszichés megbetegedésben is szenved, aminek következtében önellátásra részben vagy egészben képtelenné válik.

Századunk elvi öregtiszteletének ellentmond az a tény is, hogy a rohamléptekkel fejlődő tudomány és technika mellett a megszerzett tapasztalat egyre csökkenő értéket képvisel, hiszen a megtanult, begyakorolt ismeretanyag rövid időn belül elévül, és újabb ismeretek megszerzése válik szükségessé. Ezt azonban az idősödő ember gyakorta már nem képes megszerezni. Ezt a tényt tükrözik azok az álláshirdetések is, melyek 35-45 évben jelölik meg az állás betöltéséhez szükséges felső korhatárt. Megfelelő intézkedések szükségesek, többek között az egészségügy, szociálpolitika, családpolitika, a szociális ellátó rendszerek fejlesztése, reformálása és a források áttekintése, szükség esetén módosítása.

A társadalmi adottságok nagymértékben befolyásolják ezen korosztály szociális helyzetét, életfilozófiáját. Ezen a téren jelentős változtatásokra van szükség, ilyen a nyugdíjak reálértékének folyamatos növelése, illetve szintfenntartása, az idősokorúak biztonságérzetének növelése, az elszegényedés elleni védekezés

Ahhoz, hogy a modern világ által kínált gazdasági és technológiai lehetőségek ne csak vágyak maradjanak, hanem az ellátó rendszerek fenntarthatóságának megvalósításával tényleges eredményekké váljanak, nemzetközi szinten is összehangolt és tudatos tervezésre és cselekvésre van szükség a társadalmak és a kormányzatok részéről.

Az **időskor alsó határának** tekinthetünk egy demográfiai adatot társadalmi, vagy jogszabályi megállapodás alapján. Ilyen lehet például a nyugdíjkorhatár elérése, ami tipikusan más a férfiak és a nők esetében. Ez a megközelítés kapcsolódhat egy olyan szociálpszichológiai szemlélethez, ami az aktív kor végeztével a családi életciklusok alapján határozza meg a korcsoportokat, és így az idős kort ahhoz köti, amikor a gyerekek kirepülését és a munkában töltött időszak befejezését követően a házaspárnak új tevékenységekkel kell megtöltenie életét, és újra kell építeni saját kapcsolatukat, feladataikat. Az eddigi szempontok egy statisztikai adathoz köthetők, de korántsem biztos, hogy a nyugdíjas kor elérése az aktivitás elvesztését is jelenti, nagy kérdés, hogy beszélhetünk-e ténylegesen idős korról.

Mindezt nehezíti az a tényező, hogy az egészségi állapotra vonatkozóan vannak ugyan szabályszerűségek, amelyek tipikusan az idős korról jelentkeznek, de ezek sem egyértelműek, nem mindenkinél, és nem ugyanakkor jelentkeznek. Általánosításra viszont alkalmasak.

Az idősödés tehát egyszerre biológiai, egészségügyi, mentális és szociális változások folyamata, melyek megfelelő támogató környezetben nem zárják ki a jó életminőséget.

Sikeres és aktív idős kort és öregedést eredményez a minél hosszabb időn át fenntartható egészséges állapot. Ehhez járul hozzá a betegségek megelőzése; az egészséges életmód és táplálkozás; a rossz szokások felismerése és elhagyása; napi- és heti-rend szerinti élet, mely mozgást, társas kapcsolatokat tartalmaz; a szellemi frissesség megőrzése érdekében tett szabadidős elfoglaltságok; az aktív élet, melyben minden idős megtalálja helyét, szerepét a családban, kisközösségben, társadalomban. Az aktív idős kor része még a társadalomban való teljes szerepvállalás, a munkavállalás vagy önkéntes munka lehetősége, valamint a teljesen önálló életvitel, a lakókörnyezet, infrastruktúra és informatikai környezet megfelelővé alakításával.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

1997. évi LXXXI. törvény által biztosított kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszerkeretében az alábbi ellátások:

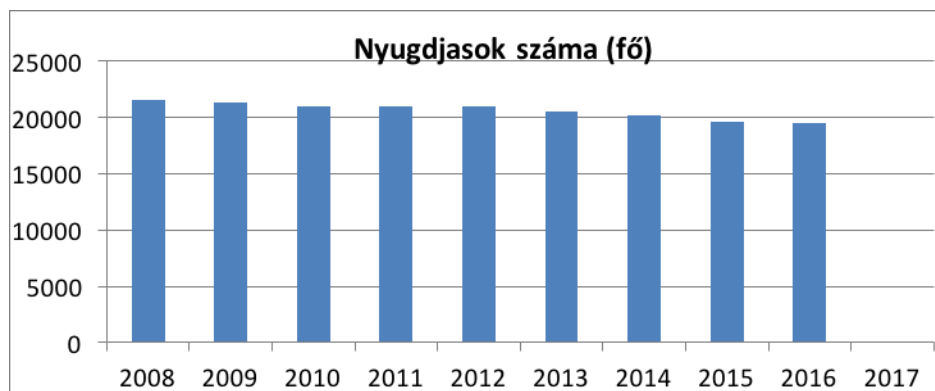
- saját jogú ellátások: öregségi nyugdíj,
- hozzátartozói ellátás az özvegyi nyugdíj, árvaellátás, szülői nyugdíj, baleseti hozzátartozói nyugellátások, és özvegyi járadék

Egyéb, idősök számára igénybe vehető rendszeres járandóság az időskorúak járadéka, aminek feltételeit a Szoc. tv. szabályozza.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	8632	12928	21560
2009	8624	12677	21301
2010	8599	12367	20966
2011	8547	12509	21056
2012	8367	12587	20954
2013	8144	12362	20506
2014	7928	12223	20151
2015	7655	12003	19658
2016	7655	11809	19464

Forrás: TeIR, KSH Tstar, NYUFIG (2017. Évi adat még nem áll rendelkezésre)

A kerület lakosságának 26%-a 60 év feletti.

A nyugdíjas korosztály és a nyugdíjban, járadékban részesítettek számát összevetve elmondható, hogy a kerület idős lakossága nem marad jövedelem nélkül, sőt, az országos átlagnál magasabb jövedelemmel rendelkeznek.

Időskorúak járadékában 2017-ban havonta átlagosan 7 fő részesült. Számuk lecsökkent az elmúlt években, ami azt jelenti, hogy egyre kevesebben szorulnak ki a nyugdíjszerű ellátásokból.

2016-ban a nyugdíjszerű ellátásban részesülők 33,96 %-a 150 E Ft feletti ellátást kapók közé esik. 110 fő az, akinek havi jövedelme az öregségi nyugdíjminimum alatt van. Fontos megjegyezni, hogy közülük 70 fő nem öregségi nyugdíjban részesül. Csökkentett összegű öregségi nyugdíj pedig azért lehetséges, mert a megfelelő szolgálati idő hiánya ezt eredményezi. 2013 - 2014-re az átlagnyugdíj emelkedett, a korábbi évekhez képest: 2013-ban: 123 863.- Ft, 2014-ben 127 538.- Ft, mely az összes nyugdíjszerű ellátás átlagát tartalmazza. 2016-ra 134 106 Ft-ra emelkedett. Mely férfiak esetében 143 011.-Ft, nőknél 128 426.- Ft átlagjövedelem. Az ellátásokban részesülők megoszlása annak összege szerint annyiban változik, ahogy az ellátások összege emelkedik, de nagyságrendi változás nem jellemző.

A 62 év felettiak alulreprezentáltak a segélyezettek között. Ennek oka a fentiekben bemutatott adat, hogy a nyugdíjak átlagos összege folyamatosan emelkedik.

Összességében tehát azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a XVI. kerületben nem az a legjellemzőbb vonása az idős korosztálynak, mely általánosan elismert tény, hogy az idős kor szegénységgel jár. Természetesen oda kell figyelni az időskori elszegényedés problémájának kezelésére, és a rászoruló idősök támogatására, de nagyobb kapacitást lehet az egyéb ellátások (személyes gondoskodás), és támogató rendszerek fejlesztésére fordítani.

Az idős korra általánosságban elmondható, hogy ugyan jellemzőek az anyagi problémák, de a teljes jövedelem-nélküliség nem gyakori a kerületben.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

A Foglalkoztatási törvény rögzíti a nyugdíj előtti álláskeresői segély feltételeit, ami a nyugdíj előtt állókat speciális csoportként kezeli.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az önkormányzat saját intézményeiben nem tudja erősíteni a nyugdíjasok munkaviszonyban történő foglalkoztatását, mivel a hatályos jogszabályok a nyugdíj és a közsférában szerzett bérjellegű juttatás egyidejű folyósítását 2013 júliusától nem engedi. Ez nehezíti a foglalkoztatást munkaviszonyban. Megbízásos jogviszony keretében azonban preferálja a nyugdíjasok foglalkoztatását.

Komoly ráhatása a nem állami szervekre nincs az önkormányzatnak abban, hogy kit foglalkoztassanak. Ennek módja állami hatáskör, kedvezmények, támogatások biztosításával.

b) tevékeny időskor

Az önkormányzat fentiek alapján a tevékeny időskor más típusú formáinak elősegítését célozza meg. Elsősorban a szociális intézmények, a civil szervezetek irányításával valósulnak meg programok.

Az önkormányzat tevékenysége:

- élethosszig tartó tanulás: „Kattints Nagy!” program, mely minden idős számára nyitott, ingyenes számítástechnikai tanfolyam. 2010-ben indult a program. A nagy sikerre való tekintettel a tanfolyamot azóta folyamatosan indítjuk. 2012-ben már nemcsak kezdő, hanem haladó tanfolyam is indult azok számára, akik számítógép-kezelő és internethasználó tudásukat fejleszteni szeretnék. Ez által vannak, akik több tanfolyamon vettek már részt. Eddig összesen 399 fő részesült oktatásban.
- foglalkoztatás: Az önkormányzat intézményeiben épít a tapasztalt munkavállalókra, szakemberekre. Igyekszik tenni azért, hogy az időskorhoz közeledő, de még aktív munkatársakat megtartsa. A nem munkaviszony jellegű foglalkoztatást esetében az idősek és a fiatal (gyermek) generáció közötti kapcsolatot építjük célzott programokkal, melyekben egyik formája az, hogy az idősebb generáció átadja tudását a fiataloknak, elsősorban a nyugdíjasklubok szervezett programjai keretében.

A civil szervezetek tevékenysége:

Kerületünkben minden településrészen található olyan, aktívan működő civil szervezet, mely vagy alapvetően idősügyi szervezet, vagy tevékenységéből adódóan tagjai idősek.

Ezek működtetnek nyugdíjas klubokat önszervező jelleggel, melynek működése nem képzelhető el a tagok aktív tevékenysége nélkül, hisz nem felülről irányított tevékenység az övék. Ezek a szervezetek például a Cinkotai Nyugdíjas Polgárok Köre, Árpádföldi Községi Egyesület, Rákosszentmihály és Sashalmi Nyugdíjas Baráti Kör, SITE Diabetes Klub, Országos Nyugdíjas Polgári Egyesület.

A Vöröskereszt XVI. kerületi szervezete épít az idősek önkéntes tevékenységére.

A tevékeny időskor lehetőségének biztosítása meghatározott célja a XVI. kerületi önkormányzatnak. Ennek eszköze direkt módon az időseknek szóló programok, lehetőségek biztosítása, indirekt módon pedig az önálló életvitelt segítő lehetőségek biztosítása.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

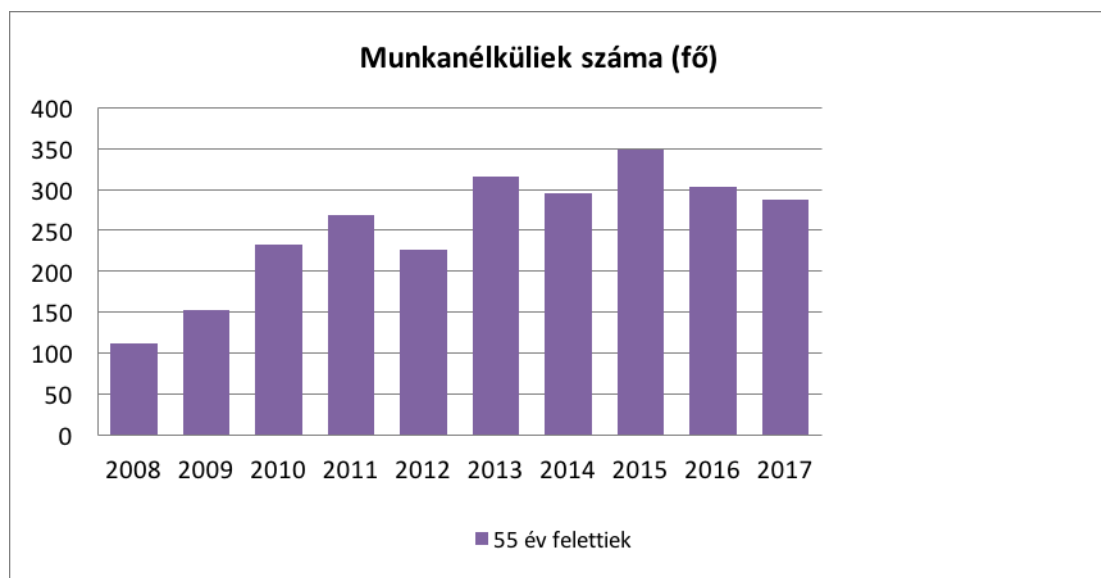
A hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatásban az idősekkel szemben közismert tény. Az 55 év felettiek kiszolgáltatottak a munkavállalás területén.

A regisztrált munkanélküliek 1/5-e 55 év fölötti, arról hogy hányan tartós munkanélküliek nem tudunk pontos adatot. A trendekből kiindulva azok, akik ebben a korban veszítik el munkahelyüket, sokkal nehezebben találnak munkát, ha csak nincs valamilyen speciális szaktudás a kezükben, így valószínűsíthető, hogy nagy számban reprezentálják magukat a tartós munkanélküliek között.

A probléma nagyságát a 6.2.3. táblázat mutatja.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	fő	fő	%	fő	fő	%
2008	795	81	10%			n.a.
2009	1433	146	10%	140	n.a.	n.a.
2010	1640	217	13%	307	n.a.	n.a.
2011	1566	219	14%	354	n.a.	n.a.
2012	1446	278	19%	342	n.a.	n.a.
2013	1117	362	32%	n.a.	n.a.	n.a.
2014	1078	400	37%	n.a.	n.a.	n.a.
2015	1045	349	33%	314	n.a.	n.a.
2016	950	304	32%	332	n.a.	n.a.
2017	803	287	36%	312	n.a.	n.a.

A foglalkoztatásról általában, országos szinten nincsenek pontos adatok, a szürke és feketegazdaság nagysága miatt. A településen, vagyis a kerületben történő foglalkoztatás nem releváns a kerület lakosainak, illetve időskorú lakosainak foglalkoztatása szempontjából, a következők miatt: fővárosi kerületként nem egyértelmű, hogy a többség a kerületet részesíti előnyben a munkavállalás szempontjából, hisz a főváros számos területe a mindennapos utazás szempontjából vállalható távolságban van. Továbbá peremkerületként jellemző, hogy az agglomerációból is nagyobb a felszívó erő, mint a város belsőbb területein.

A kerület nagy lélekszámú. Figyelembe véve azt, hogy a hátrányos megkülönböztetésről a munkahelyektől nem, csak a munkavállalóktól kaphatunk információt, ők azok, akiket megkérdezhetünk. Azonban a tapasztalat az, hogy a megkülönböztetés burkolt, nem kimondott, nem tetten érhető.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A közszolgáltatásokhoz, közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetősége többsíkú. Jelenti, hogy akinek szüksége van bármely közszolgáltatásra, érdeklí bármely program, az tudjon a lehetőségekről, rendelkezzen megfelelő információval. Jelenti azt, hogy azt lakóhelyéhez legközelebb, akadálymentesen tudja igénybe venni, és jelenti azt is, hogy azt a szolgáltatást kapja meg, ami számára a legmegfelelőbb.

Az önkormányzat és intézményei feladata a saját maga által nyújtott ellátások mindenki által való hozzáférhetőségének megteremtése, valamint az egyéb ellátásokhoz való hozzájutásban segítségnyújtás. Előbbinek eszköze *az igényekre való reagálás, a szolgáltatások fejlesztése*, utóbbinál a feladat az információnyújtás, és szükség esetén segítségnyújtás az ügyintézésben.

Az Önkormányzat az információkat igyekszik eljuttatni a kerület lakosaihoz, idős népességéhez az által, hogy a változásokról, újdonságokról a kerületi újságon és a Nyugdíjas Magazinon keresztül híradást ad, valamint a szolgáltatások ismertetésére megjelentette a XVI. kerületi Szociális Kalauzt.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

- Szociális ellátáshoz való hozzáférés

A kerület rendelkezik az **idősellátás intézményrendszerével**. Elérhetőek a **kötelezően** biztosított *családsegítés, étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás* és az Újpesti Önkormányzattal kötött megállapodás alapján *átmeneti ellátás*. Ezek közül a nappali ellátás az, ahol a kapacitás teljes mértékben kihasznált. A többi területen rendelkezünk tartalékokkal. Az átmeneti ellátás esetében a nyári időszakban fordul elő, hogy minden férőhely foglalt, és ezért nem tudunk az önkormányzat által támogatott helyet biztosítani, de ellátatlanul még nem maradt senki.

Önként vállalt feladatként jelzőrendszeres házi segítségnyújtást biztosítunk a lakosoknak, és helyi specialitásként működik a *Nyugdíjasok Segítő Szolgálat*a. Ez utóbbi a ház körüli teendőknél nyújt segítséget, és szállító szolgáltatást működtet, ami a szakorvosi ellátáshoz elérésében és a bevásárlásokban segít.

Az **önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások** közül a korábbi támogatási formákat 2015 márciusától a települési támogatások váltották fel. A települési támogatásként nyújtható lakhatási támogatás, fűtési támogatás, rendkívüli települési támogatásként megállapítható gyógyszer-támogatás és temetési támogatás az, ami az ellátások közül vagy kifejezetten az időseket (nyugdíjasokat) célozza meg, vagy jellemzően ők veszik igénybe.

2013 januárjától a - szintén idősek ellátását célzó - időskorúak járadékát a járási hivatal állapítja meg.

Mindemellett az önkormányzat minden évben karácsonyi ajándék élelmiszer csomagot oszt a rászorulóknak. 2017-ben a 2200 ajándékcsomag közel 80 %-a az időskorú lakosság körében került kiosztásra.

A szakellátáshoz való hozzáférésben a helyi önkormányzat és intézményei szerepe az információnyújtás. Ezt igyekszünk minden lehetséges módon megtenni.

- Egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés

Az önkormányzat az alapellátás működtetése mellett 2003-ban átvette a Péterfy Sándor Utcai Kórház és Rendelőintézetétől a kerületben működő szakrendelőt, majd az épületet teljes körűen felújította. Jelenleg egy intézményként működteti a szolgáltatásokat, melyek szinte teljes körűen biztosítanak ellátást, azonban kapacitásuk nem követte a

népességszám növekedését. Fekvőbeteg ellátás nem található a kerületben (nem is feladat ennek biztosítása), de a kerülethez közel, Kistarcsán található az a kórház, ahová általában tartoznak a kerület lakosai. A múltán sikeres kerületi Egészségnapokon ingyenes szűrővizsgálatokon vehetnek részt a lakosok.

- Fizikai hozzáférés

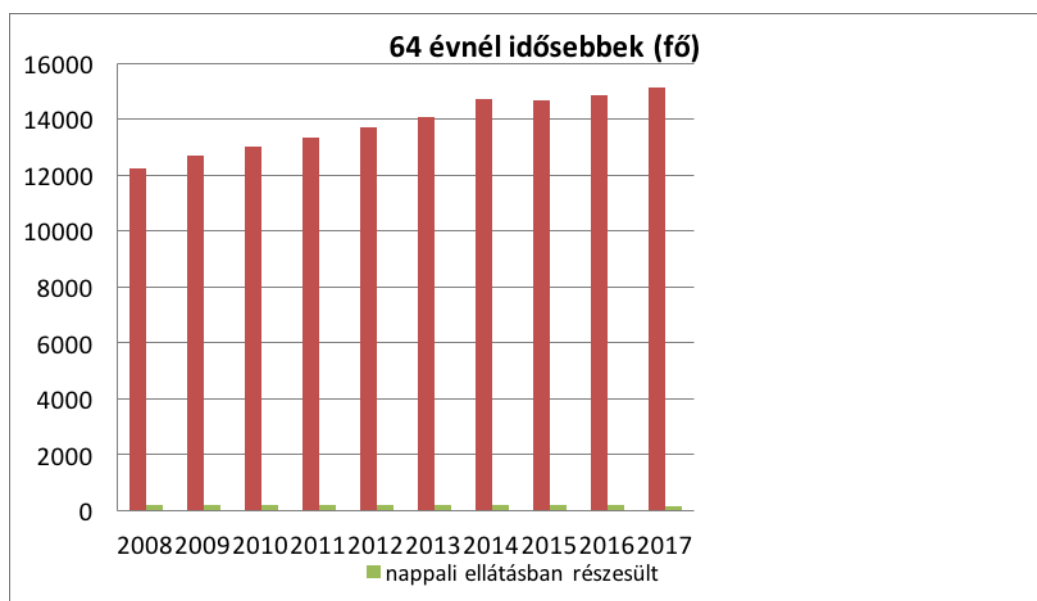
A már említett Nyugdíjasok Segítő Szolgálatának szállítási szolgálata megteremti annak lehetőségét, hogy az egészségügyi ellátáshoz ne csak elméletileg, hanem gyakorlatilag is hozzájussanak az idősek: előre egyeztetett időpontokban ingyenes a rendelésekre való szállítás.

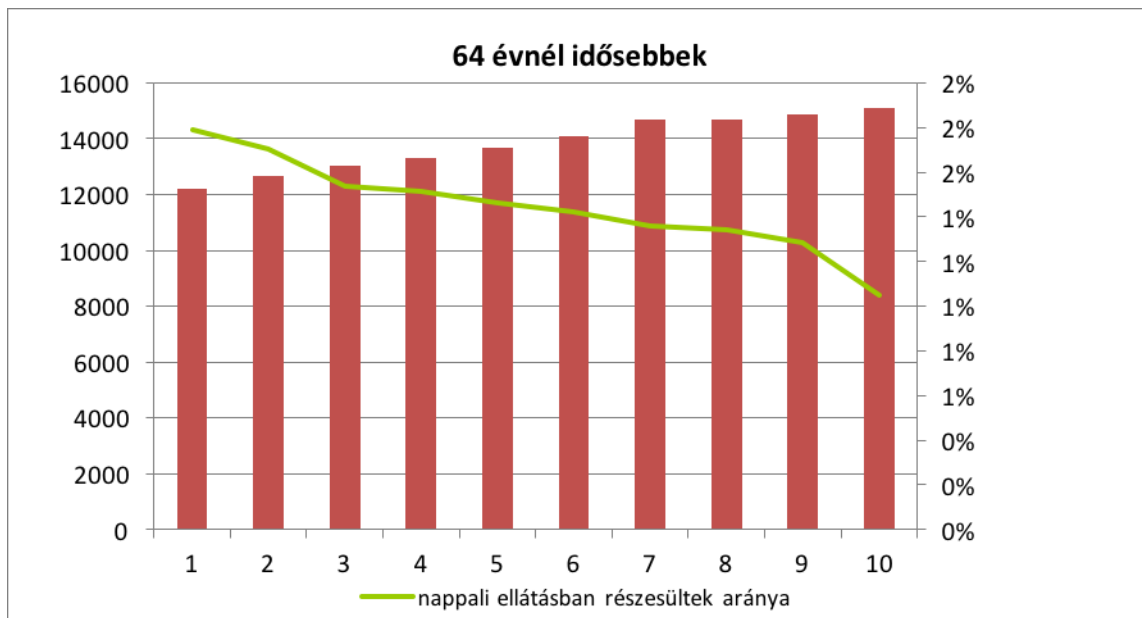
A szociális ellátások igénybevételét a 6.3.1. és a 6.3.2. táblázat mutatja.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	12218	219	2%
2009	12684	216	2%
2010	13014	200	2%
2011	13318	202	2%
2012	13693	200	1%
2013	14070	200	1%
2014	14703	200	1%
2015	14674	197	1%
2016	14875	191	1%
2017	15114	159	1%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

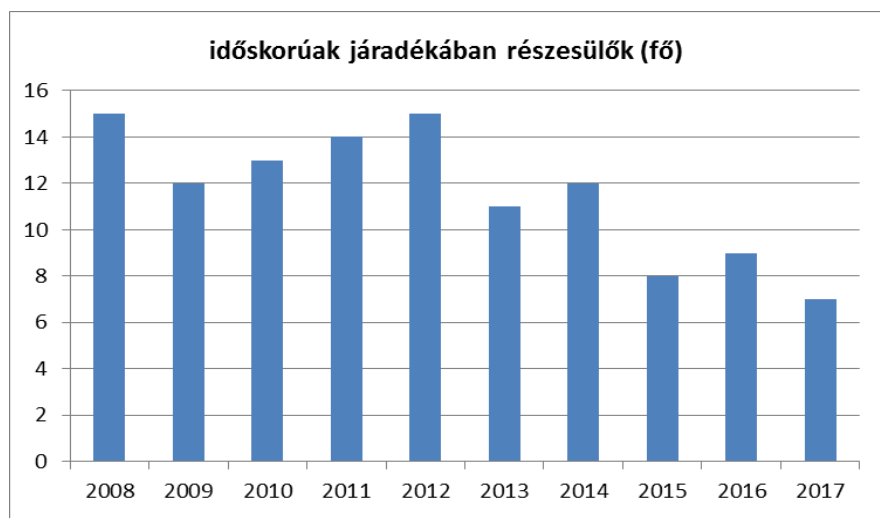

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

év	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	15
2009	12
2010	13
2011	14
2012	13
2013	11
2014	13
2015	8
2016	9
2017	7

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Szociális Iroda

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A kerületen működik a Corvin Művelődési Ház Erzsébetligeti Színház, mely otthont ad kulturális programoknak, rendezvényeknek, rendszeres, vagy alkalmankénti jelleggel. Kiállítások, színházi előadások, koncertek, helyben megtartott állami ünnepek, családi programok, különféle klubok érhetők itt el, illetve működik a Nyitott könyvszekrény program, ahonnan ingyenesen vihetőek el a könyvek.

A kerületben két Szabó Ervin könyvtár működik, és a Polgármesteri Hivatal első emeleti előterében a Kovács Attila Galéria kapott helyet, melyben rendszeresen új kiállítások tekinthetők meg.

Az önkormányzat finanszírozásában, a Területi Szociális Szolgálat (idősellátásokat biztosító intézmény), az Erzsébetligeti Színházban évente megrendezésre kerül az **Idősek Világnapja** (500 fő feletti részvétellel), az ENSZ által kitűzött naphoz, október 1-jéhez kapcsolódóan. Ennek keretében ajándékműsorral, majd szerény állófogadással kedveskedünk az időseknek. Ugyanebben a formátumban évente megtartott program a **Szeretet és Hűség Napja**. A program jellegéből adódóan (a házassági kor kitolódásával) elsősorban az idősebb, vagy középkor feletti házaspárokat érinti a program. Minden évben, az akkor 25., 30., 35., 40., 45., 50. és 50. év feletti házassági évfordulójukat

ünneplőket várják ezen a napon az Erzsébetligeti Színházba, ahol a házaspárok, családjukkal, meghívott vendégeikkel, barátaikkal ünnepelhetik évfordulójukat. A házassági hűségeskü ünnepélyes megújítását emléklappal igazolják. Ünnepi műsorral, díszvacsorával és zenés mulatsággal tesszük emlékezetessé ezt a napot. Neves fellépő-művészek teszik értékesebbé az estét.

Felmérést az idősök klubjaiban végeztünk a kulturális, társadalmi események igénybevételéről, 95 fő önkéntes részvételével. (6.3.3. táblázat).

6.3.3. számú táblázat - Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

év	Mozi-előadás látogatása	Színház-előadás látogatása	Múzeumi kiállítás megtekintése	Könyvtár látogatása	Közművelődési rendezvényen részvétel	Vallásgyakorlás templomban	Sportrendezvényen részvétel
	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom
2008	14	3	4	13	6	53	5
2009	27	5	3	18	6	85	6
2010	22	7	12	31	9	80	10
2011	14	9	13	31	8	75	5
2012	16	9	14	44	11	89	7
2013	6	3	2	25	2	61	2
2014	32	171	259	28	207	3862	34
2015	27	166	202	26	174	3526	25
2016	21	134	179	23	130	3351	16
2017	18	122	140	19	109	3224	13

Forrás: Helyi adatgyűjtés

c) idősök informatikai jártassága

A Területi Szociális Szolgálat szervezésében 2011-ben kezdődő program, melynek keretében a nyugdíjasok alap és haladó szinten megtanulhatják a számítógép és internet kezelést. Az oktatás a Móra Ferenc Általános Iskolában zajlik, ahol eleve rendelkezésre áll az infrastruktúra.

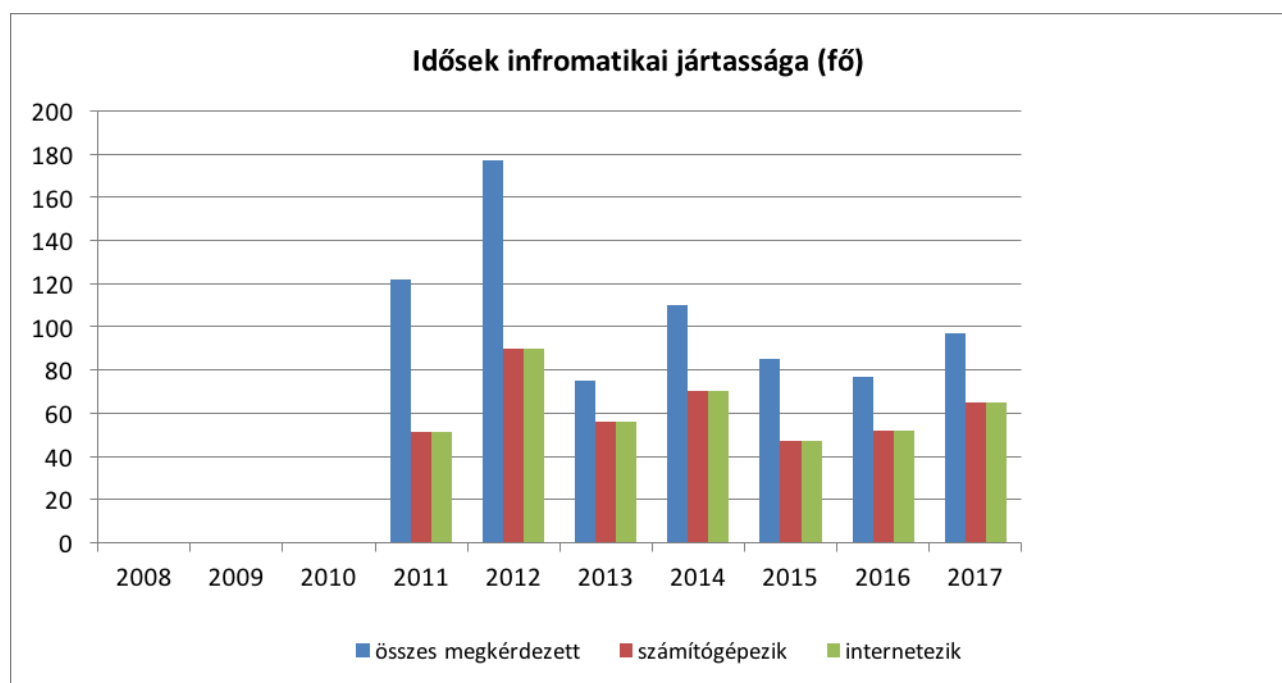
Országos felmérés szerint az idősök 75%-a nem használ internetet, holott a mai világban már szinte elengedhetetlen, ha azokra a dolgokra gondolunk, amik az időseket érintik, akár ügyintézésről, akár ár-összehasonlításról, utazásszervezésről, menetrend – információról, vagy a távoli gyerekekkel, unokákkal való kapcsolat-tartásról legyen szó. Egyre többen néznek filmeket és hallgatnak zenét az interneten.

A tanfolyam iránt az érdeklődés változó intenzitású, előfordul, hogy előjegyzésbe kell venni a tanulni vágyókat. Az ismétlők száma jelentősen emelkedett, aki a program kezdetekor már elvégezte a tanfolyamot szívesen beül az ismétlő kurzusokra, hogy az időközben esetleg megkopott tudását felfrissítse. 2015 januártól - 2017 év végéig 164 fő részesült oktatásban, 75% -uk 65 év feletti. (28 férfi, 97 nő) A legidősebb résztvevő 1934-es születésű, a legfiatalabb 1979-es. A kezdetekhez képest a 75-80 évesek száma jelentősen nőtt.

A 6.3.4. táblázat az informatikai jártasságot mutatja, az tanfolyamot elvégzők körében.

6.3.4. számú táblázat - Idősek informatikai jártassága

év	Összes megkérdezett	Számítógépet használni tudók száma		Internetet használni tudók száma	
	fő	fő	%	fő	%
2010	122	51	41,8%	51	41,8%
2011	122	51	41,8%	51	41,8%
2012	177	90	50,8%	90	50,8%
2013	75	56	74,7%	56	74,7%
2014	110	70	63,6%	70	63,6%
2015	85	47	55,3%	47	55,3%
2016	77	52	67,5%	52	67,5%
2017	97	65	67,0%	65	67,0%

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idősek szociális esélyegyenlőségének megvalósítása az idősellátás egyik kiemelkedő célkitűzése – a rájuk ruházott segítő tevékenység mellett.

Azonban az alapellátás intézményeinek az is feladata, hogy erősítse azokat a társadalmi szerepeket, mellyel az idős emberek helyüket megtalálhatják a mindennapokban. Kérdés csupán, hogy a feladat az, hogy régi tanító, bölcselő, tudásátadó szerepeiket erősítsük a generációk közötti szakadék csökkentésével, vagy abban segítsük őket, hogy feldolgozzák: a jövő már nemcsak az ő tapasztalataikra épül és ezért intézményeinknek elsődleges feladata e téren, hogy segítsenek abban, hogy az idős emberek új szerepeikre rátalálhassanak.

A helyi tapasztalat bizony azt mutatja, hogy e két iránynak meg kell férnie egymás mellett, és a szakembereknek személyre szabottan kell felismerniük, kinek mire van igénye, lehetősége, kit melyik irány motivál jobban.

A nők 40 éves jogviszonyhoz kötött nyugdíjazási lehetősége, a fiatalabb korosztályt is beemeli abba a körbe, akik nyugdíjasként élnek, tehát annak ellenére, hogy esetleg igen aktívak, megkezdik azt az életformát, amit az idősekre gondolunk jellemzőnek.

Felkészülés az idős korra

Minden, ami az életben előkészületlenül éri az embert, mélyebben vagy keményebben sújtja. Sok mindenre felkészülhetünk, mindenekelőtt olyan dolgokra, melyeket tapasztalati úton ismerünk. Ilyen az öregedés is. Kérdés, hogy készülhetünk fel rá?¹¹ Fel kell készülnünk anyagilag, ha tehetjük öngondoskodás formájában; mentálisan, az új szerepek befogadására, és megélésére, valamint a veszteségek szép megélésére; egészségünk eltérő ütemű romlásra, testünk átalakulására;

Egyéni szinten a növekvő élettartam a most idősödő korosztály saját életében jelentkezik. Számíthatnak rá, hogy tovább élnek, mint szüleik, nagyszüleik. Így azt a képet, ami bennük élt az idős korról, annak hosszáról, felül kell vizsgálniuk.

Önkormányzati szinten ez azt jelenti, hogy fel kell készülni a teljesen új igényekre az ellátó-szolgáltató területeken, szem előtt tartva azt a fontos ténytet, hogy a meghosszabbodott idős kor akkor élvezhető igazán, ha azt egészségben töltik.

Informális utak elősegítése

A szervezethez kötődő segítség mellett igen fontos a saját források feltárása, azok használata, a kapcsolati tőke felismerése. (család, barátok, szomszédság, régi kollégák, stb.) Segítséget tudunk nyújtani – elsősorban az alapellátási intézményeken keresztül (Területi Szociális Szolgálat, Napraforgó Központ) annak erősítésében, hogy az idős ember képes legyen felismerni és használni a környezete adta lehetőségeket. Ezek az informális utak megkönnyíthetik a mindennapi életet, új ismeretségeket hozhatnak, így segítve az aktív életet, illetve a szájpropaganda működésével első kézből kaphatnak hiteles információt a lehetőségekről, szolgáltatókról, azok milyenségéről.

Az önkéntesség szerepe

Az önkéntesség az egyik könnyen megvalósítható módja annak, hogy az idősödők és idősek aktív szerepet vállaljanak a közösség életében, ez által megtalálva helyüket, és az időskori élet értelmét.

A kerületben élen jár e téren a Magyar Vöröskereszt helyi szervezete, illetve a Nagycsaládosok Egyesülete, mely a megnevezésén túllépve igyekszik minden korosztályt és társadalmi csoportot megszólítani, bevonni tevékenységébe.

Az idősek társadalmi szerepvállalása

Az idős, de még aktív lakosságot ösztönözzük a civil életre, a lehetőségek feltárására. Ennek teret adnak a minden település-részen elérhető Közösségi Házak.

Szorgalmazzuk az idősügyi szervezetek, időseket összefogó kezdeményezések aktív működését.

Az idősek aktivitását példázza, hogy a Nyugdíjasok Segítő Szolgálatának azon munkatársai, akik a szolgáltatás megkezdésekor kerültek alkalmazásba, önmaguk is nyugdíjasok.

A sport és az idősek

A XVI. kerület vezetése nagy hangsúlyt fektet az egészséges életmód jegyében a sport népszerűsítésére. Sportlétesítmények szépülnek meg, és újak épülnek, lehetőséget adva az aktivitásra

Az idősek klubjaiban nemcsak a mozgásra buzdítják a tagokat, hanem színes programokkal igyekeznek közelebb hozni a sportot, sportos életet.

¹¹ Fritz Riemann: Az öregedés művészete, 41.o., Helikon Kiadó,

A Veterán Olimpikonok Klubjának volt sportolója például legutóbb a vízilabda múltjáról és a felkészítés mikéntjéről mesélt.

Egyházak, vallás

Az egyházakhoz tartozás a vallás gyakorlásának lehetősége mellett a társas kapcsolatok, a közösségben való szerepvállalás, az önkéntesség színtere. Egy olyan közeg, mely az idősöknek általában az élete részét képezi. Ezért a célok megvalósításában támaszkodnunk kell az egyházakra, vallási szerveződésekre, illetve forrásként kell használni az idősök ügyeivel kapcsolatban.

Eddigi eredmények, szolgáltatások fenntartása, fejlesztése

Minthogy a jelenleg működő szolgáltatásokat valós igények hívták életre, azokat lehetőségeihez mérten az önkormányzat fenntartja, fejleszti, a jövőben is biztosítja. A továbbiakban is elsődleges szempont a jogszabályi megfelelés mellett a tényleges problémák kezelése, helyben elérhető módon, a speciális helyi igények szerint. Tovább folytatjuk az idősök által kedvelt programok szervezését, évről-évre.

Az idős lakosság folyamatos bevonása a jövőkép alakításába

Az előző pontot kiszélesítve természetesen adódik, hogy nemcsak a szolgáltatások, hanem minden, az idősöket érintő terület alakításába, fejlesztésbe szeretnénk bevonni a lakosságot. Szívesen fogadjuk kezdeményezéseiket. A folyamatosság abban nyilvánul meg, hogy egy-egy időszakot csak a kitűzött célok időben való teljesítése szempontjából tekintünk végpontnak, egyébként a mindennapi életben folyamatosan igényeljük a közös munkát, az ötleteket, és a megvalósítás kritikáját.

Az önkormányzat 2012-ben megalkotta Idősügyi Stratégiáját, mely elemzi az aktuális helyzetet, számba veszi az idősök számára kínált lehetőségeket, és a továbblépési lehetőségeket. Időszerű ennek felülvizsgálata, új stratégia megalkotása.

Az idősöket célzó programok, mint ahogy az fentebb is látszik, az igényekre reagálva jönnek létre. Így természetesen a egyre több az a személy, aki a szervezők, létrehozók látókörébe kerül, így az igények is több irányból érkeznek. Emiatt természetesen a programok száma is folyamatosan nő. Pontos adatokkal e téren nem rendelkezünk, rálátásunk csak az önkormányzat és intézményei által szervezett programokra van, és azokra, amikről szervezőjük tájékoztatást ad.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzet, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az idők egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréseinek fizikai nehézségei, és a fizikai nehézségeikből adódó mindennapos problémák a bevásárlás terén.	Általánosan: a Nyugdíjasok Segítő Szolgálatának fenntartása. 1. Az idők szállításának térítésmentes biztosítása, előre egyeztetett időpontokban a szakorvosi rendelésekre, nem önkormányzati fenntartású szakorvosi rendelésekre. 2. Az idők szállításának térítésmentes biztosítása bevásárló központokba, piacra. 3. a ház körüli tevékenységekben való segítségnyújtás.
Az idősügyi stratégia egy olyan dokumentum, mely segítséget nyújt az idők számára nyújtott szolgáltatások / támogatások tervezett, koncepcionális kialakításához, fejlesztéséhez, végrehajtásához. Az Önkormányzat rendelkezik idősügyi stratégiával, de azt 2012-ben alkotta meg. Az alátámasztó információk elavultak. Időszerű a dokumentum felülvizsgálata, új stratégia kialakítása.	Naprakész adat és információgyűjtés, helyzetelemzés, ez alapján a koncepció tartalmi elemeinek vizsgálata, új célok meghatározása.
Az időskori multimorbiditás miatt gyakran keresik fel az orvosokat, veszik igénybe az egészségügyi szolgáltatásokat, ám egy-egy kivizsgálás és terápia hosszadalmas, a várakozási idők miatt.	Szakrendelő épületének bővítése, a szakellátások óraszámának emelése, az ellátások körének bővítése. Alapterület és kapacitás bővítés történik az alábbi területeken: Tornaterem és masszázs, Fizikoterápia, Urológia, Nőgyógyászat-Onkológia, Diabetológia-Belgyógyászat, Kardiológia Gasztroenterológia, Egynapos sebészeti-műtő és fektető. Új ellátási formák kerülnek bevezetésre, melyeket korábban csak más egészségügyi intézményben tudtak igénybe venni: Mammográfia- Emlő ultrahang, Izületi tükrözés, Kőzúzás, Altatásban végzett endoszkópos vizsgálatok. A felnőtt orvosi ügyelet beköltözik a szakrendelőbe.
Az idők nem ismerik, vagy nem találják lehetőségeiket, miközben egyre több az aktív életre vágyó idős.	1. Az eddig működtetett, időknek szóló programok (idők világnapja, Kattints nagy! program, Szeretet és Hűség napja, az iskolás, óvodás csoportok és a nyugdíjas

	klubok együttműködése, közös programjai) folytatása. 2. Új, időseknek szóló programok folytatása, beindítása, mely aktivitásra ad lehetőséget (pl: nordic walking, senior játszótér), valamint biztosítja a generációk közötti kapcsolat, szolidaritás erősítését (pl: „Nagyi, mondj egy mesét! program: nyugdíjasok mesemondása óvodákban; egyéni kapcsolatokra épülő program, melyben az unoka nélküli idősek, és a nagyszülő nélküli fiatalok, gyermekek találhatják meg a közös tevékenység lehetőségét).
Az idősek nappali ellátása öt telephelyen zajlik. Népszerű ellátási forma, fontos célt szolgál. Azonban a feladatot kiszolgáló épületek adottságai szűkös lehetőséget biztosítanak.	A János utca 49. szám alatti telephely szomszédságában álló épületet az Önkormányzat megvásárolta azzal a céllal, hogy a szolgáltatásra használt ingatlan bővíthessen. Az épület felújításával járó beruházás lehetővé teszi, hogy a János u. 49. szám alatti ingatlan csak az idősek nappali ellátása és az ahhoz szorosan kapcsolódó helyben étkezés biztosítására szolgáljon. A többi feladat másik épületbe való telepítésével megnő a tér, a funkciók jobban elkülönülhetnek egymástól, nyugodtabb pihenésre és kikapcsolódásra ad lehetőséget a projekt megvalósítása.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékos embereket ugyanazok az emberi jogok illetik meg, mint minden más állampolgárt. Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata kimondja: minden ember szabad és egyenlő méltóságában és jogaiban.

A fogyatékos emberek esélyegyenlőséget, valamint egyenlő hozzáférést követelnek minden társadalmi erőforráshoz, azaz a befogadó oktatáshoz, az új technológiákhoz, az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz, a fogyasztási javakhoz, a termékekhez és a szolgáltatásokhoz. Társadalmaink berendezkedése gyakran azt jelenti, hogy a fogyatékos emberek nem élhetnek teljes mértékben emberi jogaikkal, és szociálisan kirekesztődnek. A rendelkezésre álló statisztikai adatok azt mutatják, hogy a fogyatékos emberek elfogadhatatlanul alacsony színvonalú oktatásban és foglalkoztatásban részesülnek.

A fogyatékos embereket sújtó diszkrimináció néha a velük szembeni előítéletekre alapul, azonban gyakran az okozza, hogy a fogyatékosokról sokszor megfélemlenek, és nem vesznek róluk tudomást, ami a fogyatékos emberek társadalmi részvételét gátló környezeti és szemléletbeli korlátok létrejöttét és megerősödését eredményezi.

Mint a társadalom minden rétege, a fogyatékos emberek is igen sokrétű csoportot képeznek, és csak az a szakmapolitika sikeres, amely tiszteletben tartja ezt a sokféleséget. Kiváltképp a komplex függőségi szükségletekkel élők és családjaik igénylik a társadalmak kifejezett cselekvését, mivel a fogyatékos emberek között ők azok, akikről a leginkább megfélemlenek. Ezen kívül a fogyatékos nőket, valamint az etnikai kisebbségekhez tartozó fogyatékosokat gyakran kétszeres, sőt halmozott diszkrimináció sújtja, egyrészt a fogyatékoságuk, másrészt a nemük vagy etnikai hovatartozásuk miatti hátrányos megkülönböztetés következtében. A siketek esetében a jelbeszéd elismerése alapvető kérdés.

A hangsúly a fogyatékosok társadalmi "beilleszkedését" segítő rehabilitációról áttevődik a társadalom átalakításának globális filozófiájára, amely minden személy, beleértve a fogyatékossgal élő embereket is, szükségleteinek befogadására és ellátására irányul.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A kerületben élő fogyatékos személyekre jellemző, hogy néhányan veleszületetten fogyatékosok, azonban jelentős azok száma, akik betegség következtében váltak fogyatékossgá.

A fogyatékkal élő emberek rokkant ellátásból, járadékból élnek és megélhetési problémáik vannak. A munkaerőpiacon az elhelyezkedésük nehéz. Ennek érdekében szükséges a fogyatékkal élők számára az akadálymentes környezet kialakítása, a közlekedési nehézségek miatt a távmunka biztosítása.

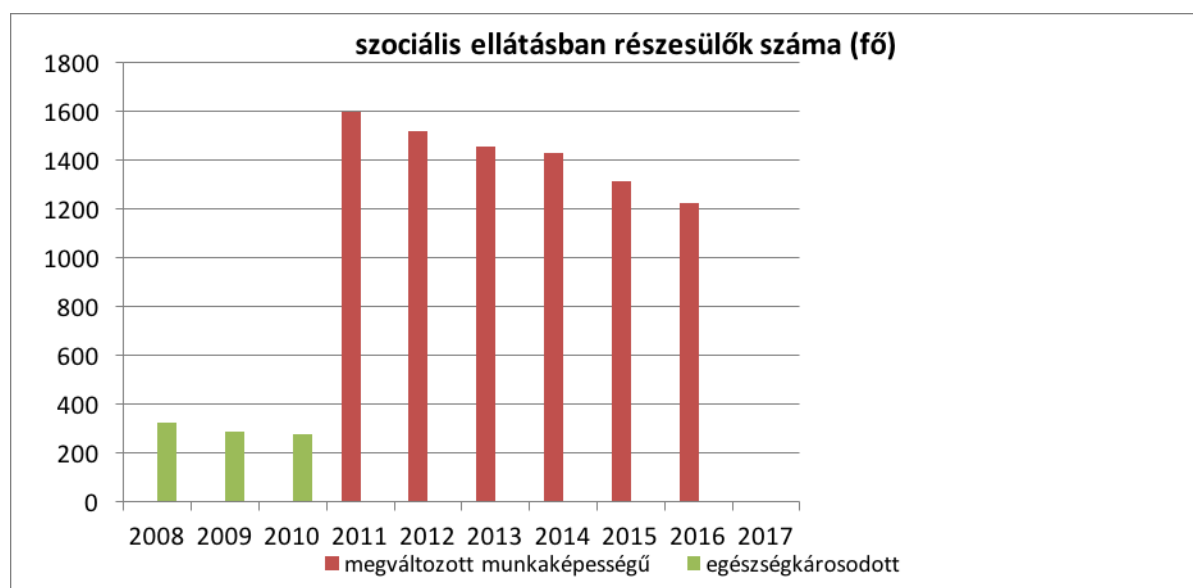
A szociális ellátások területén a fogyatékossgal élő személyek esetében a saját lakókörnyezetben történő segítségnyújtás kap prioritást. A fogyatékkal élők tekintetében a civil szervezetek jelenléte jelentősnek mondható.

A korábbi, már megszűnt Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal a támogató szolgáltatások fenntartására kiírt pályázat döntéséhez kapcsolódóan felmérést végzett a téren, hogy melyik településen mennyi a fogyatékkal élők száma, az elismert kapacitás meghatározására. A 2011. évi felmérés alapján magasabb összegű családi pótlékban részesül: 186 fő, fogyatékossgai támogatásban részesül: 486 fő, vakok személyi járadékában részesül: 38 fő. Az összes jogosult 710 fő. Ebből biztosan fogyatékos: 524 fő. Frissebb adat nem áll rendelkezésre. A 2016. évi Mikrocensus hozzáférhető adatai nem tartalmazznak kerületi adatokat, csak Budapestre vonatkozó összesen adatot.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	n.a.	325
2009	n.a.	289
2010	n.a.	275
2011	1596	n.a.
2012	1517	n.a.
2013	1457	n.a.
2014	1427	n.a.
2015	1315	n.a.
2016	1226	n.a.

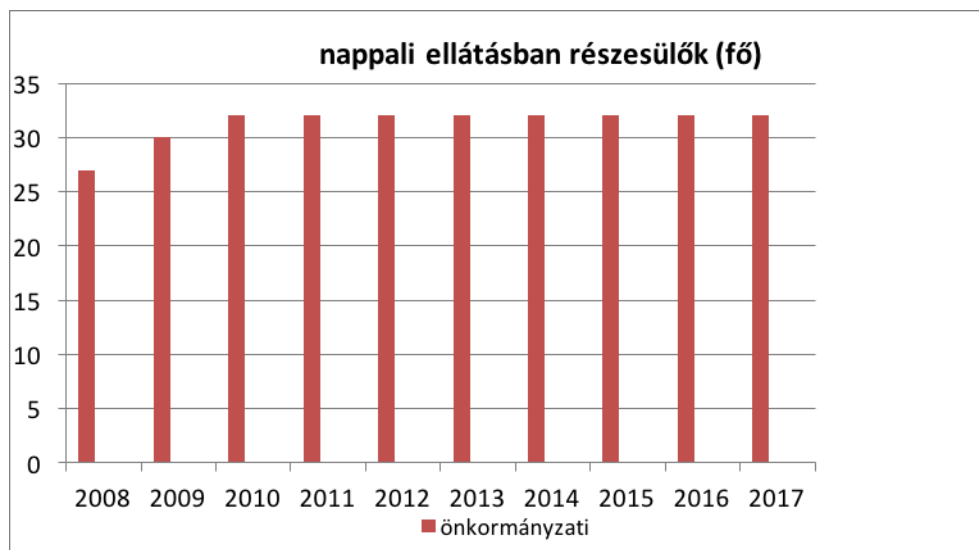
Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2008	27	0	0
2009	30	0	0
2010	32	0	0
2011	32	0	0
2012	32	0	0
2013	32	0	0
2014	32	0	0
2015	32	0	0
2016	32	0	0
2017	32	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A fogyatékkal élők számára nehezített a munkavállalás, már az által is, hogy egy adott munkahelyre hiába is nyernének felvételt, ha az számukra nem akadálymentesített.

A Polgármesteri Hivatal 2013 decemberében csatlakozott a „Jobb velünk a Világ!” Programsorozathoz, melynek keretében újabb két megváltozott munkaképességű személyt foglalkoztatott 2014-ben.

Az önkormányzat támogatja több (jelenleg 16 fő) megváltozott munkaképességű személy foglalkoztatását a fenntartott intézményekben. A 2018. évben a fenti szemléletet folytatva azt a hátránykompenzáló intézkedést vezette be, hogy amennyiben az intézmény napi 4 órás munkakörben megváltozott munkaképességűt foglalkoztat, úgy azt státusz bővítés keretében teheti meg.

Védett munkahelyként működik az önkormányzat egyik cége, a REHAB-XVI. Kft.

Fővárosi kerületként a fogyatékos személyek foglalkoztatása éppúgy, mint bárki másé, nem korlátozódik a kerület területére. A Budapesten található, nagyobb védett munkahelyek ugyanúgy nyitottak a kerületi fogyatékkal élők, mint a máshol lakók számára. Ilyen munkahelyek például az ERFO Rehabilitációs Foglalkoztató Nonprofit Kft., a Főkefe Nonprofit Kft., az Alfa Nonprofit Zrt.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Konkrét adattal akkor rendelkezhet az önkormányzat a hátrányos megkülönböztetésről a fogyatékosok foglalkoztatása terén, ha erről minden fogyatékkal élő megkérdez. Ehhez azonban egy adatbázissal kellene rendelkezniük a fogyatékkal élő személyekről, ami viszont jogszabályba ütközik, a személyes adatok nyilvántartására vonatkozó előírások miatt.

Korábban próbáltunk már a háziorvosoktól számszerű adathoz jutni a fogyatékkal élő személyek számát, a fogyatékoság típusát és fokát illetően, de ott problémába ütköztünk, hogy melyik fogyatékoság-meghatározás az, amely e célra megfelelő lehet, minden szempontból.

A konkrét adatok hiányában is elmondható, hogy hátrányos megkülönböztetés éri a fogyatékkal élőket a foglalkoztatás területén. Ennek oka nem feltétlen az emberi tényező (félelem, előítéletesség, stb.), hanem hogy objektív körülmények miatt meghiúsul a

foglalkoztatás, mivel amint már arról szó esett, a munkahelyek nagy részben nem akadálymentesek, a foglalkoztatók nem fordítanak arra figyelmet és költséget, hogy megfelelő eszköz biztosításával, a fogyatékkal élő állásra jelentkezőt alkalmazták, ha az egyébként megfelelne az elvárásoknak. *Mindez történik annak ellenére, hogy a Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.*

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

A rendelkezésre álló adatok nem mutatják a fogyatékkal élők tényleges részvételét a foglalkoztatásban. – Csak az önkormányzati intézményekben, cégekben foglalkoztatottakról tudunk információkat.

A fogyatékkal élők foglalkoztatása kapcsán általában a munkáltatók szemléletformálására fordítanak figyelmet. Azonban a tapasztalat azt mutatja, hogy a fogyatékkal élő személyek között nagy arányban vannak azok, akik magukat is elzárják a külvilágtól. A Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Egyesületének Lámpások klubja a XVI. kerületben is megkezdte működését 2018-ban. Célul tűzték ki, hogy az otthonukba szoruló látássérülteket kimozdítják, mely első lépés a munkaerőpiacra való visszatéréshez. Továbbá információkkal segítve otthoni munkavégzés lehetőségeihez is könnyebb hozzájutást biztosítanak.

Ennek mintájára más szervezetek bevonásával ez a többi sérültség esetén is megvalósítható lehet.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Az önkormányzat az intézményein keresztül segítséget nyújt a lakókörnyezetükben élő fogyatékos személyek részére önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

A segítségnyújtás egyik módja, a saját intézmények által nyújtott támogatások, a **szociális alapszolgáltatások** területén: családsegítés, étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.

2009 januárjától az önkormányzatnak nem kötelezően ellátandó feladata a **támogató szolgáltatás**. Azóta szükség esetén információt adunk a működő támogató szolgálatokról.

Évek óta fennálló, már hagyományossá vált alkalom, amikor a Szociális Iroda munkatársa minden év elején, illetve nagyobb jogszabályváltozások alkalmával (továbbá igény szerint bármikor) egy előadás keretében **tájékoztatja a Mozgássérültek XVI. kerülete Szervezetének tagjait** az ellátási formákról, lehetőségekről.

A **szakellátás** biztosítása, megszervezése nem feladata az önkormányzatnak. Ezzel kapcsolatban tevékenységünk a minél szélesebb körű információnyújtásra korlátozódik.

A Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi egyesületével kötött együttműködési megállapodás folyamatában felhívták a figyelmet arra, hogy az akadálymentesítésen túl más eszközökkel is segíthető a látássérültek közlekedése: A „Futár távirányító” készülék használatával könnyebb a közlekedés, ez által javul az önálló életvitel feltétele.

A 7.1.4. számú, „A településen élő fogyatékos személyek önálló életvitelét támogató helyi intézmények, szociális szolgáltatások” című táblázat szerinti adatok jól mutatják, hogy a fogyatékosok ellátása csak az alapellátás szintjén települési önkormányzati feladat:

Étkezés 4, házi segítségnyújtás 3, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 1, családsegítés 1, nappali ellátás 1 feladat-ellátási helyen vehető igénybe a kerületben, és valamennyi önkormányzati fenntartású. Támogató szolgáltatás kerületi telephellyel nem működik, de a kerületi lakosok számára több olyan szolgáltató által elérhető a segítségnyújtás, akik Budapest területén működnek. Azon támogató szolgálatok, melyeket valamely fogyatékoság köré csoportosult szervezet hozott létre, ugyanúgy fogadnak bárkit, mint az egyéb szolgáltatók.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

- Normatív, alanyi jogon járó, törvény által biztosított ellátások:

Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult.

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult, aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott, vagy aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül, illetve akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül.

- Az önkormányzat által, nem kötelező feladatként nyújtott támogatás:

Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek kiemelt támogatása céljából folyósított települési támogatás: E támogatási forma abban az esetben kerül megállapításra, ha a gyermeket nevelő mindkét szülő súlyosan fogyatékos, vagy a családban nevelkedő gyermek súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg, és a családban az egy főre eső jövedelem a nyugdíjminimum kétszeresét nem haladja meg. A támogatás összege gyermekenként havonta a nyugdíjminimum 30 %-a.

A támogatási forma havi rendszeresen ismétlődő ellátás.

A jogosultak (igénybevevők) száma: 2013-ban 85 fő, 2014-ben 88 fő., 2015-ben 35 fő, 2016-ban 27 fő, 2018-ban pedig 26 fő.

A nem kifejezetten fogyatékosokat célzó támogatások esetében nincs adat arról, hogy hányan vesznek igénybe egy-egy ellátási formát. Ez nem is nyilvántartható, mivel nincs szerepe az ellátás odaítélésében.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az önkormányzat folyamatosan, tervezetten újítja fel épületeit, melynek során az általa felújított épületekben lehetőség szerint az akadálymentesítés megvalósítására törekszik. Akadálymentesítést is magában foglaló felújítások történtek több egészségügyi intézményben (Délceg utcai és Centenárium sétányi házi és gyermekorvosi rendelő, Hunyadvár utcai tüdőgondozó) köznevelési intézményekben (Kölcsey Ferenc Általános Iskola, Sashalmi Tanoda, Mátyásfüldi Fecskefészek óvoda bővítése), valamint a János utcai napközis tábor és közösségi házban, a Tóth Ilonka emlékházban, a volt Tiszti Kaszinó felújítása során.

7.3.1. táblázat – Akadálymentesítés 1.

		Igen/nem								
		Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
oktatási intézmények	alapfok	3 helyen	nem	1 helyen	nem	nem	nem	nem	nem	nem
	középfok	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem
	felsőfok	n.a.	nem	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
egészségügyi intézmények	fekvőbeteg ellátás	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	járó beteg szakellátás	50%	nem	50%	100%	nem	nem	nem	nem	nem
	alapellátás	15%	nem	15%	80%	nem	nem	nem	nem	nem
kulturális, művelődési intézmények		nem szükséges	nem	nem	igen	igen	nem	nem	nem	előre egyeztetve
önkormányzati, közigazgatási intézmény		igen	igen	nem	igen	igen	liftben	nem	nem	előre egyeztetve
rendőrség		igen	igen	nem	igen	nem	nem	nem	nem	igen
szociális ellátást nyújtó intézmények		70%-ban nem szükséges, 30%-ban nincs	Egy intézményben van	nem	nem	nem	nem	nem	nem	előre egyeztetve

Forrás: helyi adatgyűjtés, személyes tapasztalat, fogyatékosok civil szervezetei

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Az akadálymentesítés elmaradást mutat. Azonban ezt a helyzetet folyamatosan törekszünk javítani.

Ennek része az egy iskola egy óvoda program, ami évek óta tart, és minden évben 1-1 intézmény részleges vagy teljes felújításról szól, és ez esetenként akadálymentesítést is magában foglal. A program 2013-tól kiegészült egy egészségügyi ellátást biztosító telephely felújításával, valamint minden évben sor kerül egy-egy szociális vagy gyermekjóléti tevékenységet nyújtó feladatellátási hely felújítására is. – Ez utóbbi intézmények olyan szinten akadálymentesek, amennyire az ingatlanok adottságai ezt engedik.

A kulturális és sportlétesítmények akadálymentesítési aránya a fizikai akadálymentességet nézve megfelelő, hiszen a létesítmények többsége felújított, vagy új építésű.

A hozzáférést segíti a közutak nagyszámú építése, mely az odajutást, a megközelíthetőséget teszi akadálymentessé.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A munkahelyek akadálymentességéről nem áll rendelkezésünkre információ, ezért a 7.3.2. számú Akadálymentesítés a foglalkozatóknál című táblázat nem kitölthető.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

7.3.3. táblázat - Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítettség a közlekedésbe

	Igen/nem								
	Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
Közterület (utca/-járda, park, tér)	nem indokolt	680 nm	---	10 helyen	1 lámpás csomópont	---	2 tábla	---	hallássérültek részére tájékoztató piktogram 5 db, mozgássérült parkoló építése 7 db

Forrás: helyi adatgyűjtés.

A 7.3.3. táblázat a 2013 előtti 5 év fejlesztéseit, akadálymentesítési tevékenységét tartalmazza. A továbbiakban összefoglaljuk az elmúlt 5 év tevékenységét.

7.3.3.1. táblázat – akadálymentesítéssel járó útépítések

év	Épült út (m)	Épült járda (m)
2013	1774	205
2014	2405	2010
2015	2213	2244
2016	2892	289
2017.	2768	3744

Forrás: helyi adatgyűjtés.

Minden út és járda akadálymentesen kerül kialakításra: vakvezető sávval a kereszteződéseknel, és az utcasarkokon a járda szintjének csökkentésével.

A felújítások során 38 buszmegálló akadálymentesítése is megtörtént. 2016. évi felújítások alkalmával a Főváros 8 buszmegálló fizikai akadálymentesítését végezte el.

2013-2015-ig 9 intézmény részleges vagy teljes fizikai akadálymentesítése készült el, felújítások során.

2013- 2017. év között 27 db mozgáskorlátozott parkolóhely kialakítása valósult meg.

Akadálymentesítést is magában foglaló felújítások történtek/történnek több egészségügyi intézményben (Délceg utcai és Centenárium sítányi házi és gyermekorvosi rendelő, Hunyadvár utcai tüdőgondozó) köznevelési intézményekben (Kölcsey Ferenc Általános Iskola, Sashalmi Tanoda, Mátyásfüldi Fecskefészkek óvoda bővítése), valamint a János utcai napközis tábor és közösségi házban, a Tóth Ilonka emlékházban, a volt Tiszti Kaszinó felújítása során.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

7.3.4. táblázat - Fogyatékos személyek rendelkezésére álló helyi szolgáltatások

	Az adott évben a szolgáltatást igénylő fogyatékos személyek száma			
	2015	2016	2017	2018
<i>ápolást, gondozást nyújtó intézmény</i>	Fővárosi feladat	Fővárosi feladat	Fővárosi feladat	Fővárosi feladat
<i>rehabilitációs intézmény</i>	Fővárosi feladat	Fővárosi feladat	Fővárosi feladat	Fővárosi feladat
<i>lakóotthon</i>	1 alapítványi	1 alapítványi	1 alapítványi	1 alapítványi
<i>támogatott lakhatás</i>	Fővárosi feladat	Fővárosi feladat	Fővárosi feladat	Fővárosi feladat
<i>átmeneti ellátást nyújtó fogyatékosok gondozóháza</i>	nincs	nincs	nincs	nincs

Forrás: helyi adatgyűjtés

Az önkormányzat a Területi Szociális Szolgálat keretében biztosít fogyatékosok nappali ellátását (alapvetően értelmi fogyatékosok számára), 32 férőhellyel. A férőhelyszám 2008 óta 30-ról emelkedett 32-re. Ekkor a betöltött férőhelyek száma 27 volt, majd 30-ra változott, és további igények jelentkeztek. Így tehát eddig sikerült a férőhelyeket az igények szerint emelni. Vannak időnként új jelentkezők, de jellemzően rövid várakozási időt

követően bekerülnek az ellátotti körbe. A szolgáltatás a Göllész Viktor Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménnyel egy épületben működik, 2008. augusztus 29-éig annak egyik egységeként működött a szolgáltatás.

Ez a korábbi struktúra ellentmondásokat is tartalmazott: 2013 előtt a Köznevelési Törvény nem adott lehetőséget ilyen típusú intézmény működtetésére. E mellett a szociális ágazatba tartozó ellátási forma más működési elveket kíván, mint az oktatási intézmények.

Az értelmi fogyatékosok korösszetétele, egészségi, fizikai, mentális állapota heterogén. Az ellátást igénybe vevők részére biztosítottak az állapotuknak megfelelő szinten tartó foglalkozások, melyek speciális képzéssel rendelkező szakemberek segítségével valósulnak meg.

Az értelmi fogyatékosok napközbeni ellátása esetében lehetőség van háromszori étkezés igénybe vételére.

A hozzátartozók, továbbá az ellátást igénybe vevők részére is biztonságot jelent a megfelelő szakképzettséggel rendelkező dolgozók segítségnyújtása napi feladataik ellátásához. A most már tíz éves tapasztalat ezt alátámasztja.

Támogató szolgáltatást, – mint a Szoc.tv.-ben kifejezetten a fogyatékosok segítésére nevesített szolgáltatást – az önkormányzat nem nyújt. Amikor a támogató szolgálat biztosítása önkormányzati feladat volt, akkor is ellátási szerződés kötésével oldottuk meg a feladatot. Jelenleg több civil szolgáltató segítségnyújtása érhető el a területben.

Az Otthon XVI. kerület Alapítvány Szivárvány Lakóotthona fogyatékosokat lát el, néhányuknak otthont, többek számára pedig munkalehetőséget biztosít.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A már említett súlyos fogyatékosok és tartósan beteg személyek támogatása a hátránykompenzáció körbe tartozik. Alapvetően állami feladat ezen támogatások rendszere.

Helyi szinten az önkormányzati intézmények lehetőségeit vizsgálva arra a következtetésre jutunk, hogy a hátránykompenzációt a kezdetekkor, vagyis a gyermekeknek nyújtott ellátások keretében tudjuk biztosítani. Ehhez a szakemberek képzése, speciális tudással bíró szakemberek alkalmazása alapfeltétel.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az akadálymentesítési tevékenység folytatása az önkormányzat intézményeiben, a pályázati lehetőségek függvényében.	Pályázatok figyelése, a kiírt pályázatok tervezési programjainak valamint műszaki tervdokumentációinak eredményes elkészítése. A pályázat megvalósítása során együttműködés a kivitelezővel.
A Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi egyesületétől kapott információ alapján a látássérültek számára a digitális eszközök használata megkönnyíti a közlekedést, ez által az otthonukból való kimozdulást, a teljes életet.	A BKK által használt információs táblák „meghangosíthatóak” a „Futár távirányító” segítségével. Ennek biztosítása kisebb mértékű anyagi kiadást jelent az Önkormányzat számára, azonban nagy biztonságot eredményez a látássérülteknek.
Kifejezetten értelmi fogyatékkal élők, hallássérültek, beszéd fogyatékosok és autista személyeket tömörítő szervezettel nincs kapcsolat.	Kapcsolat felvétel, információ szerzés, igényfelmérés, együttműködés az igények alapján.
A Rehab XVI Kft –ben akkor rentábilis a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása, ha minél több a végezhető munka. Egyéb csatornákat is meg kell nyitni kerületen belül a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának elősegítése érdekében.	1. a Rehab XVI. Kft előnyben részesítése olyan önkormányzati megrendelések esetén, amelyek a cég profiljába tartozik: pl. iskolai füzetcsomag, irodai naptárak, oklevéltartó mappa. 2. Megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának ösztönzése a XVI. kerületi önkormányzat intézményeiben az által, hogy ha egy intézmény új munkavállalóként kerületi lakos megváltozott munkaképességű személyt alkalmaz heti 20 órás munkakörben, azt státusz bővítés útján teheti.
Az Önkormányzat létrehozta fejlesztő hálózatát, illetve támogatja a szakemberek továbbképzését az óvodákban, bölcsődékben, de a már meglévő szaktudás nem feltétlenül az aktuális problémákra tud reagálni.	Az óvodákban és bölcsődékben dolgozó, nevelő és fejlesztő munkát végző szakemberek ösztönzése tudásuk fejlesztésére, a specializálódásra. A szakemberek képzéseinek koordinálása az igényekre reagálva, illetve tanulmányi szerződéssel a képzések megkönnyítése és a későbbi szaktudás helybeni hasznosításának biztosítása.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A kerületben működő olyan civil szolgáltató, mely a Szoc.tv. vagy a Gyvt. Szerinti szolgáltatást nyújtja, az önkormányzattal kötött szerződés, megállapodás alapján, vagy a nélkül: a Magyar Vöröskereszt (hajléktalan-ellátás), a Support Alapítvány (családok átmeneti otthona), az Otthon XVI. kerület Alapítvány (fogyatékosok lakóotthona), a Cogito Alapítvány (pszichiátriai betegek nappali ellátása), és a SOS Krízis alapítvány (családok átmeneti otthona).

Számtalan olyan civil szervezet működik a kerületben, mely nem egy-egy célcsoport problémáival foglalkozik, de közvetett módon azokra találhat választ.

Telephellyel rendelkező egyházi fenntartó nincs a kerületben.

Társulási megállapodással az Újpesti Önkormányzat biztosítja az idősek átmeneti ellátását és a gyereke átmeneti otthonát a kerületben.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az a) pontban foglaltakon túl jellemző a civil mozgalom erősítésére törekvés. Ezt mutatja civil házak létrehozása, ami helyet ad szervezeteknek, programjaiknak. Az önkormányzat igénybe veszi a civil szervezetek, egyházak tapasztalatait, információit az egyes problémák, az érintett célcsoportok igényeinek feltárásában.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Az a) ponton túl az Önkormányzat tagja a Külső Kerületi Önkormányzatok Szövetségének, a budapesti Önkormányzatok Szövetségének, és szoros kapcsolatot tart a környező településekkel.

E pontba sorolható a Tankerülettel való szoros együttműködést, ami nélkül semmilyen cél nem valósulhat meg hiánytalanul, ami a gyerekeket, mint célcsoportot érinti.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A pont kifejtésre került a 3.8. fejezetben.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Az a) pontban foglaltakon túl az alábbi tevékenységek közismertek:

Mélyszegénységben élők és romák:

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat nyújt támogatást a nemzetiséghez tartozók számára.

A Magyar Vöröskereszt helyi szervezete sok figyelmet fordít a mélyszegénységben élőkre.

Gyermekek:

Az oktatási intézmények mellett működő alapítványok segítő tevékenysége.

A Nagycsaládosok Egyesületének célzott tevékenysége programok, szociális készségfejlesztések, és adományközvetítés útján.

Nők:

Az a) pontban foglaltakon túl, komoly támogató munkát végez az Otthon Segítünk Alapítvány és a Nagycsaládosok Egyesülete.

Idősek:

A kerületben több olyan civil szervezet működik, mely kifejezetten idősügyi szervezet, és még több, ami nem kifejezetten idősügyi szervezet, de tagjai főként e korcsoporthoz tartoznak, ebből adódóan kiemelten foglalkoznak az idősek problémáival, helyzetével. A teljesség igénye nélkül ezek a szervezetek: Sashalmi Ingatlantulajdonosok Egyesülete, Árpádföldi Községi Egyesület, Rákosszentmihályi Élő Reménység Alapítvány, Corvini Domini, Cinkotai Nyugdíjas Polgárok Köre, R+Á Egyesület, 56-os Szövetség XVI. Kerületi Szervezete, Országos Nyugdíjas Polgári Egyesület, Szívvel-Lélekkel Egyesület, Centenárium Lakótelepért Egyesület, Rákosszentmihály és Sashalmi Nyugdíjas Baráti Kör, Centi Nyugdíjas Egyesület, Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárva Országos Nemzeti Szövetsége, Vöröskereszt helyi szervezete.

A szervezetek sokszínűek, és a kerület minden földrajzi részén megtalálhatóak.

Fogyatékkal élők:

Az a) pontban említettek közül a Szivárvány Lakóotthon lakói kertészetet működtetnek, valamint kerti munkákat vállalnak közterületen, és az önkormányzati intézményekben.

Az a) pontban említetten kívül az önkormányzatnak a Mozgássérültek Egyesületének XVI. kerületi szervezetével van kapcsolata, akik erős érdekvédelmi tevékenységet folytatnak. Más fogyatékkal élőket tömörítő szervezettel nincs szoros kapcsolata az önkormányzatnak. A Vakok és Gyengénlátók Hermina Egyesülete írásban tett nyilatkozatot együttműködési szándékáról, és megfogalmazta programjaik illeszkedési pontjait az esélyegyenlőségi intézkedési tervekbe.

A Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Egyesülete az együttműködés szándékával kereste meg az Önkormányzatot, mely megállapodás aláírásával végződött, illetve klubtevékenységet kezdtek a kerületben.

Az elmúlt öt év eredményei: A Hermina Egyesület, a Nem Adom Fel Egyesület! és a Türk István Képző és Kutató Intézet szervezésében a Polgármesteri Hivatal munkatársai összesen 5 alkalommal vettek részt érzékenyítő tréningen 2014-ben és 2018-ban.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A for-profit szektor bevonása a feladatok ellátásába a 2013-2018-as időszakra elfogadott HEP intézkedéseinek része volt. A tapasztalat azt mutatta, hogy kerületi szinten, 15 486 számú foglalkoztatóval számolva nem életszerű a szektor eredményes megkeresését remélni.

Ezen túlélve az önkormányzat minden alkalmat megragad a for-profit szektor bevonásába, a figyelmük felkeltésére.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A feltárt problémák kapcsán érintetteket első körben az adat és információgyűjtésbe vontuk be.

Megkerestük a kerületi intézmények, közszolgáltatók, egyes civil szervezetek, célcsoportoknak szóló programokat szervezőket, és saját szakterületüket érintően kértük segítségüket.

Ezt követően a HEP fórum tagjainak, egyházaknak, és más érdeklődőknek eljuttattuk a HEP-et, majd HEP fórum keretében kértük véleményüket, tapasztalatukat, változtatási javaslataikat, és ezzel egy időben az Önkormányzat weboldalán társadalmi vitára bocsátottuk.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Amely észrevétel időben érkezett ahhoz, hogy a Képviselő-testületi elfogadást megelőzően még be tudtuk illeszteni a dokumentumba, azt megtettük, de a HEP megírásának folyamatába is igyekeztünk olyan szinten bevonni az érintetteket, hogy véleményüket már eredendően megjelentessük. Azokban az esetekben, mikor erre már nem volt mód, az észrevételt archiváltuk, és a HEP Fórum jövőbeni működése során kitérünk rá, amennyiben az adott vélemény, felvetés ezt indokolja.

Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Támogatás sokhoz való hozzáférés segítése	Alacsony a mélyszegénységben élők lakosságszámhoz viszonyított aránya a kerületben, és nominálisan is alacsony értéket kapunk, bármely mutatót vesszük alapul. A probléma ennek ellenére valós, és ezért odafigyelést igényel.	A leginkább rászoruló társadalmi csoportok minden lehetőségéről értesüljenek, ami javíthatja helyzetüket.	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Tájékoztatók készítése az igénybe vehető támogatásokról, és azok eljuttatása a leginkább rászorulókhhoz, a kerületi intézményhálózaton keresztül.	Szociális Iroda, a kerület intézményeinek bevonásával.	2019.12.31.	Olyan rászorulóknak megjelenése, akik jogosultak az ellátásokra, de eddig nem igényelték azokat.	Humán: Szociális Iroda munkatársai, napi feladatukba építve Pénzügyi: tájékoztatók nyomtatási költsége Technikai: nyomdai feladatok	ugyan a jövedelmek emelkedésével folyamatosan csökken a kerületben a mélyszegénységben élők száma, de mindig lesznek olyanok, akik szociális képességeik miatt nem tudják érdekeiket érvényesíteni, és nem jutnak megfelelő információhoz.
2	A XVI. Kerületben működő roma nemzeti- és önkormányzati kapcsolatok erősítése	A XVI. Kerületben működő roma önkormányzattal nincs megfelelő kapcsolata és együttműködése az önkormányzatnak. A kerületben jellemzően abból adódnak konfliktusok, hogy a roma	Általános cél: A XVI. Kerületben működő roma nemzeti- és önkormányzattal való kapcsolat fenntartása és az együttműködés elmélyítése eredményeként a romák helyzetének, problémáinak feltárása, a	Nincs ilyen önkormányzat stratégia.	Tevőlegesen bekapcsolódni a roma nemzeti- és önkormányzat tevékenységébe, igény szerint részt venni a roma nemzeti- és önkormányzat ülésén. A Roma önkormányzat tájékoztatása a kerületi jogszabályváltozásokról A romákkal foglalkozó segítő szakemberek különös hangsúlyt fektessenek a konfliktushelyzetek	Résztvevők: XVI. kerületi Polgármesteri Hivatal Humán Ügyosztálya, Polgármester, Felelős a kapcsolattartásért: Intézményi Iroda, Polgármesteri Kabinet	2023.06.30.	Általános cél: Aktív, rendszeres együttműködés kialakulása a roma nemzeti- és önkormányzattal. Rövid, középtávú: A kerületi romák problémáinak feltárása Hosszú távú: Aktív, rendszeres együttműködés kialakulása a roma nemzeti- és önkormányzattal a	Humán: kapcsolattartó személy a romák feltárt problémái megoldásának	A kialakult együttműködés mindenki érdekét szolgálja, közös célt szolgál.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	tétele, a roma integrációs célok megvalósítása érdekében	lakosság egy része nem tartja be a társas együttélés szabályait.	problémák megoldásának segítése, a felzárkóztatás elősegítése. Rövid távú cél: a kapcsolat elmélyítése, konkrétabbá tétele Középtávú cél: rendszeres kapcsolattartás, az együttműködési pontok tisztázása Hosszú távú cél: elősegíteni a „Roma Integráció a XVI. kerületben 2012-2019.” című, Roma Önkormányzati program megvalósulását. Hosszútávú cél: a roma lakosság esélyegyenlőségének javítása, az integráció növelése, a konfliktushelyzetek csökkentése.		feltárására, a társas együttélés szabályainak betartását célzó munkára.			problémák megoldása érdekében.		
3	A szünidei gyermek-	A szünidei gyermekétkeztetés egy jó	Elsősorban a nyári szünidő hasznos, élményteli	Átfogó gyermekvédelmi Értékelés,	A szünidei gyermekétkeztetést a nyári folyamán a napközis tábor	Polgármesteri Hivatal, Humán	2023.08.31. - folyamatos	Azon gyermekek számának emelkedése, akik jogosultak a	Humán: nem igényel külön erőforrást, mert a tábor résztvevőinek	A napközis tábor működése során nem jelent igazi

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	étkeztetésre jogosultak számára a lehetőség bővítése	kezdemenyezés annak biztosítására, hogy a leginkább rászoruló gyermekek ne csak az iskolai időben jussanak meleg ételhez. Az intézkedés azonban rámutat egyéb, orvosolandó problémákra is.	eltöltése azon gyermekek számára, akiknek szülei ezt nem tudják megteremteni.	Szociális Szolgáltatásterv ezési Koncepció	keretei között biztosítani, melynek kapcsán a szülőket arra ösztönöznék, hogy vegyék igénybe a tábor lehetőségét is gyermekeik számára. Erre kedvezmények biztosítása.	Ügyosztály, Kerületgazda Szolgáltató Szervezet		szünidei gyermekétkeztetésre, és az igénybevétel mellett a napközis tábort is igénybe veszik	számához képest a létszámnövekedés nem jelent státusz-többletet. Pénzügyi: számolni kell bevételkieséssel, a tábor kedvezményes /ingyenes igénybevétele esetén.	többletfeladatot, ezért a fenntarthatóság nem ütközik problémába.
4	A mélyszegénységben élő, átmeneti ellátásban részesülő családok átfogó megsegítése	Azzal, hogy a kerület területén Családok Átmeneti Otthona nyílt, egyre jellemzőbb, hogy az átmeneti ellátásban részesülő családok tartósan kapcsolatba kerülnek más kerületi intézményekkel.	Általános: Az érintett családok ellátása, segítése komplex módon valósuljon meg, valamennyi érintett intézmény együttműködésével. Rövid távú: a Support Alapítvány Családok Átmeneti Otthona, és az SOS Krízis Alapítvány Családok átmeneti otthona, valamint a kerületi bölcsődék, óvodák, iskolák és	Nincs ilyen stratégia	Az érintett intézményekben a kapcsolattartó kijelölése, majd a kapcsolatfelvétel – a Polgármesteri Hivatalban kezdeményezett - koordinálásával olyan munkakapcsolat kialakítása, mely egy mindenki számára elfogadható standard kialakításával megkönnyíti és célzottá teszi a kommunikációt és ez által a családok helyzetét. Ez azzal jár, hogy a családok kiemelt figyelmet kapnak.	Kezdeményező és: Polgármesteri Hivatal, intézményi Iroda Koordinálás: Napraforgó Központ	2019.08.31.	Az érintett családok esetében a gyermekek intézménybe juttatása felgyorsul, az információáramlás könnyebb, szervezettebb.	Humán: a már meglévő erőforrásokra támaszkodik. Egyéb erőforrás nem szükséges.	Egy jól kialakított rendszer az érintett intézmények szakembereinek munkáját is megkönnyíti, ez által motiváltak a rendszer fenntartására.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
			a Napraforgó Központ olyan együttműködésének kialakítása, mely a hatékony és gyors intézkedések alapja. Közép és hosszú táv: az érintett családok nagyobb biztonságban érezhetik magukat, és hatékonyabb segítséget kapnak.							
5.	Adománygyűjtés és továbbítás újraszervezése a XXI. századi elvárásoknak megfelelően	Az adományozók és az adományra szorulóknak minden esetben találkozniuk, illetve nem élnek minden lehetőséggel. Az adományozás kultúrája nem megfelelő.	A kerületen belüli adományozás célzottabbá tétele, az adományközvetítéssel foglalkozó szervezetek összekapcsolása, a látókör kitágítása.	Nincs ilyen stratégia	1.Tájékoztató szórólap készítése és terjesztése az adományozásról. 2.Csere-bere programok támogatása. 3.Nem tipikus támogatási formák (pl. vállalkozók általi egy egy család, közösség rendszeres segítése) népszerűsítése.	1. Intézményi Iroda 2. Intézményi Iroda, Napraforgó Központ 3.Intézményi Iroda	2021.12.31.	Az adományok célzottabban jutnak el a rászorulókhhoz, kevesebb hulladék keletkezik az adományközvetítő szervezeteknél. Ha az adományozó és adományozott egy közösség tagja (csere-bere programok), akkor az előítéleteket dönthet le. Nő a társadalmi felelősségvállalás.	Humán: Eddigi tevékenységekbe beépítve Pénzügyi: Szórólap szerkesztése és gyártása.	A túlzott fogyasztás azt eredményezi, hogy mindig lesznek olyan rétegek, mely a már nem szükséges használati tárgyaikat adomány formájában kívánják hasznosítani, és mindig lesznek olyan rétegek, akiknek ez segítséget jelent.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Nyári napközis tábor fenntartása, hasznos szünidei programok szervezése a tábor keretében.	A szülőknek a nyári iskolaszünet időszakában nehézséget okoz gyermekeik felügyeletének, illetve hasznos szünidei programok szervezésének megoldása.	Általános cél: minél több gyermek jusson el a táborba és vehessen részt hasznos programokon. Rövid távú cél: felmérni a táborban való részvétel és programok iránti igényeket. Közép- és hosszútávú cél: minél több ismeretterjesztő, szórakoztató program legyen a táborban, amin a gyermekek szívesen vesznek részt. A gyermekek a szülők csekély anyagi ráfordításával tudjanak részt venni a táborban és a programokon. Szülők jövedelmi helyzetének függvényében, a legrászorultabbak ingyenesen	Nincs ilyen stratégia.	1.Felmérni az igényeket az iskolákban a napközis tábor iránt. 2.A nyári napközis tábor folyamatos megszervezése. 3. A táborban sokszínű program biztosítása.	XVI. Kerületi Iskolák, Észak-Pesti Tankerületi Központ, Kerületgazda Szolgáltató Szervezet Felelős: XVI. Kerületi Önkormányzat Humán Igazgatóság, Intézményi Iroda	2023.08.30. folyamatos	Rövid távú cél: A korábbi évekhez viszonyítva több gyermek tud részt venni a táborban. A korábbi évekhez képest több program, melyek közül több az ingyenes program. Közép, hosszú távú cél: Minden család el tudja küldeni a gyermekét a táborba, ahol igény van rá. Anyagi okokból senki ne maradjon ki a táborból. Évről évre több színvonalas ingyenes program szervezése.	Költségvetési keret rendelkezésre bocsátása, források a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők ingyenes étkeztetésére, programok szervezésére	Az igényfolyamatossága biztosított.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
			tudjanak részt venni a táborban.							
2	Gyógypedagógiai hálózat fenntartása	Felismerve, hogy egyre több a fejlesztésre szoruló gyermek, illetve a nagyobb nehézségek megelőzhetőek a minél korábbi segítségnyújtással, az Önkormányzat 2017-ben saját gyógypedagógiai fejlesztő hálózatot hozott létre, önként vállalt feladatként. Cél a hálózat hosszútávú fenntartása.	Az óvodás korban csökkenthető hátrányok felismerése, és a problémás területek fejlesztése révén az iskolás korba érve kevesebb nehézséggel küzdő gyermek lesz.	Nincs ilyen stratégia.	Az óvodás gyermekek egy probléma felmerülésekor helyben lehetőséget kapnak arra, hogy szakember vizsgálja őket, továbbá állapotuktól és a problémától függően helyben, az óvodájában részesülhessenek fejlesztésben, vagy segítséget, információt kap a szülő azt illetően, hogy merre mehet tovább gyermeke fejlődésének biztosítása érdekében.	Forrás biztosítása: Képviselő-testület Hálózat működtetése: Budapest XVI. kerületi Margaréta Óvoda	2023. december 31. (folyamatos)	Csökken az óvodában maradó, tanköteles korú gyermekek száma, illetve csökken azok száma, akik valamilyen leküzdendő hátránnyal kerülnek az iskolába.	Humán: gyógypedagógusok, logopédusok, egyéb fejlesztő szakemberek foglalkoztatása Pénzügyi: az önként vállalt feladathoz szükséges pénzügyi fedezet biztosítása a költségvetésben.	A környezeti hatások eredményeként nő a fejlesztésre szoruló gyermekek száma, így az igények folyamatosak. A fenntarthatóság a költségvetési forrás biztosításán múlik, mely iránt az Önkormányzat elkötelezett.
3	Kommunikációs standard kialakítása az intézménybe kerülő gyermekek érdekében	A bölcsődébe / óvodába kerülő gyermekek esetében gyakran előforduló probléma, hogy a gyermek /család valamely okból segítségre szorul. Az intézmény egy rövidebb / hosszabb	A szociális, mentális, gyógypedagógiai segítséget minél hamarabb megkapják a családok /gyermekek, illetve intézményváltás esetén a lehető leggyorsabban	Nincs ilyen koncepció	A bármely okból segítségre szoruló gyermek /család bölcsődébe / óvodába kerülése esetén a védőnő egy kialakított standard segítségével megfelelő információt nyújt a gyermek-intézménynek, felvéve velük a kapcsolatot. Ugyanezt megvalósul a bölcsődéből óvodába kerülő gyermekek esetében	Napraforgó Központ	2019.08.31.	Csökken azon gyermekek/családok száma, akik késve kapnak segítséget, vagy a segítségnyújtás nem folyamatos.	Humán: a standard kialakítására a résztvevő területek szakemberei	Az intézkedés egy könnyen működtethető rendszert hoz létre, mely különösebb erőfeszítés nélkül fenntartható, a mindennapi munkába beépíthető.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		ismerkedési folyamatot követően látja a problémát, illetve ajánl segítséget. Így esetenként a gyermekek /családok később kaphatják meg a megfelelő támogatást.	ben folytatódjon a segítségnyújtás.		is.					
4	Iskolai és óvodai szociális segítő tevékenység bevezetése	15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosítása következtében 2018. szeptember 1-jétől a család- és gyermekjóléti szolgálatok új feladata az iskolai és óvodai szociális segítő tevékenység.	A jogszabálynak való megfelelés mellett olyan szolgáltatás létrehozása, mely egyrészt a korábbi, iskolákkal való jó kapcsolatra épít, másrészt eredményesen segíti a pedagógusokat és a szülőket azokban a helyzetekben, ahol a nevelési intézmények kompetenciája nem adekvát.	Átfogó gyermekvédelmi értékelés	A tevékenység bevezetése, kapcsolatfelvétel és megállapodás megkötése a köznevelési intézményekkel, szakemberek foglalkoztatása, szakmai tartalom biztosítása.	Napraforgó Központ	Kialakítás: 2018.09.01. Működtetés: folyamatos	Szociális kompetenciák fejlődnek, a család és a köznevelési intézmény közötti esetleges konfliktus csökken.	Humán: szakemberek foglalkoztatása Pénzügyi: A napraforgó Központ költségvetésében az Önkormányzat biztosította a kialakítás és a 2018. évi működés fedezetét. A további működés fedezete a tárgyévi költségvetésekben biztosítandó.	A család- és gyermekjóléti szolgálat jogszabály szerinti kötelező feladata.
5	Prevenációs programok fenntar-	A prevenációs jellegű, gyermekeknek /kamaszoknak szóló programok	A szociális problémák továbbörökítődsének csökkentése,	Átfogó gyermekvédelmi értékelés	A Napraforgó Központ prevenációs programjainak (Szünidei Napraforgós Napok, Kézműves klub, Erzsébet tábor, Gomoku	Napraforgó Központ, KEF	2023. 12.31.	A Napraforgó Központ klienskörében a veszélyeztetettséggel érintett gyermekek eredményes bevonása a	Humán: a meglévő erőforrás használata Pénzügyi: a programok esetleges költsége, a Napraforgó Központ	A Napraforgó Központ olyan feladatáról van szó, amit mindenképp végez, de annak színvonala és

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	tása, bevezetése	népszerűk és hatékonyak, ezért folyamatosságuk biztosítása fontos cél.	megelőzése		verseny, Kamaszklub, Társasjátéklklub) folyamatos biztosítása, új programok bevezetése, az igényekre reagálva, szoros együttműködésben a Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal.			programokba.	költségvetése, és a KEF által	milyensége elkötelezettség kérdése. A feltételek megteremtése et biztosítja.
III. A nők esélyegyenlősége										
1	A kisgyermekes anyák munkaerőpiacra való visszatérésének segítése	A 0-3 éves korosztály számának növekedésével, illetve a GYED extra bevezetésével olyan helyzet alakult ki, melyben egyértelmű a tartós férőhelyhiány.	Bölcsődei férőhelyek számának növelése	Átfogó Gyermekvédelmi Értékelés	Középtáv: bölcsődei férőhelyek bővítése. Hosszú táv. bölcsődei férőhelybővítés lehetőségének figyelemmel kísérése.		Napsugár bölcsődében 52 új hely (4 csoportszoba) kialakítása. 2020. 01.01.	Kevesebb az elutasított gyermekek aránya	Humán: jogszabályban előírt szakemberek számának biztosítása Pénzügyi: bővítés költsége, valamint esetleges újabb pályázatok önrészesének fedezete technikai: a beruházás megvalósítása	Folyamatos tendencia a kisgyermekes családok beköltözése a kerületbe, így az igények is folyamatosak.
2	Adatgyűjtés megismétlése arra vonatkozóan, hogy az óvoda nyitvatartási ideje összhang-	Öt évvel ezelőtti információval rendelkezünk arról, hogy az óvoda nyitvatartási ideje összhangban van-e a szülők munkaidejével.	Rövid,- középtávú cél: Információgyűjtése arról, hogy a XVI. Kerületben működő óvodák korú gyermekek szülei igényeihez megfelelően igazodik-e az óvodák nyitva tartása. Hosszú	Nincs ilyen koncepció.	Kérdőíves adatgyűjtés a XVI. Kerületben működő óvodák korú gyermekek szülei körében a célból, hogy felmérjük, megfelelően igazodik-e igényeikhez az óvodák nyitva tartása.	Résztvevők: óvodás gyermekek szülei, XVI. Kerületben működő óvodák Felelős: XVI. kerületi Önkormányzat, Intézményi	2019. december 30.	Rövid, középtávon: adatok nyérése a szülők óvodai nyitva tartására vonatkozó igényeiről.	Humán: kérdőíveket összeállító szakember (önkormányzat munkatársa) Pénzügyi: kérdőívek, előállításának, legyártásának költsége Technikai: kérdőívek legyártása, sokszorosítása	Az adatgyűjtés eredményének függvényében az óvodai nyitva tartás igényekhez igazítása, esetlegesen telephelyenként eltérően, a választás lehetőségét biztosítva.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	ban van-e a szülők munkaidejével		távú cél: az óvodák nyitvatartási idejének szülők reális igényeihez való igazítása			Iroda				
3	Születés Hete, Hordozós hét és Ligeti Baba Klub program fenntartása	Tapasztalat, hogy a kisgyermekkel otthon lévő nők könnyen elszigetelődnek, holott a várandós és a kisgyermekes anyák valamennyien hasonló gondokkal, kérdésekkel szembesülnek, amikre nem kapnak választ, vagy olyan programok biztosítottak a számukra, melyek anyagi terhet jelentenek.	Célja: a várandós és leendő kismamák és családjuk minél szélesebb körű tájékoztatása a szüléssel kapcsolatos választási és döntési lehetőségekről, a hazai ellátás hagyományos és újszerű alternatíváiról, és a várandós és kisgyermekes szülőket érintő problémákról, kérdésekről, családbarát módon.	Nincs ilyen dokumentum.	1. A rendezvények megszervezésének folytatása a jövőben. 2. Költségvetési források keresése a rendezvényekhez.	Részvevők: Erzsébetligeti Színház Corvin Művelődési Ház Felelős: igazgató	2023.12.31.	Az eredményességet mutatja: rendezvények látogatottsága, résztvevők száma. Rövid, középtávon: a szakemberekkel való párbeszéd, kommunikáció kialakulása Hosszú távon: várandós, kisgyermekes anyák és családjaik széles körű tájékozottsága.	Humán: szakemberek, programszervező Anyagi: nyomdai költség, szakemberek jótékonyági ingyenes előadásai melletti dologi kiadások Technikai: helyiség biztosítása	A fenntarthatóságot biztosítja, hogy a rendezvények kis költségvetésűek, valamint hogy az érintett célcsoport folyamatosan változik, így mindig számíthatunk érdeklődőre.
4	A kismamák és kisgyermeket nevelők szolgáltatásokhoz	A Képviselő-testület döntött a családi szállító szolgálat bevezetéséről, biztosította annak költségvetési	A kisgyermekes szülők nehézségeinek enyhítése, a terület nagy távolságainak áthidalása, a	nincs ilyen stratégia	Családi szállító szolgálat működésének megkezdése, a szolgáltatás fenntartása	Alpolgármester, Intézményi Irodavezető, Napraforgó Központ	Szolgáltatás megkezdése : 2018.09.01	Az igénybevétel nagysága, azon gyermekek számának változása, akik eddig nem jutottak el vizsgálatokra, fejlesztő foglalkozásokra, de a	Humán: egy fő gépkocsivezető folyamatos foglalkoztatása Pénzügyi: A szolgáltatással kapcsolatos költségek:	A szolgáltatás fenntartásának szándékát a Képviselő-testület kifejezte 91/2018. (III. 7.) Kt. határozatával, és a 9/2010. (III. 29.) ök

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	való fizikai hozzáféréseinek segítése	forrását a Napraforgó Központ 2018. évi költségvetésében, de a folyamatos működéshez a tárgyévi költségek folyamatos biztosítása szükséges.	fejlesztő foglalkozásokra, való eljutás, vagy épp a bevásárlás megszervezése, megkönnyítése.					szolgáltatás igénybevételével könnyebb számukra a hozzáférés.	gépjármű fenntartás, gépkocsivezető juttatásai Technikai: a szolgáltatás népszerűsítése.	rendeletbe foglalásával.
5	A nők foglalkoztatásának támogatása	Az utóbbi évek tapasztalatai azt mutatják, hogy vannak bizonyos hiányszakmák. Pl.: a kerületi óvodák több üres álláshellyel rendelkeznek. Az iskolából kikerülő fiatal pályakezdők nem keresik, hanem fogadják az állásajánlatokat. Meg kell keresni őket az állásajánlatokkal, a béren kívüli egyéb lehetőségek bemutatásával. A kerületben élő idősebb, 40 év	A kereslet és a kínálat összehangolásával az üres álláshelyek betöltése, a munkát vállalók foglalkoztatása, a nők segítése a munkavállalási cél sikerességéhez	Nincs ilyen stratégia	A leendő pályakezdők megkeresése a konkrét ajánlatokkal. Felsőoktatási intézménnyel együttműködés kialakítása. Az idősebb, de újra dolgozni vágyók foglalkoztatási lehetőségeinek kialakítása. Az önkormányzat e probléma megoldásában aktív munkaerőpiaci eszközöket tud alkalmazni. Az újbóli munkába állás nehézségeinek csökkentése a Napraforgó Központ álláskereső klubjának nőkre vonatkozó specialitásaival.	Alpolgármester, Intézményi Iroda, Intézményvezetők, Napraforgó Központ	2023.12.31.	Kevesebb üres álláshellyel rendelkező intézmények. A Napraforgó Központ programjában részt vevő nők nagyobb elhelyezkedési aránya.	Humán: adatgyűjtést végző, szórólapot, portfóliót összeállító szakember (önkormányzat munkatársa), Napraforgó Központ eddigi erőforrásának használata Pénzügyi: portfólió, szórólap előállításának, legyártásának, költsége. A nyugdíjas szövetkezet kialakításához szükséges feltételek biztosítása	Folyamatos tendencia a dolgozók nyugdíjba vonulása, az üres állások betöltésének szükségessége, így az igények is folyamatosak. A 45-50 év körüli tartós munkanélküliek problémái hasonló vonásokkal rendelkeznek. Annak ellenére nincs munkahelyük, hogy munkaerőhiány van és többségük képesítéssel is rendelkezik. Mivel a probléma több éve megoldatlan, így célzott segítséssel is hosszú távú folyamatról beszélünk.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		munkaviszony után nyugdíjba menő korosztálynál, az újra dolgozni vágyó nők keresik a lehetőséget a nyugdíj mellett történő munkavállalásra. Az újra dolgozni kívánó nők számára jelenleg kevés lehetőség van a foglalkoztatásra. A tartós munkanélküli 45-50 év feletti nők, nagy része a közmunkaprogramban részt tud venni, azonban tartós munkaerő piaci elhelyezkedésük nehéz vagy nem sikeres, ezért néhány hónapos szünetekkel tarkítva évek óta közmunkások. A kereslet és a kínálat összehangolása								

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		szükséges.								
IV. Az idők esélyegyenlősége										
1	Egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés javítása és önálló életvitel segítése	Az idők egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréseinek fizikai nehézségei, és a fizikai nehézségeiből adódó mindennapos problémák a bevásárlás terén.	Általános: Az idők egészségügyi szakellátáshoz való hozzáférése, az önálló életvitel segítése a közlekedési nehézségek enyhítésével. Rövid táv: A jelenlegi, Nyugdíjasok Segítő Szolgálat keretében biztosított szállító szolgálat nevű szolgáltatás kihasználtságának folyamatos vizsgálata, esetleges kapacitástöbblet esetén a szolgáltatás népszerűsítése. Középtáv: A szállító szolgálat működésében esetlegesen felmerülő igények	Az Idősügyi Stratégiával és a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióval való összhang.	Általánosan: a Nyugdíjasok Segítő Szolgálatának fenntartása. 1. Az idők szállításának térítésmentes biztosítása, előre egyeztetett időpontokban a szakorvosi rendelésekre, nem önkormányzati fenntartású szakorvosi rendelésekre. 2. Az idők szállításának térítésmentes biztosítása bevásárló központokba, piacra. 3. A ház körüli tevékenységekben való segítségnyújtás.	Képviselő-testület, mint a költségvetési forrás biztosítója; Területi Szociális Szolgálat, mint a Nyugdíjasok Segítő Szolgálatának keretében működő intézménye, a szolgáltatás működtetője.	2023.12.31. (folyamatos)	Egészségügyi ellátás kapcsán: 1. Rövid táv: olyan szűrővizsgálatokra, rendelésekre is eljutnak az idők, ahová eddig nem mentek (pl. fogorvos). Mérhetőség: az igénybe vevők száma. 2. Középtáv: Nő a korai diagnosztizálás lehetősége, így az egészségmegőrzés lehetősége. 3. Hosszú táv: Javul az idők egészségi állapota, az önálló életvitel, és nő az idős korosztály várható élettartama. Mérhetőség: nő a kerületben a 85 év felettiek száma Bevásárlás kapcsán: a szociális ellátásokat később veszik igénybe, kitolódik az az életszakasz, amikor az idős teljesen önálló életvitelre képes.	Humán: 2 fő gépkocsivezető, 2 koordinátor, technikai munkatársak Pénzügyi: 1 fő gépkocsivezető és koordinátorok bére, 1 gépkocsi fenntartása, dologi kiadások (telefon, papír költség) Technikai: gépkocsi, üzemanyag biztosítása	Mindig lesznek olyan idők, akik igénylik a szolgáltatást.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
			teljesíthetőségének vizsgálata, a szolgáltatás igényekhez történő igazítása. Hosszú táv: A szállító szolgálat biztosítása a jövőben. A házkörűli segítségnyújtás által az önálló életvitel elérése, minél tovább a saját otthonban élés az idősök körében, a helyben megadható segítségekkel.							
2	Idősügyi stratégia felülvizsgálata	Az idősügyi stratégia egy olyan dokumentum, mely segítséget nyújt az idősök számára nyújtott szolgáltatások / támogatások tervezett, koncepcionális kialakításához, fejlesztéséhez, végrehajtásához.	A XVI. kerület idős lakossága helyzetének átfogó vizsgálata, a célok újrafogalmazása, azokhoz megfelelő eszközök hozzárendelése	Idősügyi Stratégiával és Szociális Szolgáltatástervezési Koncepcióval való összhang.	Naprakész adat és információgyűjtés, helyzetelemzés, ez alapján a koncepció tartalmi elemeinek vizsgálata, új célok meghatározása.	Intézményi Iroda	2019. 12.31.	Célozottabb segítségnyújtás valósul meg.	Adatszolgáltatóként: kerületi idősügyi szervezetek, Területi Szociális Szolgálat, illetve az időskorú lakosság Összeállítóként az Intézményi Iroda szakembere.	Az idősügy mindig kiemelt terület, az idősök magas száma miatt.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		Az Önkormányzat rendelkezik időügyi stratégiával, de azt 2012-ben alkotta meg. Az alátámasztó információk elavultak. Időszerű a dokumentum felülvizsgálata, új stratégia kialakítása.								
3	Egészségügyi Hozzáfértés javítása a várakozási idő csökkentése	Az időskori multimorbiditás miatt gyakran keresik fel az orvosokat, veszik igénybe az egészségügyi szolgáltatásokat, ám egy-egy kivizsgálás és terápia hosszadalmas, a várakozási idők miatt.	Általános: A szakorvosi ellátás kapacitásának növelése, a várakozási idő csökkentése. Rövidtáv: Az elnyert Egészséges Budapest Program (EBP) célkitűzéseinek teljesítéséhez szükséges az intézkedés fizikai bővítése. Középtáv: a nagyobb alapterület, a több finanszírozott óraszám	nincs ilyen stratégia	Szakrendelő épületének bővítése, a szakellátások óraszámának emelése, az ellátások körének bővítése. Alapterület és kapacitás bővítés történik az alábbi területeken: Tornaterem és masszázs Fizioterápia Urológia Nőgyógyászat-Onkológia Diabetológia-Belgyógyászat Kardiológia Gasztroenterológia Egynapos sebészet-műtő és fektető Új ellátási formák kerülnek bevezetésre, melyeket korábban csak más egészségügyi intézményben tudtak igénybe venni: Mammográfia-	Önkormányzat, KESZ	Épületbővítés: 2019. december 31. Szolgáltatások bővítése: folyamatos	A várakozási idő csökkentése azoknál a szakellátásoknál, ahol növekszik a kapacitás. Nő a betegelégedettség mértéke a szolgáltatások könnyebb elérhetősége miatt (földrajzi és időbeli)	Humán: orvosok és szakdolgozók felvétele vagy magasabb óraszámban való foglalkoztatása. Pénzügyi: a beruházás és a működtetés biztosítása Technikai: tervezés és kivitelezés	A fenntarthatóságot biztosítja, hogy régóta fennálló problémát orvosol az intézkedés. A szakrendelő építésekor a kerület lakosság száma nagyságrendekkel kevesebb volt. A lakosság szám folyamatosan növekszik, a modernkori környezeti hatások miatt szélesebb körűek.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
			igénybevétele alapján a szakellátások bővítése, ezzel a hozzáférés esélyegyenlőségének javítása. Hosszú táv: Az idősök egészségi állapotának hamarabbi javulása.		Emlő ultrahang Izületi tükrözés Kőzúzás Altatásban végzett endoszkópos vizsgálatok A felnőtt orvosi ügyelet beköltözik a szakrendelőbe					
4.	Aktív idősor	Az idősök nem ismerik, vagy nem találják a lehetőségeiket, miközben egyre több az aktív életre vágyó idős.	Általános: programok biztosítása, az aktív idősorok érzetének eléréséért, kiemelve a generációk közötti kapcsolat fontosságát Rövidtáv: a jelenlévő programok folytatása Középtáv: új programok kidolgozása Hosszútáv: a folytatott programok mellett újak bevezetése	Időügyi Stratégiával és Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióval való összhang.	1. Az eddig működtetett, idősöknek szóló programok (idősök világnapja, Kattints nagy! program, Szeretet és Hűség napja, az iskolás, óvodás csoportok és a nyugdíjas klubok együttműködése, közös programjai) folytatása. 2. Új, idősöknek szóló programok folytatása, beindítása, mely aktivitásra ad lehetőséget (pl: nordic walking, senior játszótér), valamint biztosítja a generációk közötti kapcsolat, szolidaritás erősítését (pl: „Nagy, mondj egy mesét! program: nyugdíjasok mesemondása óvodákban; egyéni kapcsolatokra épülő	1.Területi Szociális Szolgálat, Polgármesteri Hivatal, Erzsébetligeti Színház 2. Területi Szociális Szolgálat, Polgármesteri Hivatal, Erzsébetligeti Színház 3.Napraforgó Központ és Magyar Vöröskereszt Budapest Fővárosi Szervezet XVI. kerületi	2023.06.30.	Az idősök mentális és fizikai egészségi állapota javul, kevesebbet fordulnak orvoshoz.	Humán: Területi Szociális Szolgálat részéről: a program koordinátora, Polgármesteri Hivatal részéről: a fejlesztések tervezése, kiviteleztetése. Dologi és technikai: A megvalósítandó tervek függvényében.	A fenntarthatóságot biztosítja, hogy a feltárt probléma hosszú ideje fennáll, de a rossz beidegződések miatt javulás nem tapasztalható, tehát továbbra is lesz igény a szolgáltatásokra, lehetőségekre, és azok népszerűsítésére.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
					program, melyben az unokánélküli idősök, és a nagyszülő nélküli fiatalok, gyermekek találhatják meg a közös tevékenység lehetőségét)	szervezete, mint az önkéntes munka ismerős, alkalmazói.				
5	Idősek nappali ellátásának bővítése	Az idősök nappali ellátása öt telephelyen zajlik. Népszerű ellátási forma, fontos célt szolgál. Azonban a feladatot kiszolgáló épületek adottságai szűkös lehetőséget biztosítanak.	A Derűs Alkony Gondozási Csoport idősök nappali ellátására szolgáló helyiség bővítése	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	A János utca 49. szám alatti telephely szomszédságában álló épületet az Önkormányzat megvásárolta azzal a céllal, hogy a szolgáltatásra használt ingatlan bővíthessen. Az épület felújításával járó beruházás lehetővé teszi, hogy a János u. 49. szám alatti ingatlan csak az idősök nappali ellátása és az ahhoz szorosan kapcsolódó helyben étkezés biztosítására szolgáljon. A többi feladat másik épületbe való telepítésével megnő a tér, a funkciók jobban elkülönülhetnek egymástól, nyugodtabb pihenésre és kikapcsolódásra ad lehetőséget a projekt megvalósítása.	Területi Szociális Szolgálat, Polgármesteri Hivatal, Intézményfejlesztési Iroda	2019.12.31.	A idősök klubjában töltött idő megnövekszik, az eddig nem rendszeres igénybevevők, mindennapos látogatókká válnak a körülmények javulása következtében.	Humán: Az intézményfejlesztési iroda projektért felelős munkatársa Pénzügyi: a beruházás fedezete Technikai: az épület átalakítás megvalósítása	Az idősök nappali ellátása mindig magas kihasználtságon működött, a körülmények javulása csak emelheti ezt a tendenciát.
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Az akadály-	A közintézmények nem mind	Általános cél: Akadálymentes	IVS	Pályázatok figyelése, a kiírt pályázatok tervezési	Résztvevők: beruházó,	2023.12.31.	Akadálymentes önkormányzati	Humán: pályázat figyelése, megírása, a	Az akadálymentesítés folyamatosan növeli a

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	mentesítési tevékenység folytatása az önkormányzat intézményeiben, a pályázati lehetőségek függvényében	érhetőek el akadálymentesen.	önkormányzati intézmények számának növekedése Rövid, középtávú cél: Az akadálymentesítés által az épületek használhatóságának - valamennyi fogyatékosági csoportba tartozó személy általi - javulása. Hosszú távú cél: A közintézmények többsége akadálymentes (komplex akadálymentesítés megvalósulása a közintézmények többségében) A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megvalósulása		programjainak valamint műszaki tervdokumentációinak eredményes elkészítése. A pályázat megvalósítása során együttműködés a kivitelezővel.	kivitelezők Felelős: XVI. kerületi Önkormányzat pályázati referens, Műszaki Ügyosztály		intézmények számának növekedése Rövid, középtáv: Az akadálymentesítés által az épületek használhatóságának javulása, lehetővé téve, hogy az emberek részt vegyenek azokban a társadalmi és gazdasági tevékenységekben, amelyek kiszolgálására az épített környezet létesült. Hosszú távon: a közintézmények többségében fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés megvalósulása.	beruházó és a kivitelező együttműködése Anyagi: pályázati önrész elkülönítése	célcsoport esélyegyenlőségét.
2	Látássérültek mobilitásának segítése	A Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Egyesületétől kapott információ alapján a látássérültek	Rövid távú: Technikai eszköz biztosításával a közlekedés segítése a látássérültek számára, Közép távú: a	nincs ilyen stratégia	A BKK által használt információs táblák „meghangosíthatóak” a „Futár távirányító” segítségével. Ennek biztosítása kisebb mértékű anyagi kiadást jelent az Önkormányzat számára,	Polgármesteri Hivatal, Humán Ügyosztály, Intézményi Iroda. Résztvevő: Vakok És	2019.06.30.	A látássérültek életminőségének, biztonságérzetének javulása	Pénzügyi: 40 db Futár távirányító megvásárlása: 200 e Ft.	A készülékek kiosztását a VGYKME koordinálná, ezért a tapasztalatok visszacsatolása automatikus. Újabb készülékek vásárlása, és a rászorulókhöz

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		számára a digitális eszközök használata megkönnyíti a közlekedést, ezáltal az otthonukból való kimozdulást, a teljes életet.	program segítségével látótérbe kerülhetnek olyan látássérült személyek is, akik az Egyesülettel sem álltak eddig kapcsolatban. Hosszú távú: Az eszköz által az otthonukból való kimozdítás, a társas kapcsolatok újraépítésének segítése.		azonban nagy biztonságot eredményez a látássérülteknek	Gyengénlátók Közép-Magyarországi egyesületet				juttatása kisebb mértékű anyagi ráfordítással lehetséges.
3.	Kapcsolat felvétel valamennyi jelentősebb olyan fogyatékkal élő személyeket tömörítő szervezetrel nincs kapcsolat. XVI. Kerületben élő tagja is van. Rövid, középtávú cél: későbbi együttműködés céljából Információszerzés az olyan Fővárosi fogyatékos	Kifejezetten értelmi fogyatékkal élők, hallássérültek, beszéd fogyatékosok és autista személyeket tömörítő szervezetrel nincs kapcsolat.	Általános cél: kapcsolatban állni, együttműködni az olyan fővárosi fogyatékos személyeket tömörítő szervezettel, amelynek XVI. Kerületben élő tagja is van. Rövid, középtávú cél: későbbi együttműködés céljából Információszerzés az olyan Fővárosi fogyatékos	Részben: Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Kapcsolat felvétel, információ szerzés, igényfelmérés, együttműködés az igények alapján	Résztevők: azon szervezetek, amelyekkel sikeres kapcsolatfelvétel és együttműködés alakult ki. Felelős: XVI. kerületi Önkormányzat Intézményi referens	2023.12.31.	Rövid, középtávú: Ismertté válnak a XVI. kerületben fogyatékkal élők problémái valamennyi fogyatékkal élő csoport vonatkozásában. Hosszú távon: Eredményes, hatékony együttműködés alakult ki. Felelős: XVI. kerületi Önkormányzat Intézményi referens	Humán: kapcsolatot felvevő, majd együttműködést koordináló személy Anyagi: a kapcsolatfelvétel során felmerült igények teljesítésének esetleges anyagi vonzata.	A speciális igények alapján kialakított eredményes együttműködés a kapcsolat fenntartására ösztönöz. A kapcsolatfelvétel során kialakult igényekre reagálva újabb intézkedési terv a jövőben.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	tagja van, és még nem alakult ki élő kapcsolat. : értelmi fogyatékkal élők, hallás-sérültek, beszéd-fogyatékosok és autisták.		személyeket tömörítő szervezetektől, amelynek XVI. Kerületben élő tagja is van. Hosszú távú cél: együttműködés kialakítása a Fővárosban működő, fogyatékos személyeket tömörítő szervezetekkel.							
4	Megváltozott munkaképességűek munkavállalásának segítése	A Rehab XVI Kft –ben akkor mentális a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása, ha minél több a végezhető munka. Egyéb csatornákat is meg kell nyitni kerületen belül a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának elősegítése érdekében.	A megváltozott munkaképességűek munkahelyhez juttatása	Szociális szolgáltatástervezési koncepció	1. a Rehab XVI. Kft előnyben részesítése olyan önkormányzati megrendelések esetén, amelyek a cég profiljába tartozik: pl. iskolai füzetcsomag, irodai naptárak, oklevéltartó mappa. 2. Megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának ösztönzése a XVI. kerületi önkormányzat intézményeiben az által, hogy ha egy intézmény új munkavállalóként kerületi lakos megváltozott munkaképességű személyt	1. Beszerzési és Üzemeltetési Iroda, Intézményi Iroda, Polgármesteri Kabinet 2. önkormányzati intézmények vezetői	2023. 12.30.	1. A Rehab XVI. kft megrendeléseinek és saját bevételeinek növekedése, ellátható feladataik számának növekedése. 2. Megváltozott munkaképességű foglalkoztatottak számának növekedése.	1. Humán: A Rehab XVI. Kft alkalmazottai. Pénzügyi: nem igényel külön forrást. Technikai: annak tudatosítása, hogy az érintett megrendelések esetén vegyék számításba a Rehab XVI. Kft által nyújtott lehetőségeket 2. Humán: kerületi, megváltozott munkaképességűek, akik az intézményekben szeretnének dolgozni, megfelelnek azoknak a feltételeknek, hogy közalkalmazottként dolgozhassanak, és	Mindig lesznek megváltozott munkaképességű munkavállalók, akik alkalmasak arra, hogy aktív tagjai legyenek a munkaerőpiacnak, de speciális, védett környezetben tudják ezt érvényesíteni.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
					alkalmaz heti 20 órá munkakörben, azt státusz bővítés útján teheti.				elfogadják a felkínált állást. Pénzügyi: a betöltött állások fedezete Technikai: --	
5	Bölcsődei, Óvodai szakemberek képzés, hálózati bővítés.	Az Önkormányzat létrehozta fejlesztő hálózatát, illetve támogatja a szakemberek továbbképzését az óvodákban, bölcsődékben, de a már meglévő szaktudás nem feltétlenül az aktuális problémákra tud reagálni.	Olyan dinamikus működő rendszer kialakítása, melyben a kerület intézményeibe járó gyermekek a lehető legtöbb segítséget megkapják, illetve ahol a képzett szakemberek hasznosítani tudják speciális tudásukat. Cél a speciális területek lefedése, a szakemberek képzése ezekre a részterületekre. Cél az integráltan nevelhető gyermekek minél magasabb színvonalú integrációja, inklúziója.	Nincs ilyen stratégia	Az óvodákban és bölcsődékben dolgozó, nevelő és fejlesztő munkát végző szakemberek ösztönzése tudásuk fejlesztésére, a specializálódásra. A szakemberek képzéseinek koordinálása az igényekre reagálva, illetve tanulmányi szerződéssel a képzések megkönnyítése és a későbbi szaktudás helybeni hasznosításának biztosítása.	Óvodavezetők, egyesített bölcsődevezetők, Intézményi Iroda	2023.12.31. (folyamatos)	A nevelőmunkát végző szakemberek mindennapi munkájuk során tudnak kezelni problémákat, illetve azon nehézségek számának emelkedése, melyek helyben, az intézményi keretek között kapnak megoldást, segítséget.	Humán: a képzésekben részt vevő, jelenleg is az intézményekben dolgozó szakemberek Pénzügyi: a tanulmányi szerződésekben vállalt kötelezettségek fedezetének, továbbá a szükséges eszközök biztosítása. Technikai: a tanulmányokat folytatók helyettesítésének megszervezése.	Az érintett gyermekek jelenleg is igénybe veszik az intézményeket, de számottevő azon fejlesztő foglalkozások aránya, melyekre a szülők magán úton juttatják el gyermeküket.

10. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit és a civil szervezeteket pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatok mellé jelöljenek ki felelőst, és a végrehajtást felügyeljék.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hozott létre és azt tovább működteti.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy a HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hoztunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása,
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre,

- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása,
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása.

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, mely minőségükben javaslatokkal élhetnek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum szükség esetén, és a HEP felülvizsgálatok folyamata alatt ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz a HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készíthet a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a vélemény-nyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A nyilvánosság folyamatos biztosítása érdekében rendszeresen tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről Erdősné dr. Kocsis Helga, a Humán Ügyosztály vezetője, és Müller Kinga, az Intézményi Iroda vezetője felel:

- Az ő feladatuk és felelősségük a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.

- Felelősségi körükhöz tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felelnek azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kísérik azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatniuk kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelességük az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtenni a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl.: a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, annak felelőse bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

A HEP lejártakor a HEP Fórum megtárgyalja az öt év során kitűzött valamennyi, a HEP IT-ben szereplő cél teljesülését, vagy a végre nem hajtás magyarázatát, és azt észrevételeivel, javaslatával ellátva terjeszti elő a Képviselő-testület számára.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat 2018-2023. évre vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 260/2018.(VI.20.) számú határozatával elfogadta

Mellékletek: ----

Dátum: Budapest, 2018. június 22.

 aláírás
Kovács Péter
polgármester